

# БЮДЖЕТНИЙ МОНІТОРИНГ

**АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ  
ЗА СІЧЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ**

## **БЮДЖЕТНИЙ МОНІТОРИНГ:**

**Аналіз виконання бюджету за січень – вересень 2017 року**

### **Бюджетний моніторинг**

Видання підготовлено Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД)  
у рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження»  
за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США  
з міжнародного розвитку (USAID)

## **СЕРІЯ КНИГ «БЮДЖЕТНИЙ МОНІТОРИНГ: АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ»**

*Серія видається Інститутом бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) у рамках реалізації проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження» за підтримки Американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).*

Головна мета проекту полягає у підвищенні результативності та прозорості використання бюджетних коштів завдяки запровадженню програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів, а також наданню допомоги містам у впровадженні ефективної системи моніторингу енергетичних видатків.

[www.ibser.org.ua](http://www.ibser.org.ua)

### **Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – вересень 2017 року**

*Видання створено та впорядковано фахівцями ІБСЕД:*

Зубенко В. В. – Генеральний директор

Самчинська І. В. – заступник Генерального директора

Рудик А. Ю. – директор Департаменту податкової політики та моніторингу

Шаповал Т. А. – директор Департаменту методології та навчальних програм

Корнієнко А. І. – заступник директора Департаменту методології та навчальних програм

Богдан Т. П. – головний економіст Департаменту фінансової політики

Гринь А. В. – старший консультант з економічних питань Департаменту методології та навчальних програм

---

**Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень – вересень 2017 року /**  
[В. В. Зубенко, І. В. Самчинська, А. Ю. Рудик та ін.] ; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. – К., 2017. – 86 с.

#### **Від видавця:**

Зміст продукту є відповідальністю Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) і не обов'язково збігається з поглядами USAID або уряду США.

Усі права на це видання захищені. Використання матеріалів моніторингу має бути узгоджено з фахівцями ІБСЕД.

© USAID, 2017

© ІБСЕД, 2017

## ЗМІСТ

|                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Стислий виклад основних положень .....                                                                                | 10 |
| РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ ЗА<br>ВЕРЕСЕНЬ – ГРУДЕНЬ 2017 РОКУ .....                    | 14 |
| 1.1. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини.....                                                                    | 14 |
| РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА<br>СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ .....                                  | 20 |
| РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ ЗА<br>СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ .....                                           | 31 |
| 3.1. Виконання дохідної частини зведеного та державного бюджетів за<br>січень – вересень 2017 року.....               | 31 |
| 3.2. Фінансування державного бюджету та державний борг<br>за січень – вересень 2017 року .....                        | 42 |
| 3.3. Аналіз видатків і кредитування зведеного та державного бюджетів за<br>січень – вересень 2017 року.....           | 51 |
| 3.4. Виконання місцевих бюджетів за січень – вересень 2017 року.....                                                  | 61 |
| Додаток А. Видатки державного бюджету за січень – вересень 2015–2017 років за<br>програмною класифікацією .....       | 81 |
| Додаток Б. Стан перерахування субвенцій з державного бюджету місцевим<br>бюджетам за січень – вересень 2017 року..... | 85 |

## ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

|               |                                                                                                                                                              |    |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Таблиця 2.1   | Номінальна і реальна заробітна плата у розрізі регіонів України за січень – вересень 2015–2017 років .....                                                   | 24 |
| Таблиця 3.1.1 | Доходи зведеного, державного та місцевих бюджетів у січні – вересні 2014–2017 років .....                                                                    | 31 |
| Таблиця 3.1.2 | Структура доходів зведеного та державного бюджетів у січні – вересні 2015–2017 років .....                                                                   | 33 |
| Таблиця 3.2.1 | Показники фінансування дефіциту державного бюджету за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                 | 43 |
| Таблиця 3.2.2 | Витрати бюджету на погашення та обслуговування державного боргу за січень – вересень 2013–2017 років .....                                                   | 47 |
| Таблиця 3.3.1 | Видатки зведеного, державного та місцевих бюджетів за січень – вересень 2015–2017 років .....                                                                | 51 |
| Таблиця 3.3.2 | Темпи зростання окремих видів видатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за січень – вересень 2015–2017 років порівняно з попереднім періодом ..... | 54 |
| Таблиця 3.3.3 | Видатки державного бюджету за січень – вересень 2015–2017 років у розрізі функціональної класифікації видатків та кредитування .....                         | 56 |
| Таблиця 3.3.4 | Показники надання і повернення кредитів з / до бюджету за січень – вересень 2015–2017 років .....                                                            | 59 |
| Таблиця 3.4.1 | Надходження доходів до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2015–2017 років.....                                 | 61 |
| Таблиця 3.4.2 | Видатки місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) за січень – вересень 2015–2017 років .....       | 70 |
| Таблиця 3.4.3 | Міжбюджетні трансферти, що надійшли з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2015–2017 років .....                                    | 75 |

## ПЕРЕЛІК ГРАФІКІВ

|              |                                                                                                                                                   |    |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Графік 2.1   | Індекси цін у січні – вересні 2013–2017 років .....                                                                                               | 23 |
| Графік 3.1.1 | Динаміка щомісячних надходжень до державного бюджету у 2012–2017 роках .....                                                                      | 32 |
| Графік 3.1.2 | Динаміка щомісячних надходжень податку на прибуток підприємств до державного бюджету у 2012–2017 роках .....                                      | 34 |
| Графік 3.1.3 | Динаміка щомісячних надходжень податку на додану вартість до державного бюджету у 2012–2017 роках .....                                           | 37 |
| Графік 3.2.1 | Порівняння обсягів запозичень до державного бюджету та погашення державного боргу у січні – вересні 2008–2017 років .....                         | 44 |
| Графік 3.3.1 | Частка видатків соціального спрямування у структурі видатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за січень – вересень 2012–2017 років..... | 53 |
| Графік 3.3.2 | Динаміка частки видатків спеціального фонду державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів за січень – вересень 2012–2017 років ..... | 55 |
| Графік 3.4.1 | Динаміка щомісячних надходжень доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у 2012–2017 роках.....                         | 62 |
| Графік 3.4.2 | Динаміка надходжень акцизного податку на роздрібний продаж підакцизних товарів у 2015–2017 роках .....                                            | 64 |
| Графік 3.4.3 | Динаміка щомісячних видатків місцевих бюджетів за 2012–2017 роки .....                                                                            | 71 |
| Графік 3.4.4 | Темпи зростання міжбюджетних трансфертів та доходів місцевих бюджетів за січень – вересень 2012–2017 років .....                                  | 76 |

## ПЕРЕЛІК ДІАГРАМ

|                |                                                                                                                                        |    |
|----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Діаграма 2.1   | Індекси виробництва промислової та сільськогосподарської продукції за січень – вересень 2015–2017 років .....                          | 21 |
| Діаграма 2.2   | Експорт та імпорт товарів і послуг за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                           | 26 |
| Діаграма 2.3   | Структура зовнішньої торгівлі товарами за основними країнами-партнерами у січні – вересні 2016–2017 років .....                        | 27 |
| Діаграма 2.4   | Платіжний баланс України у січні – вересні 2015–2017 років.....                                                                        | 28 |
| Діаграма 2.5   | Обмінний курс гривні та офіційні резервні активи у 2015–2017 роках.....                                                                | 30 |
| Діаграма 3.1.1 | Надходження податку на прибуток підприємств різних форм власності у січні – вересні 2016–2017 років.....                               | 35 |
| Діаграма 3.1.2 | Структура надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років.....                      | 35 |
| Діаграма 3.1.3 | Обсяги надходжень рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів у січні – вересні 2016–2017 років .....              | 36 |
| Діаграма 3.1.4 | Щомісячні обсяги надходжень податку на додану вартість та відшкодувань податку з бюджету в 2016–2017 роках.....                        | 37 |
| Діаграма 3.1.5 | Структура надходжень податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років..... | 38 |
| Діаграма 3.1.6 | Структура надходжень акцизного податку до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років .....                                   | 39 |
| Діаграма 3.1.7 | Структура неподаткових надходжень до державного бюджету у січні – вересні 2015–2017 років .....                                        | 40 |
| Діаграма 3.1.8 | Структура надходжень доходів від операцій з капіталом до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років.....                     | 41 |
| Діаграма 3.2.1 | Основні показники виконання Державного бюджету України за січень – вересень 2010–2017 років .....                                      | 42 |
| Діаграма 3.2.2 | Обсяги фінансування дефіциту державного бюджету за джерелами у січні – вересні 2015–2017 років .....                                   | 45 |
| Діаграма 3.2.3 | Структура державного та гарантованого державою боргу за січень – вересень 2015–2017 років .....                                        | 48 |
| Діаграма 3.2.4 | Валютна структура державного та гарантованого державою боргу станом на 30.09.2017 року.....                                            | 49 |
| Діаграма 3.3.1 | Темпи приросту ВВП і видатків зведеного бюджету за січень – вересень 2012–2017 років .....                                             | 52 |
| Діаграма 3.3.2 | Динаміка видатків державного бюджету січень – вересень 2015–2017 років у розрізі функціональної класифікації.....                      | 55 |
| Діаграма 3.3.3 | Структура видатків державного бюджету за січень – вересень 2016–2017 років у розрізі економічної класифікації .....                    | 57 |

|                 |                                                                                                                                                                |    |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Діаграма 3.4.1  | Частка доходів у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету за січень – вересень 2014–2017 років.....                          | 61 |
| Діаграма 3.4.2  | Структура доходів місцевих бюджетів за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                                  | 62 |
| Діаграма 3.4.3  | Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                  | 63 |
| Діаграма 3.4.4  | Динаміка надходжень місцевих податків і зборів за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                       | 65 |
| Діаграма 3.4.5  | Динаміка надходжень плати за землю за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                                   | 65 |
| Діаграма 3.4.6  | Динаміка надходжень земельного податку та орендної плати за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                             | 66 |
| Діаграма 3.4.7  | Динаміка надходжень єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва за січень – вересень 2013–2017 років.....                                              | 66 |
| Діаграма 3.4.8  | Динаміка надходжень єдиного податку з юридичних і фізичних осіб за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                      | 67 |
| Діаграма 3.4.9  | Структура неподаткових надходжень місцевих бюджетів за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                  | 68 |
| Діаграма 3.4.10 | Динаміка доходів від операцій з капіталом за січень – вересень 2013–2017 років.....                                                                            | 68 |
| Діаграма 3.4.11 | Частка доходів бюджету розвитку за видами надходжень в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2016 року..... | 69 |
| Діаграма 3.4.12 | Частка доходів бюджету розвитку за видами надходжень в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2017 року..... | 69 |
| Діаграма 3.4.13 | Частки видатків у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету за січень – вересень 2014–2017 років.....                        | 70 |
| Діаграма 3.4.14 | Частка видатків місцевих бюджетів у ВВП за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                                              | 71 |
| Діаграма 3.4.15 | Структура видатків місцевих бюджетів за функціональною класифікацією за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                 | 72 |
| Діаграма 3.4.16 | Видатки місцевих бюджетів у розрізі функціональної класифікації за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                      | 73 |
| Діаграма 3.4.17 | Структура видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                    | 74 |
| Діаграма 3.4.18 | Видатки місцевих бюджетів за економічною класифікацією за січень – вересень 2016–2017 років.....                                                               | 74 |
| Діаграма 3.4.19 | Динаміка перерахування трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2012–2017 років.....                        | 76 |
| Діаграма 3.4.20 | Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2016 року.....                                           | 77 |

|                 |                                                                                                                             |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Діаграма 3.4.21 | Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2017 року ..... 77    |
| Діаграма 3.4.22 | Динаміка перерахування трансфертів із місцевих бюджетів до державного бюджету за січень – вересень 2012–2017 років ..... 80 |

## СТИСЛИЙ ВИКЛАД ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ

Вашій увазі пропонується періодичне видання «Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету», підготовлене експертами Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень (ІБСЕД) у рамках виконання проекту «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження» (USAID).

Матеріали моніторингу ґрунтуються на офіційній звітності Державної казначейської служби України, інформації Державної служби статистики України, даних Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та відомостей інших офіційних джерел.

У цьому виданні традиційно наведено стислий огляд змін, що відбулися в законодавчій базі, охарактеризовано основні макроекономічні показники. Детально проаналізовано підсумки виконання зведеного, державного та місцевих бюджетів, що дало змогу визначити вплив на їх стан ухвалених фіскальних рішень. Особлива увага приділена оцінці виконання місцевих бюджетів як головного фінансового механізму забезпечення населення соціальними послугами та гарантіями.

**Реальний ВВП** України в III кварталі 2017 року збільшився на 2,1 % до III кварталу 2016 року і на 0,2 % – до II кварталу 2017 року (з урахуванням сезонного фактора). Підвищення реальної заробітної плати у більшості галузей економіки та активізація інвестиційної діяльності стали рушійними силами збільшення доданої вартості в економіці. Серед факторів, які мали помірний сприятливий вплив на динаміку реального ВВП України, слід виокремити також зростання економік торговельних партнерів України та підвищення світових цін на мінерали, руди і метали. Однак, порівняно з відповідним періодом попереднього року, відбулося незначне скорочення промислового виробництва: індекс виробництва промислової продукції у січні – вересні 2017 року становив 99,7 %. Основними чинниками цього скорочення стали економічна блокада ОРДЛО і експропріація частини українських підприємств окупаційною владою.

**Індекс споживчих цін** за 9 місяців становив 110,2 % (до грудня попереднього року) проти 106,4 % у відповідному періоді 2016 року. За аналізований період зросли ціни на всі споживчі товари (крім яєць) і послуги. Рушійними силами прискорення інфляції у січні-вересні поточного року стали активізація споживчого попиту і збільшення виробничих витрат, зумовлені суттєвим зростанням мінімальної заробітної плати, а також нарощування експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринки країн ЄС та Азії, що спричиняло підвищувальний тиск на внутрішні ціни, внаслідок низького ступеню еластичності пропозиції цієї продукції. Водночас стабілізація обмінного курсу гривні стримувала інфляційні процеси в Україні.

**Реальна заробітна плата** за січень–вересень 2017 року підвищилася на 18,8 % щодо аналогічного періоду 2016 року. Суттєве зростання реальної заробітної плати в умовах повільного відновлення національної економіки пояснюється адміністративним підвищенням мінімальної заробітної плати та намаганням роботодавців компенсувати працівникам різке зниження реальної заробітної плати упродовж 2014-2015 років. Поряд з цим, зниження ставки єдиного соціального внеску до 22 % у 2016 році та відновлення економічного зростання надавали у розпорядження суб'єктів господарювання додаткові ресурси, які могли спрямовуватися на підвищення рівня оплати праці.

За даними Державної служби статистики, сальдо **зовнішньоторговельного балансу** України у січні – вересні 2017 року було негативним і становило 1,2 млрд дол. США, що означало його погіршення на 1,8 млрд дол. порівняно з аналогічним періодом 2016 року. Експорт товарів і послуг у січні – вересні 2017 року збільшився на 5,5 млрд дол. США або на 18,5 % щодо відповідного періоду попереднього року, тоді як імпорт товарів – на 7,8 млрд дол. або на 24,6 %. Ключовими чинниками активізації вітчизняного експорту в січні – вересні 2017 року були покращення міжнародної кон'юнктури для металургійної продукції, пожвавлення економічної діяльності у

країнах-торговельних партнерах, а також досягнення позитивних ефектів від функціонування зони вільної торгівлі України з ЄС. В той же час посткризове відновлення споживчого попиту та прискорення інвестиційної діяльності в Україні стали чинниками інтенсифікації імпорту.

Другий рік поспіль в Україні спостерігається збільшення дефіциту поточного рахунку **платіжного балансу**. За даними Національного банку України вказаний дефіцит за 9 місяців 2017 року становив 3,0 млрд дол. США, тоді як за аналогічний період попереднього року – 2,7 млрд дол. Зведене сальдо платіжного балансу України у січні – вересні 2017 році сформувалося додатним на рівні 1,9 млрд дол. США за рахунок суттєвого збільшення профіциту фінансового рахунку і рахунку капіталів. Офіційні резерви зросли на 3,1 млрд дол. США за 9 місяців і досягли рівня 18,6 млрд дол. США. Поточний розмір офіційних резервів України засвідчує недостатній рівень міжнародної ліквідності країни. Водночас динаміка фінансового рахунку платіжного балансу та його основних складових (крім прямих іноземних інвестицій) є доволі оптимістичною і відображає поступове повернення держави та економічних суб'єктів України на міжнародний ринок капіталів.

**Профіцит державного бюджету** становив 15,0 млрд грн, тоді як Законом про Державний бюджет розмір річного дефіциту бюджету було визначено на рівні 77,6 млрд грн. За останні 12 років профіцит державного бюджету за підсумками 9 місяців мав місце лише в 2008 і 2015 роках, але суми бюджетного профіциту тоді були суттєво меншими (3,0 і 8,8 млрд грн відповідно).

**Фінансування державного бюджету за борговими операціями** склало 80,5 млрд грн, що становить 63,8 % річного планового показника. Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 13,3 млрд грн, або на 19,8 %. Державні запозичення здійснені у сумі 186,5 млрд грн, або 62,8 % річного планового показника. Частка внутрішніх запозичень складала 46,9 %, відповідно, частка зовнішніх запозичень – 53,1 %. Основними чинниками формування додатного сальдо фінансування за борговими операціями були розміщення Урядом облігацій зовнішньої позики на 3 млрд дол. США та здійснення внутрішніх позик з метою поповнення статутних капіталів державних банків.

За даними Державної казначейської служби України, **обсяг наданих позик на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів** за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка склав 936,3 млн грн порівняно з 159,6 млн грн у відповідному періоді 2016 року.

**Погашення державного боргу** здійснено у сумі 111,3 млрд грн, що в 1,3 раза перевищувало показник минулого року. Погашення внутрішнього боргу становило 56,3 млрд грн, або 57,1 % річного планового обсягу, а зовнішнього боргу – 55,0 млрд грн або 76,0 % річного плану. Загальний обсяг виплат з погашення й обслуговування державного боргу становив 200,4 млрд грн, або 70,2 % річного плану. Частка видатків на обслуговування боргу в загальному обсязі видатків державного бюджету зменшилася з 16,5 % у січні–вересні 2016 року до 15,6 % у січні – вересні 2017 року. Скоротилася також частка платежів за державним боргом у витратах бюджету з 28,2 % до 27,3 %. Щодо ВВП обсяг платежів за державним боргом знаходився на сталому рівні 9,7 % як у січні–вересні 2016 року, так і в аналогічному періоді 2017 року.

На кінець вересня 2017 року **державний та гарантований державою борг України** становив 2 043,0 млрд грн, з них 64,8 % (1 323,3 млрд грн) припадає на державний та гарантований державою зовнішній борг, а 35,2 % (719,7 млрд грн) – на внутрішній. Порівняно з кінцем 2016 року загальна сума державного і гарантованого боргу збільшилася на 113,2 млрд грн, або на 5,9 %. Загалом у поточному році абсолютна сума державного боргу збільшувалася, проте відносні показники боргового навантаження дещо покращилися.

На кінець вересня 2017 року частка боргових зобов'язань, номінованих у гривні, становила 30,6 % загальної суми державного і гарантованого державою боргу. Найбільш значущою валютою номінації державних боргових зобов'язань на сьогодні залишається долар США, його частка становить 42,1 %; помітною є також частка спеціальних прав запозичення (СПЗ) – 18,7 % загальної суми державного і гарантованого боргу. Тобто валютна структура державного боргу України

засвідчує доволі високу вразливість національних державних фінансів до ризиків коливань валютного курсу гривні.

**Залишки бюджетних коштів** на кінець вересня 2017 року становили 85,3 млрд грн і збільшилися з початку року на 50,7 млрд грн, або майже у 2,5 раза. Для порівняння, за результатами виконання бюджету у січні – вересні 2016 року залишки зменшилися щодо початку року на 6,9 млрд грн, або на 13,5 %, до 44,4 млрд грн.

Виконання доходів **Зведеного бюджету України** за січень – вересень 2017 року склало 741,1 млрд грн, що на 215,9 млрд грн, або на 41,1 %, більше аналогічного показника попереднього року.

До **державного бюджету** за вказаний період надійшло 585,8 млрд грн, що на 178,2 млрд грн, або на 43,7 %, більше аналогічного показника попереднього року. Річний план виконано на 75,8 %.

Порівняно з попереднім роком збільшення відбулося за всіма основними статтями і податкових, і неподаткових надходжень як у місячному розрізі, так і в цілому за січень – вересень поточного року. Зокрема, податок на доходи фізичних осіб зріс на 11,6 млрд грн (або на 27,5 %); податок на прибуток підприємств – на 12,1 млрд грн (або на 33,6 %); ПДВ із вироблених в Україні товарів – на 31,6 млрд грн (або на 31,7 %); ПДВ із ввезених на територію України товарів – на 48,5 млрд грн (або на 37,8 %); акцизний податок із вироблених в Україні товарів – на 8,7 млрд грн (або на 21,8 %); рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів – на 10,1 млрд грн (або на 34,3 %); ввізне мито – на 2,8 млрд грн (або на 19,3 %).

Збільшилися також і неподаткові надходження – на 47,8 млрд грн, або більш, ніж удвічі. Це сталося в першу чергу внаслідок перерахування Національним банком України 30,0 млрд грн коштів відповідно до Закону України «Про Національний банк України», а також збільшення надходжень дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, на 13,8 млрд грн, або більше ніж у 10 разів.

До **місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів)** у січні – вересні 2017 році надійшло 160,0 млрд грн, що на 39,2 млрд грн, або на 32,5 %, більше, ніж у 2016 році.

Річний план доходів, затверджений місцевими радами, виконано на 79,4 %. Це досить високий показник, що дає підстави прогнозувати перевиконання плану за результатами року. При цьому має місце зростання надходжень з усіх основних податкових джерел: податок на доходи фізичних осіб виконано на 77,3 %, податок на прибуток підприємств – на 83,3 %; орендна плата на землю з юридичних осіб – на 77,3 %; єдиний податок – на 78,2 % тощо.

Рівень виконання **видатків зведеного бюджету** знизився на 1,2 в. п. порівняно з січнем – вереснем 2016 року та становив 64,4 %.

Темп зростання видатків зведеного бюджету зменшився на 2,8 в. п. і становив 125,7 %. Темп зростання ВВП збільшився на 4,8 в. п. порівняно з минулим роком. Частка видатків зведеного бюджету у ВВП зросла на 0,2 в. п. до 33,9 %. Частка видатків місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету збільшилася на 6,9 в. п. щодо показника 2016 року і становила 46,7 %.

**Видатки державного бюджету** виконані у сумі 571,1 млрд грн, що становить 84,3 % річного планового показника.

Найкраще фінансувалися видатки на загальнодержавні функції (73,1 % річного планового обсягу, що на 0,4 в. п. більше, ніж у минулому році), міжбюджетні трансферти (72,8 %), громадський порядок, безпеку та судову владу (65,4 %). Найнижчими рівнями фінансування характеризувалися видатки на житлово-комунальне господарство. За 9 місяців цього року на зазначені цілі було витрачено 9,1 млн грн, або 23,3 % від річного плану.

Головними пріоритетами державної політики, що проявилось у збільшенні видатків державного бюджету порівняно з минулим роком, стали міжбюджетні трансферти (на них припало

62,3 % усього збільшення видатків) і загальнодержавні функції (18,6 % з них 12,0 % припадає на обслуговування боргу). Загальна сума збільшення становить 100,3 млрд грн.

**Видатки місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів)** зросли на 48,5 % та становили 331,3 млрд грн. Рівень виконання плану, затвердженого місцевими радами, склав 65,5 %. Традиційно більшість видатків місцевих бюджетів спрямовано у соціально-культурну сферу. Найбільші зміни відбулися за видатками на охорону здоров'я, частка яких зменшилася на 1,2 в. п. і склала 17,1 %.

Найбільшими серед усіх видатків місцевих бюджетів стали поточні трансферти населенню на соціальне забезпечення. Порівняно з минулим роком їх частка дещо зросла і становила 30,5 % (у січні – вересні 2016 року – 30,4 %). При цьому обсяги цих видатків зросли на 32,7 млрд грн, або на 47,8 %, та склали майже 101,0 млрд грн.

Частка видатків на оплату праці з нарахуваннями зменшилася на 8,8 в. п. і становила 27,9 %. У цілому поточні видатки місцевих бюджетів становили 296,5 млрд грн, що на 47,3 % більше, ніж за 2016 рік. Капітальні видатки профінансовано у розмірі 34,8 млрд грн, їх обсяги зросли на 11,5 млрд грн, або на 49,4 %, при цьому частка зросла на 0,1 в. п.

## РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ ЗА ВЕРЕСЕНЬ – ГРУДЕНЬ 2017 РОКУ

### 1.1. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

#### ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 13.09.2017 № 684

Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 13 вересня 2017 року № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів».

Постановою удосконалено нормативно-правове регулювання та механізм ведення обліку дітей шкільного віку та учнів з метою забезпечення здобуття ними загальної середньої освіти.

Зокрема, передбачено, що ведення обліку дітей шкільного віку здійснюють районні, районні у містах держадміністрації та міські, селищні, сільські ради, у тому числі ОТГ, їх виконавчі органи із залученням відповідних територіальних органів Нацполіції та служб у справах дітей. Їм заборонено залучати працівників навчальних закладів до організації та ведення цього обліку. Таким чином вчителям більше не потрібно буде робити перепис дітей на території обслуговування, натомість навчальні заклади вестимуть облік учнів та здійснюватимуть контроль за відвідуванням ними навчальних занять.

#### ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 20.09.2017 № 726

Постановою Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 726 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 96 «Деякі питання зарахування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування».

Уряд затвердив порядок зарахування у другому півріччі 2017 року частини (13,44%) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування відповідно до обсягу реалізованого суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю пального.

Рішення Уряду спрямоване на реалізацію підпункту 2 пункту 43 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України стосовно зарахування у другому півріччі 2017 року частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування відповідно до обсягу реалізованого суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю пального на відповідній території за перше півріччя 2017 року.

Постановою також передбачено механізм компенсації бюджетам місцевого самоврядування недонадходжень у 2017 році акцизного податку з пального порівняно з фактичними нарахуваннями роздрібного акцизу з пального на відповідній території у 2016 році.

#### ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 27.09.2017 № 727

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 727 внесено зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих

територій, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2012 р. № 106.

Зокрема, передбачається створити у Мінфіні комісію для підготовки пропозицій щодо розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій (включаючи пропозиції щодо об'єктів і заходів, що можуть забезпечуватися за рахунок цієї субвенції) між місцевими бюджетами.

**РОЗПОРЯДЖЕННЯ  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 27.09.2017  
№ 673-р**

Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження від 27 вересня 2017 року № 673-р «Про розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих осіб, визначених абзацами п'ятим – восьмим пункту 1 статті 10, а також для осіб з інвалідністю I–II групи, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та осіб, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, та потребують поліпшення житлових умов, на 2017 рік».

Це рішення дасть можливість в 2017 році додатково виплатити грошову компенсацію за належне для отримання житло 166 сім'ям загиблих осіб, особам з інвалідністю I–II групи та особам, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, захищаючи незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

Зокрема, затверджено розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в обсязі 115 997,295 тис. гривень. Гроші передбачені на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих осіб, а також для осіб з інвалідністю I–II групи, визначених Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та осіб, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 25.10.2017  
№ 816**

Постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 816 внесено зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці в тарифах на комунальні послуги.

Рішенням приведено порядок у відповідність до Закону України від «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», яким доповнено джерела наповнення зазначеної субвенції надходженнями від погашення податкового боргу з податку на прибуток підприємств, що склався станом на 1 січня 2017 р.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 08.11.2017  
№ 820**

Постановою Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року № 820 внесено зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери

виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2017 роки» та від 17 жовтня 2011 р. № 1056 «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження».

Уряд продовжив на 2017–2020 роки відшкодування державою частки «теплих» кредитів, залучених населенням, ОСББ та ЖБК на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів для впровадження енергоефективних заходів у власних помешканнях та житлових будинках.

Зокрема, затверджено напрями використання у 2017 році додаткових 100 млн грн за бюджетною програмою «Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності», зокрема: 4,1 млн. грн. за напрямом «стимулювання впровадження енергоефективних заходів шляхом придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії)»; 95,9 млн. грн. за напрямом «стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів».

Крім того, створено систему щомісячного моніторингу та аналізу ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на відшкодування державою частки «теплих» кредитів, залучених населенням, ОСББ та ЖБК.

Прийняття акту дозволить у 2017–2020 роках значній кількості домогосподарств додатково одержати відшкодування державою частки «теплих» кредитів, залучених ними для здійснення енергоефективних заходів у своїх домівках.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 15.11.2017  
№ 863**

**Постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 863** внесено зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88.

Постановою унормовуються питання щодо типового переліку спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку для дітей з особливими освітніми потребами, які можна придбати за рахунок зазначеної субвенції.

Крім того, збільшено відсоток обсягу цієї субвенції, що спрямовується на придбання таких засобів (з 20 до 35 відсотків загального обсягу видатків на кожну дитину певного закладу загальної середньої освіти, яка потребує державної підтримки).

Також передбачено розроблення форми типового договору на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг), що укладається між фахівцем та закладом загальної середньої освіти або відповідним органом управління освітою.

У 2017 році дозволено кошти субвенції, що невикористані протягом січня – серпня поточного року, спрямовувати на придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку.

**РОЗПОРЯДЖЕННЯ  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 15.11.2017  
№ 814-р**

**Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 814-р** перерозподілено обсяг субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення державних програм соціального захисту у 2017 році.

Розпорядженням збільшено місцевим бюджетам обсяг субвенцій на надання пілг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг на 1 086,2 млн. грн., на придбання твердого палива і скрапленого газу на 155,7 млн. грн. та на виплату державних допомог на 417,4 млн. грн. шляхом перерозподілу таких субвенцій між їх видами та між регіонами.

**РОЗПОРЯДЖЕННЯ  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 15.11.2017  
№ 816-р**

**Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження від 15 листопада 2017 р. № 816-р** «Деякі питання дистанційного обслуговування розпорядників (одержувачів) бюджетних коштів».

Розпорядженням унормовано обмін електронними документами між органами Казначейства та розпорядниками і одержувачами бюджетних коштів шляхом дистанційного обслуговування клієнтів з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт казначейства – Казначейство».

Документом рекомендовано визначити пріоритетним казначейське обслуговування через систему дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства – Казначейство» розпорядникам (одержувачам) бюджетних коштів державного та місцевих бюджетів.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 15.11.2017  
№ 877**

**Постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року № 877 затверджено** Порядок та умови надання у 2017 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво/капітальний ремонт/реконструкцію малих групових будинків, будинків підтриманого проживання, будівництво/придбання житла для дитячих будинків сімейного типу, соціального житла для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, виготовлення проектно-кошторисної документації.

Реалізація акту сприятиме зменшенню ризиків потрапляння дітей в інтернатні заклади, влаштуванню їх до дитячих будинків сімейного типу, малих групових будинків, забезпеченню можливостей для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, у віці від 12 років, які практично не мають шансів бути влаштованими в сім'ю, виховуватися в умовах, наближених до сімейних, а також забезпеченню соціальної підтримки осіб із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, після досягнення ними повноліття.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 01.12.2017  
№ 1040**

**Постановою Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2017 року № 1040** внесені зміни до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій.

Постановою пропонується надати:

– місцевим держадміністраціям, виконавчим органам рад право своїми рішеннями здійснювати редакційні уточнення назв об'єктів

(заходів) та/або їх місцезнаходження з урахуванням їх цільового призначення;

– право підпису протоколу комісії з підготовки пропозицій щодо розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій під час відсутності голови комісії, першому заступнику голови комісії.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 06.12.2017  
№ 983**

**Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 6 грудня 2017 року № 983 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості».**

Постановою затверджено Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості.

Також зобов'язано Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства забезпечити погодження розподілу у 2017 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості, з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 06.12.2017  
№ 1037**

**Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 року № 1037 внесені зміни до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2010 р. № 1132 «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів».**

Постановою передбачено можливість використання залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, зберігаються на рахунках загального та спеціального фондів відповідних місцевих бюджетів для здійснення відповідних витрат у 2018 році з урахуванням їх цільового призначення за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам:

- на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості;
- на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій.

**ПОСТАНОВА  
КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ  
УКРАЇНИ ВІД 20.12.2017  
№ 1029**

**Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 20 грудня 2017 року № 1029 «Деякі питання удосконалення системи моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики»**

Уряд затвердив:

- Порядок проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів;
- Методику проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів;

- Порядок проведення розрахунку індексу регіонального людського розвитку;
- Методику проведення розрахунку індексу регіонального людського розвитку.

Рішення прийнято відповідно до плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік.

Це дозволить підвищити ефективність управлінських рішень центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері регіонального розвитку.

Зазначені порядки та методики максимально наближені до методики Європейської Комісії з розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів Європейського Союзу 2013 року (EU Regional Competitiveness Index, із змінами 2016 року) та методики розрахунку індексу людського розвитку ПРООН (Human Development Index) та враховують існуючий практичний досвід провідних наукових установ України у цій сфері.

## РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

### ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ (ВВП)

**Реальний ВВП** України в III кварталі 2017 року збільшився на 2,1 % до III кварталу 2016 року (у постійних цінах 2010 року) і на 0,2 % – до II кварталу 2017 року (з урахуванням сезонного фактору). Темпи зростання реального ВВП у III кварталі поточного року дещо уповільнилися порівняно з III кварталом 2016 року, коли вони становили 2,3 %. Підвищення реальної заробітної плати у більшості галузей економіки та активізація інвестиційної діяльності стали рушійними силами збільшення кінцевих споживчих витрат домашніх господарств і валового нагромадження основного капіталу, які зросли на 5,4 % і на 15,8 % до III кварталу 2016 року. Обсяги будівельної продукції в січні – вересні 2017 року збільшилися на 23,8 % щодо відповідного періоду попереднього року, а обсяги обороту роздрібної торгівлі – на 8,8 %. Саме інвестиційна активність та зростання реальних доходів населення визначали зростання реального ВВП України.

Зовнішні фактори не чинили основоположного впливу на динаміку реального ВВП України. За даними Державної служби статистики України, сальдо експорту-імпорту товарів і послуг було негативним і в III кварталі становило -59,3 млрд грн. Щодо впливу цінових чинників, то за даними ЮНКТАД індекс доларових цін на сировинні товари в цілому станом на кінець вересня підвищився на 0,9 % до грудня 2016 року. При цьому ціни на продовольчі товари знизилися на 2 %, а на сільськогосподарську сировину – на 3,5 %. Серед непаливних сировинних товарів найбільш динамічно зростали ціни на мінерали, руди і метали. За 9 місяців 2017 року індекс доларових цін на дану товарну групу підвищився на 10,7 %.<sup>1</sup> Водночас зростання ВВП у країнах ЄС та освоєння українськими експортерами європейського ринку збуту сприяли активізації економічної діяльності в Україні.

**Номінальний ВВП** за січень – вересень 2017 року становив 2 062,1 млрд грн, що дорівнює 79,8 % від показника, врахованого при складанні державного бюджету на 2017 рік (2 584,9 млрд грн). При підготовці основних напрямів бюджетної політики на 2018–2020 роки прогноз номінального ВВП на 2017 рік було уточнено і збільшено до 2 845,8 млрд грн. На підвищення прогнозного показника ВВП вплинуло, перш за все, прискорення інфляційних процесів у економіці (див. далі) та зміна дефлятора ВВП на 20,2 % до III кварталу попереднього року.

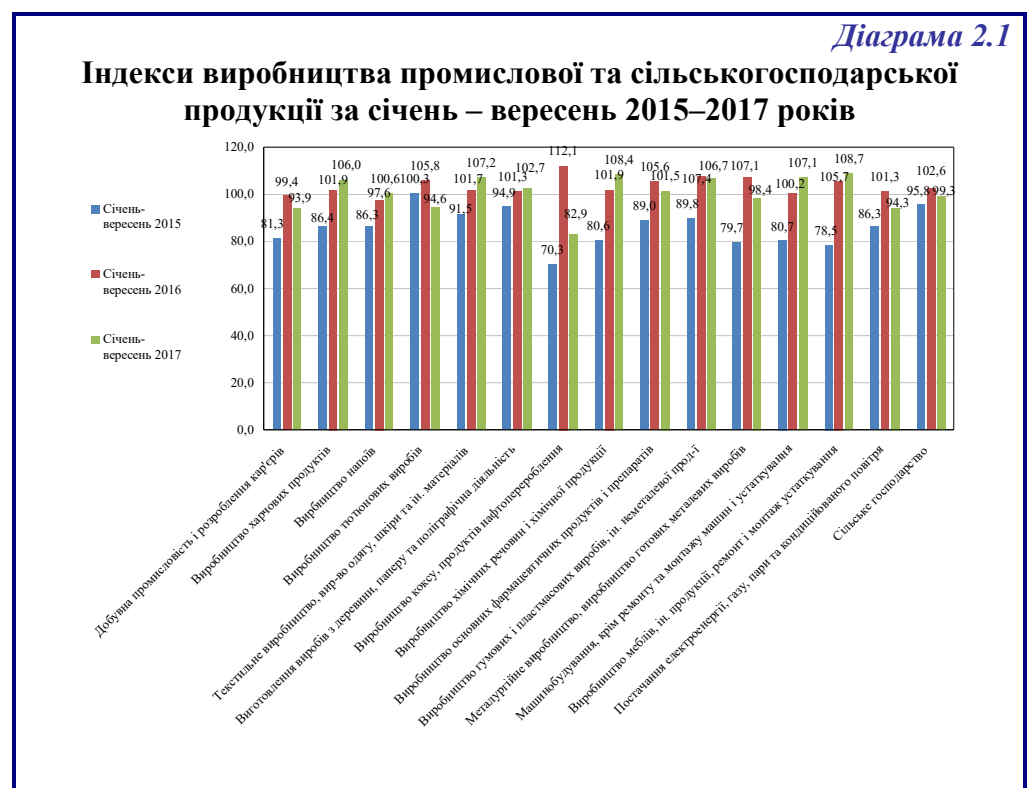
У 28 країнах **Європейського Союзу** в III кварталі 2017 року темпи приросту реального ВВП щодо III кварталу попереднього року підвищилися до 2,5 %, а в країнах єврозони – до 2,3 %. Для порівняння: у III кварталі 2016 року темпи зростання реального ВВП ЄС-28 і єврозони в середньому становили 1,6 %. Пожвавлення економічної динаміки засвідчили і показники зростання ВВП щодо попереднього кварталу: 0,6 % у ЄС-28 і в єврозоні. За аналізований період найвищі темпи економічного зростання серед країн ЄС демонстрували Румунія –

<sup>1</sup> UNCTAD. Free market commodity price indices, monthly, January 1960. - October 2017. - Retrieved from: <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=28769>

8,8 % (щодо III кварталу 2016 року), Мальта – 7,2 %, Латвія – 5,8 %, Польща – 5,1 %, Чехія – 4,7 %, Словенія – 4,5 %, Естонія – 4,2 %, Угорщина – 3,9 %. Невисокі темпи економічного зростання спостерігалися в Данії та Швейцарії – 1,2 % до відповідного періоду попереднього року, а також в Італії – 1,4 %.<sup>2</sup>

В Україні порівняно з відповідним періодом попереднього року відбулося незначне скорочення **промислового виробництва**. Так, індекс виробництва промислової продукції у січні – вересні 2017 року становив 99,7 %<sup>3</sup> порівняно з 102,5 % у січні – вересні 2016 року. У вересні поточного року було відзначено зменшення промислового виробництва на 0,3 % і щодо вересня попереднього року. Це означає, що після деякого пожвавлення виробництва в травні, червні та серпні, в осінні місяці знову відновилося тенденція до скорочення промислової діяльності, яка бере свій початок з лютого 2017 року.

У звітному періоді зростали обсяги виробництва в тих видах промислової діяльності, які орієнтувалися на задоволення зростаючого споживчого та інвестиційного попиту всередині країни, а також на освоєння нових експортних ринків у країнах ЄС. З іншого боку, несприятлива динаміка виробництва була характерна для тих галузей, які до економічної блокади мали тісні виробничі зв'язки з підприємствами на окупованих територіях: у добувній промисловості, виробництві коксу і продуктів нафтоперероблення, постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, ін. Динаміку індексів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції за видами діяльності відображено на діаграмі 2.1.



<sup>2</sup> Eurostat. Gross domestic product, volumes. - Retrieved from:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina011&plugin=1>

<sup>3</sup> Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

**Збільшення обсягів виробництва** промислової продукції в Україні відзначалося за такими видами діяльності:

- виробництво труб, порожнистих профілів і фітінгів із сталі – на 30 %;
- виробництво меблів – 19,5 %;
- виробництво інших машин і устаткування спеціального призначення – 17,8 %;
- виробництво дорогоцінних та інших кольорових металів – 14,1 %;
- виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів – 13,5 %;
- добування інших корисних копалин і розроблення кар'єрів – 12,7 %;
- виробництво паперової маси, паперу та картону – 11,3 %;
- текстильне виробництво – 11,6 %;
- виробництво гумових і пластмасових виробів – 10,9 %;
- виробництво готових металевих виробів (крім машин і устаткування) – 10,3 %;
- виробництво харчових продуктів – 6 %, у тому числі: виробництво олії та тваринних жирів – 29,8 %.

При загальному зниженні обсягів промислового виробництва за січень – вересень 2017 року на 0,3 % найбільші **темпи падіння** було зафіксовано за такими видами промислової діяльності:

- виробництво цукру – на 24,1 %;
- виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення – 17,1 %.
- добування кам'яного та бурого вугілля – 16,1 %;
- виробництво чавуну, сталі та феросплавів – 11,4 %.

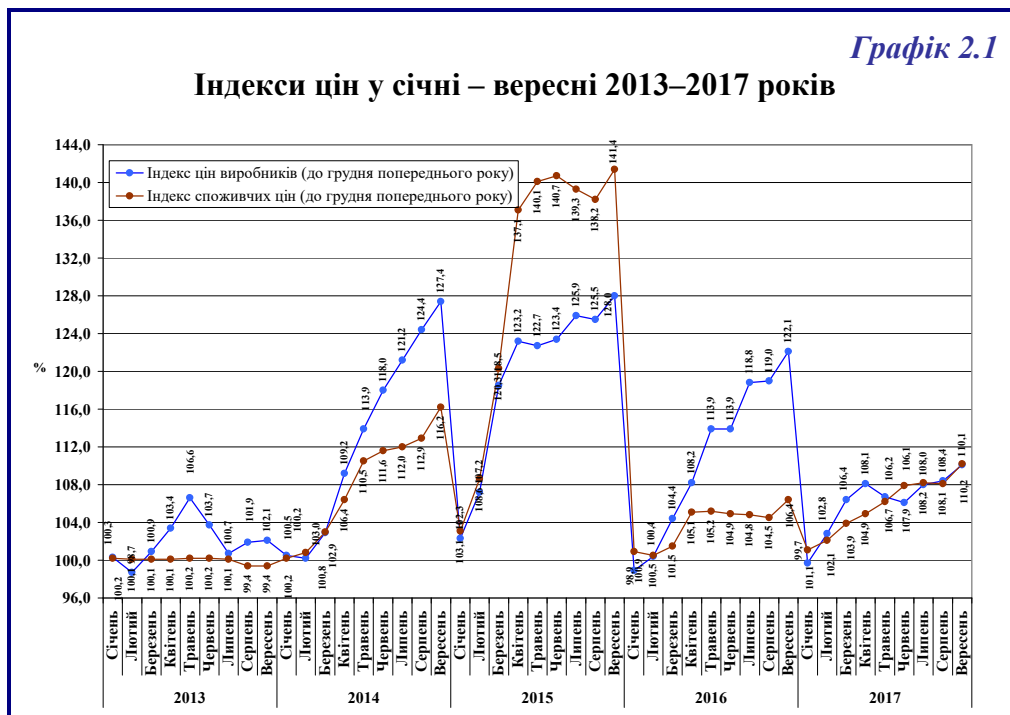
Щодо агрегованих показників роботи промисловості, то в переробній промисловості зростання виробництва за січень – вересень поточного року становило 3,6 %, а у вересні 2017 р. було відзначено 1,2 % приросту виробництва до вересня 2016 р. Темпи падіння у добувній промисловості і розробленні кар'єрів досягли 6,1 %, а у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 5,7 %. У січні – вересні 2017 року негативна динаміка була характерна і для сільськогосподарського виробництва – темпи падіння становили 0,7 % порівняно з аналогічним періодом минулого року. Спад виробництва у сільському господарстві пояснюється дією несприятливих погодних умов навесні 2017 року, які негативно вплинули на урожай деяких овочів і фруктів, та скороченням поголів'я худоби в умовах кризового стану тваринницької галузі.

## ІНДЕКСИ ЦІН СПОЖИВАЧІВ І ВИРОБНИКІВ

**Індекс споживчих цін** за січень – вересень становив 110,2 % (до грудня попереднього року) проти 106,4 % у відповідному періоді 2016 року (див. графік 2.1). За аналізований період ціни зросли на всі споживчі товари (крім яєць) і послуги. При цьому найвищі темпи зростання цін спостерігалися за такими товарними позиціями: послуги з утримання будинків і прибудинкових територій – приріст на 44,9 %, фрукти – на 41,5 %, тютюнові вироби – на 32,4 %, електроенергію – на 28,1 %, м'ясо та м'ясопродукти – на 28,1 %, послуги середньої освіти – на 21,5 % послуги автодорожнього пасажирського транспорту – на 19,4 %, водопостачання – на 18,8 %, овочі – на 18 %.

Рушійними силами прискорення інфляції у січні – вересні поточного року стали активізація споживчого попиту і збільшення виробничих витрат, зумовлені суттєвим зростанням мінімальної заробітної плати, а також нарощування експорту вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринки країн ЄС та Азії, що спричиняло підвищувальний тиск на внутрішні ціни, внаслідок низького ступеню еластичності пропозиції цієї продукції в короткостроковому періоді. Водночас стабілізація обмінного курсу гривні стримувала інфляційні процеси в Україні.

### Графік 2.1



**Індекс цін виробників** промислової продукції за січень–вересень становив 110,1 % проти 122,1 % у відповідному періоді 2016 року. Найбільше зростання цін виробників мало місце у добуванні кам'яного вугілля – на 35,1 %, у виробництві м'яса та м'ясних продуктів – на 26,7 %, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування – на 17,8 %, у виробництві коксу та продуктів нафтопереробки – на 17,4 %, у виробництві автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів – на 15,1 %. З іншого боку, найменшими темпами приросту цін характеризувалися виробництво гумових і пластмасових виробів – на 5,1 %, добування металевих руд – на 2,5 %, а також постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – на 0,7 %.

Уповільнення нарощування цін виробників пояснювалося, передусім, зниженням світових цін на деякі товари українського експорту (на м'ясо, зернові, ін.), підвищенням конкуренції з боку імпоротної продукції та стабілізацією цін на природний газ. Водночас продовження зростання адміністративно регульованих тарифів на окремі види послуг, зростання витрат підприємств на оплату праці, стагнація кредитного процесу, а також переорієнтація підприємств на нові джерела сировини і ринки збуту в умовах розриву економічних зв'язків з ОРДЛО зумовлювали триваюче зростання цін виробників промислової продукції.

## ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

**Номинальна середньомісячна заробітна плата** у розрахунку на одного штатного працівника у січні – вересні 2017 року становила 6 847,0 грн і зросла на 37,2 % щодо показника попереднього року (див. таблицю 2.1)<sup>4</sup> Середня номінальна заробітна плата у вказаний період перевищувала мінімальну, встановлену з 1 січня 2017 року, в 2,1 рази.

Таблиця 2.1

### Номинальна і реальна заробітна плата у розрізі регіонів України за січень – вересень 2015–2017 років

| Назва адміністративно-територіальної одиниці | Середньомісячна заробітна плата (у розрахунку на одного штатного працівника), грн |              |              | Темп зростання номінальної заробітної плати, % |                       | Індекс реальної заробітної плати (до відповідного періоду попереднього року), % |              |              |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|
|                                              | 2015 рік                                                                          | 2016 рік     | 2017 рік     | 2016 рік/<br>2015 рік                          | 2017 рік/<br>2016 рік | 2015 рік                                                                        | 2016 рік     | 2017 рік     |
| Вінницька область                            | 3 233                                                                             | 4 045        | 5 880        | 125,1                                          | 145,4                 | 78,0                                                                            | 112,9        | 128,4        |
| Волинська область                            | 3 115                                                                             | 3 901        | 5 628        | 125,2                                          | 144,3                 | 75,8                                                                            | 110,1        | 125,4        |
| Дніпропетровська область                     | 4 240                                                                             | 4 938        | 6 696        | 116,5                                          | 135,6                 | 77,1                                                                            | 102,1        | 117,7        |
| Донецька область                             | 4 892                                                                             | 5 716        | 7 456        | 116,8                                          | 130,4                 | 89,9                                                                            | 101,4        | 110,6        |
| Житомирська область                          | 3 102                                                                             | 3 864        | 5 628        | 124,6                                          | 145,7                 | 73,7                                                                            | 111,0        | 126,3        |
| Закарпатська область                         | 3 178                                                                             | 4 109        | 6 083        | 129,3                                          | 148,0                 | 76,5                                                                            | 113,6        | 129,5        |
| Запорізька область                           | 4 039                                                                             | 4 923        | 6 623        | 121,9                                          | 134,5                 | 78,7                                                                            | 107,4        | 116,2        |
| Івано-Франківська область                    | 3 263                                                                             | 4 091        | 5 934        | 125,4                                          | 145,1                 | 74,5                                                                            | 110,6        | 126,7        |
| Київська область                             | 3 936                                                                             | 5 060        | 6 948        | 128,6                                          | 137,3                 | 74,7                                                                            | 113,5        | 119,6        |
| Кіровоградська область                       | 3 115                                                                             | 3 837        | 5 617        | 123,2                                          | 146,4                 | 75,4                                                                            | 108,2        | 125,8        |
| Луганська область                            | 3 268                                                                             | 4 426        | 5 660        | 135,4                                          | 127,9                 | 68,0                                                                            | 116,9        | 113,2        |
| Львівська область                            | 3 479                                                                             | 4 427        | 6 169        | 127,2                                          | 139,3                 | 76,4                                                                            | 111,1        | 123,1        |
| Миколаївська область                         | 3 801                                                                             | 4 697        | 6 450        | 123,6                                          | 137,3                 | 76,5                                                                            | 108,3        | 118,2        |
| Одеська область                              | 3 694                                                                             | 4 612        | 6 299        | 124,9                                          | 136,6                 | 77,2                                                                            | 108,6        | 116,7        |
| Полтавська область                           | 3 610                                                                             | 4 442        | 6 328        | 123,0                                          | 142,5                 | 76,3                                                                            | 106,2        | 122,5        |
| Рівненська область                           | 3 398                                                                             | 4 184        | 5 800        | 123,1                                          | 138,6                 | 73,6                                                                            | 107,7        | 120,2        |
| Сумська область                              | 3 291                                                                             | 3 992        | 5 736        | 121,3                                          | 143,7                 | 75,7                                                                            | 105,0        | 123,7        |
| Тернопільська область                        | 2 827                                                                             | 3 550        | 5 338        | 125,6                                          | 150,4                 | 74,2                                                                            | 110,7        | 129,3        |
| Харківська область                           | 3 523                                                                             | 4 340        | 6 028        | 123,2                                          | 138,9                 | 74,4                                                                            | 107,3        | 118,7        |
| Херсонська область                           | 2 953                                                                             | 3 897        | 5 635        | 132,0                                          | 144,6                 | 74,8                                                                            | 113,8        | 123,2        |
| Хмельницька область                          | 3 200                                                                             | 3 879        | 5 688        | 121,2                                          | 146,6                 | 74,9                                                                            | 107,2        | 128,0        |
| Черкаська область                            | 3 208                                                                             | 4 006        | 5 831        | 124,9                                          | 145,6                 | 75,3                                                                            | 110,4        | 124,7        |
| Чернівецька область                          | 2 874                                                                             | 3 667        | 5 373        | 127,6                                          | 146,5                 | 74,5                                                                            | 112,9        | 129,0        |
| Чернігівська область                         | 3 161                                                                             | 3 887        | 5 462        | 123,0                                          | 140,5                 | 75,5                                                                            | 107,9        | 121,6        |
| м. Київ                                      | 6 400                                                                             | 8 231        | 10 719       | 128,6                                          | 130,2                 | 81,9                                                                            | 114,2        | 110,8        |
| <b>Україна</b>                               | <b>4 012</b>                                                                      | <b>4 989</b> | <b>6 847</b> | <b>124,4</b>                                   | <b>137,2</b>          | <b>77,3</b>                                                                     | <b>109,1</b> | <b>118,8</b> |

Найвище значення середньомісячної заробітної плати традиційно зафіксовано у м. Києві (10719 грн). До областей з порівняно високою середньомісячною заробітною платою належать: Донецька – 7456 грн, Київська – 6948 грн, Дніпропетровська – 6696 грн, Запорізька – 6623 грн і Миколаївська області – 6450 грн. Найнижчі значення середньомісячної заробітної плати спостерігались у Тернопільській (5338 грн), Чернівецькій (5373 грн) та Чернігівській (5462 грн) областях.

<sup>4</sup> Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Серед видів економічної діяльності, де номінальна заробітна плата за період з початку року має найвищі значення<sup>5</sup>, слід відзначити діяльність авіаційного транспорту (30607 грн, зросла порівняно з відповідним показником минулого року на 27,7 %), фінансову та страхову діяльність (12563 грн, відповідно, зросла на 25,5 %), діяльність у сфері інформації та телекомунікацій (11634 грн, на 24,8 %).

**Реальна заробітна плата** у січні – вересні 2017 року щодо січня-вересня 2016 року підвищилася на 18,8 % (за аналогічний період 2016 року – на 9,1 %). Суттєве зростання реальної заробітної плати в умовах повільного відновлення національної економіки пояснюється адміністративним підвищенням мінімальної заробітної плати та намаганням роботодавців компенсувати працівникам різке зниження реальної заробітної плати упродовж 2014–2015 років. Поряд з цим, зниження ставки єдиного соціального внеску до 22 % у 2016 році та відновлення економічного зростання надавали у розпорядження суб'єктів господарювання додаткові ресурси, які могли спрямовуватися на підвищення рівня оплати праці.

Зростання реальної заробітної плати мало місце у всіх регіонах України, але найвищими темпами характеризувалися області з порівняно низькою оплатою праці: Закарпатська область – 29,5 %, Тернопільська область – 29,3 %, Чернівецька – 29 %, Вінницька область – 28,4 % (до відповідного періоду попереднього року). Водночас у Донецькій області реальна заробітна плата за вказаний період збільшилася лише на 10,6 %, а в м. Києві – на 10,8 %. Суттєві відмінності між темпами зростання заробітної плати у регіонах з низьким і високим рівнем оплати праці зумовлюються, перш за все, двократним підвищенням мінімальної заробітної плати з 1 січня 2017 року і значною часткою найманих працівників з мінімальною оплатою праці саме в регіонах з низькими доходами, згідно з офіційною статистичною звітністю.

## ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Сальдо зовнішньоторговельного балансу України у січні – вересні 2017 року було негативним і становило 1,2 млрд дол. США, що означало його погіршення на 1,8 млрд дол. порівняно з аналогічним періодом 2016 року (див. діаграму 2.2). За даними Державної служби статистики України, експорт українських товарів у січні – вересні 2017 року збільшився на 5,5 млрд дол. США або на 21,1 % порівняно з відповідним показником попереднього року, тоді як імпорту товарів – на 7,6 млрд дол. США або на 27,5 %. Експорт товарів і послуг за цей самий період зріс майже на 6 млрд дол. США або на 18,5 %, а імпорту – на 7,8 млрд дол. США або на 24,6 %. Перевищення темпів зростання імпорту товарів і послуг над темпами зростання експорту спричинило утворення негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу.

Ключовими чинниками активізації вітчизняного експорту в січні – вересні 2017 року були покращення міжнародної кон'юнктури для металургійної продукції, пожвавлення економічної діяльності у країнах-торговельних партнерах України, а також досягнення (хоча і з деяким запізненням) позитивних ефектів від функціонування зони

<sup>5</sup>За юридичними особами та відокремленими підрозділами юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб (попередні дані).

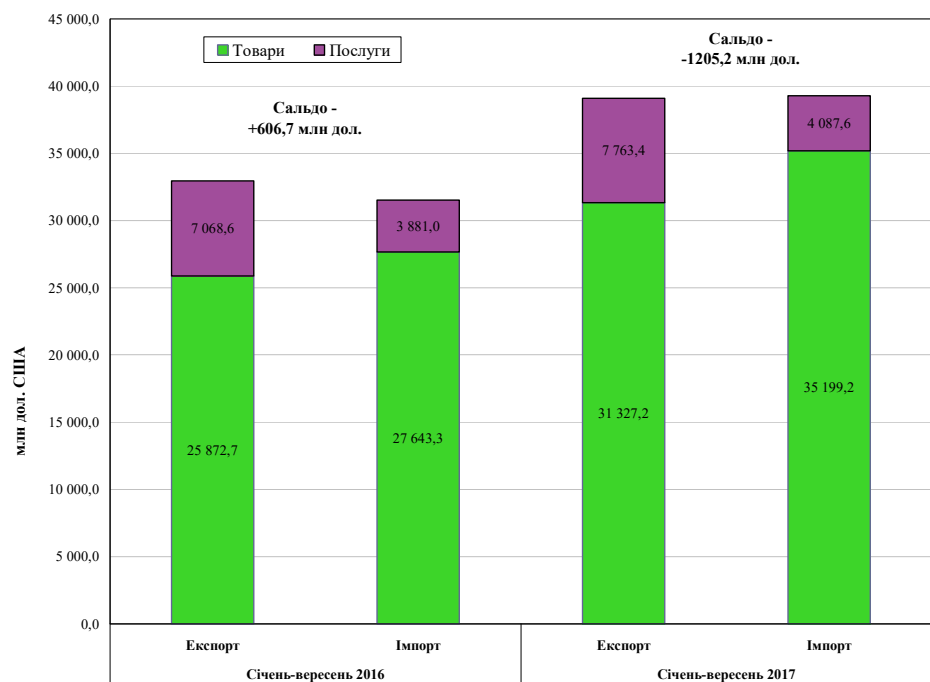
вільної торгівлі між Україною та ЄС. В той же час посткризове відновлення споживчого попиту та прискорення інвестиційної діяльності в Україні діяли як чинники інтенсифікації імпорту товарів і послуг.

Основу товарної структури українського експорту складали недорогоцінні метали та вироби з них – 23 % від загального обсягу експорту (темп приросту – 16,6 % щодо січня – вересня 2016 року) та продукти рослинного походження – 21,2 % у структурі експорту (темп приросту – 20,6 %). За видами товарів суттєву частку в структурі вітчизняного експорту посідали:

- чорні метали – 19,7 % загального експорту товарів;
- зернові культури – 15,6 %;
- жири та олії рослинного і тваринного походження – 11,1 %;
- готові харчові продукти – 6,5 %;
- електричні машини – 5,9 %.

Діаграма 2.2

### Експорт та імпорт товарів і послуг за січень – вересень 2016–2017 років



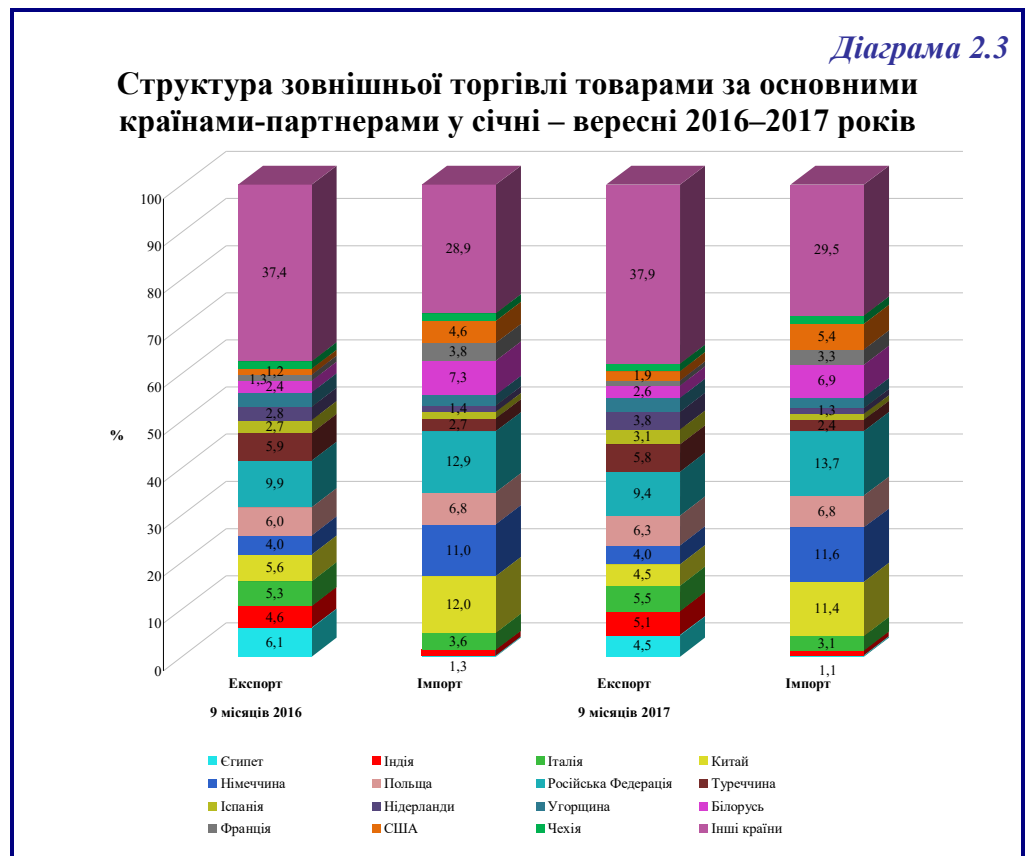
Основними споживачами української продукції в зазначений період були (див. діаграму 2.3):

- Російська Федерація – 9,4 % експорту товарів, зменшення частки на 0,5 в. п. порівняно з січнем – вереснем 2016 року;
- Польща – 6,3 % експорту, збільшення частки на 0,3 в. п.;
- Туреччина – 5,8 % експорту, зменшення частки на 0,1 в. п.;
- Італія – 5,5 % експорту, збільшення частки на 0,2 в. п.;
- Індія – 5,1 % експорту, збільшення частки на 0,5 в. п.;

- Єгипет – 4,5 % експорту, зменшення частки на 1,6 в. п.;
- Китай – 4,5 % експорту, зменшення частки на 1,1 в. п.

У поточному році зберігалася позитивна тенденція до збільшення частки ЄС у географічній структурі експорту з України. Якщо у 2013 році частка ЄС як ринку збуту експортованих з нашої країни товарів і послуг становила 26,9 %, то в 2016 році така частка збільшилася до 35,3 %, а в січні – вересні 2017 року – до 40,2 %. І хоча абсолютні обсяги експорту України до ЄС ще не досягли докризового рівня 2012–2013 рр., вказані структурні зміни свідчать про перші позитивні результати дії Угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС.

У цілому в січні – вересні 2017 року щодо торгівлі товарами коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,89, що було меншим на 0,05 від його значення в січні – вересні 2016 року. При цьому резиденти України проводили зовнішньоторговельні операції з партнерами із 219 країн світу.



Товарний імпорт України за аналізований період поточного року становив 35,2 млрд дол. США, збільшившись на 27,5 % порівняно з аналогічним періодом 2016 року (див. діаграму 2.2). Головними статтями імпорту у вказаний період були:

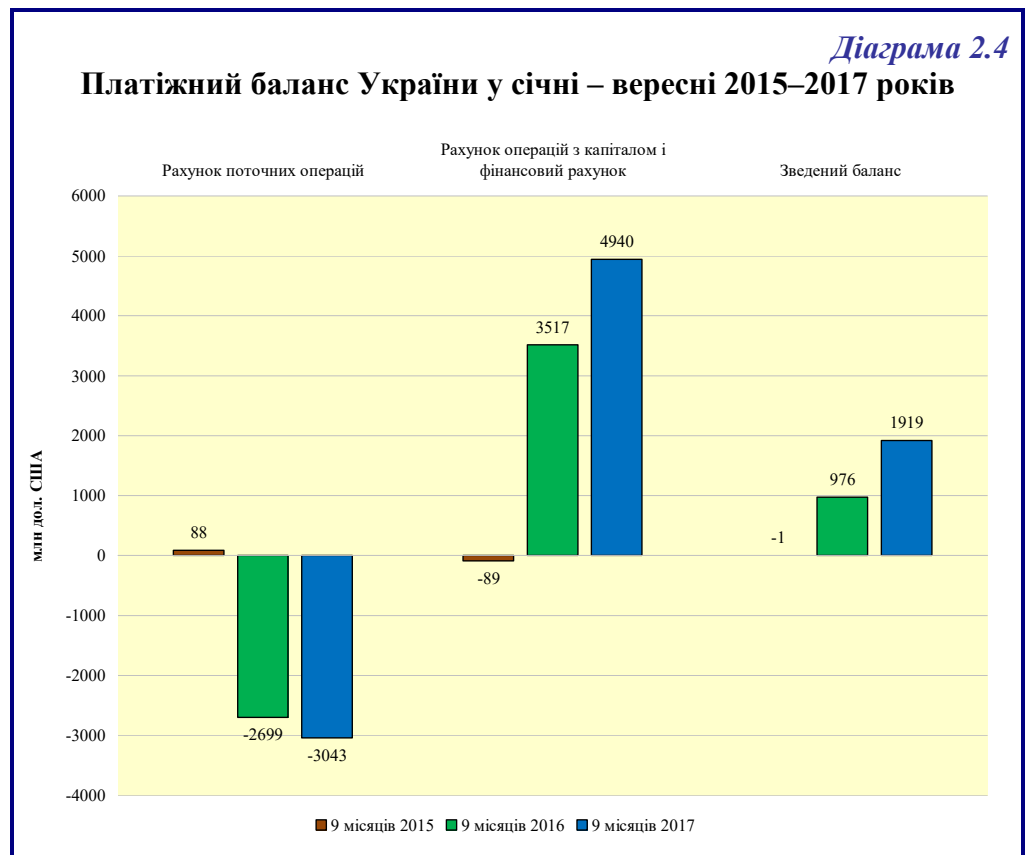
- палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки – 23,1 % у структурі імпорту, зростання обсягу на 61,1 % порівняно з січнем – вереснем 2016 року;
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 13,5 %, зростання обсягу на 14,2 %;

- ядерні реактори, котли та машини – 11,7 %, зростання обсягу на 20,8 %;
- засоби наземного транспорту, крім залізничного – 8,4 %, зростання обсягу на 51,5 %;
- електричні машини – 8,2 % в структурі імпорту, зростання обсягу на 30,8 %.

Основними постачальниками імпортої продукції в Україну у звітному періоді були Російська Федерація, з якої надійшло 13,7 % від загального імпорту товарів, Німеччина – 11,6 %, Китай – 11,4 %, Білорусь – 6,9 %, Польща – 6,8 % та США – 5,4 %.

## ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

За даними Національного банку України дефіцит поточного рахунку платіжного балансу за 9 місяців 2017 року становив 3 043 млн дол. США, тоді як за аналогічний період попереднього року – 2 699 млн дол. США (див. діаграму 2.4). Основною складовою збільшення дефіциту поточного рахунку в звітному періоді стало зростання дефіциту торгівлі товарами до 6 034 млн дол. США (або на 1 317 млн дол.), внаслідок перевищення обсягів зростання імпорту товарів над експортом. Збільшилося також негативне сальдо доходів від інвестицій: на 500 млн дол. США. Серед позитивних тенденцій варто зазначити збільшення позитивного сальдо балансу послуг (на 996 млн дол.), а також збільшення сальдо поточних трансфертів (на 509 млн дол. США)



Сальдо фінансового рахунку та рахунку операцій з капіталом платіжного балансу було додатним як у січні – вересні 2017 року, так і в аналогічному періоді 2016 року, проте його величина помітно збільшилася: з 3 517 до 4 940 млн дол. США. В поточному році

вдалося досягти майже двократного збільшення профіциту вказаного рахунку, що вказує на інтенсифікацію припливу іноземного капіталу в економіку України. Основними складовими профіциту фінансового рахунку та рахунку операцій з капіталом у звітному періоді стали: а) позитивне сальдо прямих інвестицій – 2 007 млн дол. США; б) зменшення готівкової валюти поза банками – на 2 230 млн дол.; в) нетто-залучення іноземного капіталу до реального сектора – 1 665 млн дол. США; г) розміщення боргових зобов'язань Уряду на міжнародному ринку капіталів – 1 388 млн дол. США.

За таких умов зведене сальдо платіжного балансу України у січні-вересні 2017 року сформувалося додатним на рівні 1 919 млн дол. США, що означало його збільшення майже вдвічі порівняно з аналогічним періодом 2016 року. Вказаний профіцит було спрямовано на приріст зовнішніх резервів Національного банку, величина яких збільшилася за 9 місяців на 2 552 млн дол. США. Зазначеного приросту резервів було досягнуто, як завдяки профіциту зведеного платіжного балансу України, так і завдяки нетто-надходженню кредитів МВФ на суму 633 млн дол. США.

Отже, динаміка агрегатів платіжного балансу України в січні-вересні 2017 року характеризувалася різновекторними тенденціями поглиблення негативного сальдо поточного рахунку та збільшення додатного сальдо фінансового рахунку. І хоча за вказаний період загальне сальдо платіжного балансу було додатним, переважно боргова природа потоків іноземного капіталу, які сформували профіцит фінансового рахунку, свідчить про можливість переривання позитивних тенденцій у випадку дії зовнішніх шоків. Поряд з цим поглиблення дефіциту торговельного балансу і поточного рахунку вказують на вразливість зовнішньої позиції України.

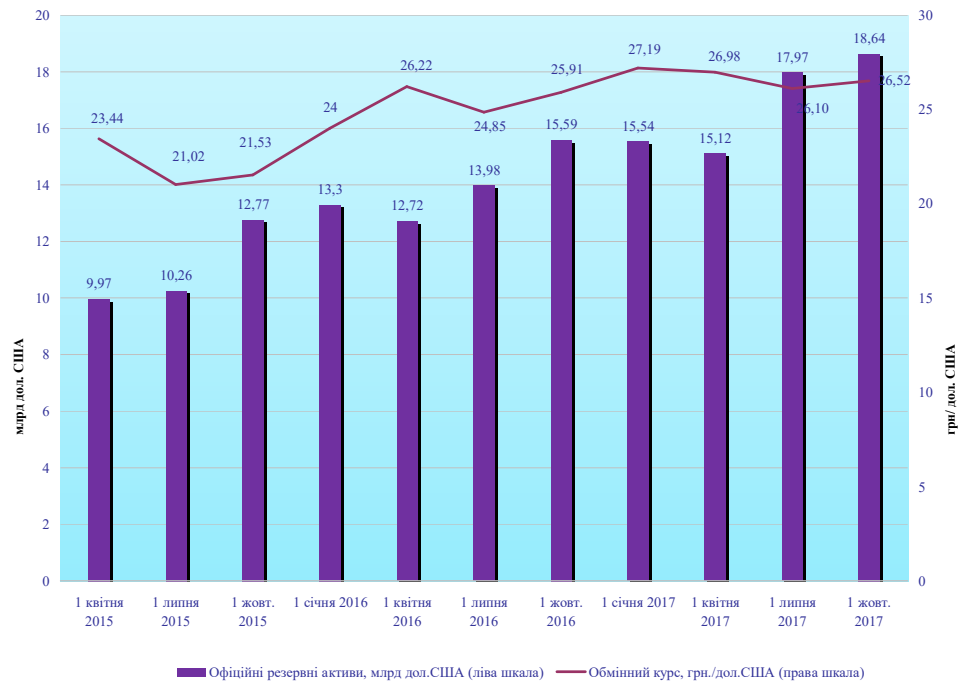
## ОФІЦІЙНІ РЕЗЕРВИ, ОБМІННИЙ КУРС

Після тривалого зміцнення номінального обмінного курсу, починаючи з I кварталу 2017 року, у вересні обмінний курс гривні дещо знизився. Так, якщо станом на 1 вересня 2017 року офіційний обмінний курс гривні було встановлено на рівні 25,69 грн/ дол. США, то станом на 1 жовтня – 26,52 грн/ дол. США. На діаграмі 2.5 представлено динаміку обмінного курсу гривні до дол. США та обсяг офіційних резервних активів з квітня 2015 до жовтня 2017 року. Основними чинниками послаблення обмінного курсу гривні у вересні стали підвищення попиту з боку імпортерів (імпорт паливно-енергетичних ресурсів у вересні 2017 року збільшився на 38,7 % порівняно з вереснем 2016 року), а також нагнітання в економіці інфляційних тенденцій.

У перспективі агрегуючі показники фінансового та поточного рахунку платіжного балансу можуть чинити різноспрямований вплив на поведінку обмінного курсу гривні. З одного боку, збільшення припливу іноземного капіталу в умовах стабілізації економіки України, вірогідно, збільшуватиме тиск на обмінний курс гривні. З іншого боку, наростання дефіциту поточного рахунку в умовах консервації низького рівня національної конкурентоспроможності може сформувати девальваційний тренд для обмінного курсу.

Діаграма 2.5

## Обмінний курс гривні та офіційні резервні активи у 2015–2017 роках



Офіційні резервні активи збільшилися за III квартал 2017 року на 0,67 млрд дол. США і досягли обсягу майже 18,64 млрд дол. США станом на кінець вересня. Для порівняння: на кінець березня 2015 року обсяг офіційних резервів становив 9,97 млрд дол. США. За останній рік досягнення позитивного сальдо зведеного балансу (переважно завдяки залученню ресурсів офіційних кредиторів / донорів і збільшенню надходжень від експорту) надало можливість Національному банку збільшити обсяг офіційних резервних активів більше ніж на 3 млрд дол. США.

Накопичений обсяг міжнародних резервів забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3,7 місяця. Однак резервна позиція України все ще не задовольняє основні критерії адекватності валютних резервів. Зокрема, офіційні резерви складають близько 40 % короткострокового зовнішнього боргу України за залишковим терміном погашення за гранично допустимого рівня – 100 %. Отже, поточний розмір офіційних резервів України засвідчує недостатній рівень міжнародної ліквідності країни. Водночас динаміка фінансового рахунку платіжного балансу та його основних складових (крім прямих іноземних інвестицій) є доволі оптимістичною і відображає поступове повернення держави та економічних суб'єктів України на міжнародний ринок капіталів.

## РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТУ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

### 3.1. ВИКОНАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

#### ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ

Виконання дохідної частини зведеного бюджету за перші три квартали 2017 року становило 741,1 млрд грн, що на 215,9 млрд грн, або на 41,1 %, більше аналогічного показника попереднього року.

Річний план виконано на 75,0 %. Рівень фактичних надходжень у 2016 році становив 67,1 %.

До дохідної частини державного бюджету з урахуванням міжбюджетних трансфертів надійшло 585,8 млрд грн, що на 178,2 млрд грн, або на 43,7 %, більше аналогічного показника 2016 року. У тому числі до загального фонду державного бюджету надійшло 511,5 млрд грн, до спеціального – 74,2 млрд грн.

Виконання дохідної частини державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів становило 581,1 млрд грн, що на 176,6 млрд грн, або на 43,7 %, більше відповідного показника попереднього року (див. таблицю 3.1.1).

Річний план виконано на 75,8 %. Це свідчить про високу ймовірність перевиконання поточного плану за результатами року, а отже, дає підстави для перегляду річного плану в частині доходів в бік збільшення.

*Таблиця 3.1.1*

**Доходи зведеного, державного та місцевих бюджетів  
у січні – вересні 2014–2017 років**

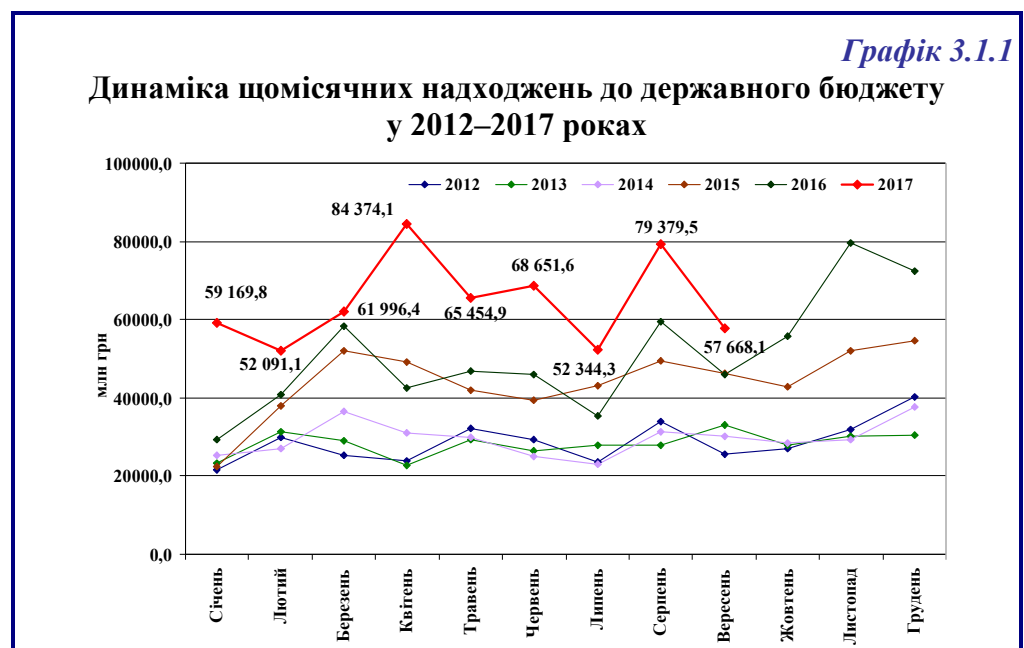
| Роки<br><br>Доходи                                                             | 2014 рік | 2015 рік | 2016 рік | 2017 рік | 2017 рік проти<br>2016 року        |                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|------------------------------------|---------------------|
|                                                                                |          |          |          |          | Абсолютний<br>приріст,<br>млрд грн | Темп<br>приросту, % |
| Зведений бюджет, млрд грн, у т. ч.:                                            | 333,4    | 467,9    | 525,3    | 741,1    | 215,8                              | 41,1                |
| – загальний фонд                                                               | 286,2    | 431,6    | 481,2    | 644,1    | 162,9                              | 33,9                |
| – спеціальний фонд                                                             | 47,2     | 36,3     | 44,1     | 97,0     | 52,9                               | 120,0               |
| Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч.: | 259,3    | 381,9    | 404,5    | 581,1    | 176,6                              | 43,7                |
| – частка у доходах зведеного бюджету, %                                        | 77,8     | 81,6     | 77,0     | 78,4     | х                                  | х                   |
| – загальний фонд                                                               | 227,3    | 359,3    | 376,1    | 508,6    | 132,5                              | 35,2                |
| – спеціальний фонд                                                             | 32,0     | 22,6     | 28,4     | 72,5     | 44,1                               | 155,3               |
| Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч.:  | 74,1     | 86,0     | 120,8    | 160,0    | 39,2                               | 32,5                |
| – частка у доходах зведеного бюджету, %                                        | 22,2     | 18,4     | 23,00    | 21,6     | х                                  | х                   |
| – загальний фонд                                                               | 58,9     | 72,3     | 105,0    | 135,5    | 30,5                               | 29,0                |
| – спеціальний фонд                                                             | 15,2     | 13,7     | 15,8     | 24,5     | 8,7                                | 55,1                |

Порівняно з попереднім роком збільшення відбулося за всіма основними статтями і податкових, і неподаткових надходжень як у

місячному розрізі, так і в цілому за січень – вересень поточного року. Зокрема, податок на доходи фізичних осіб зріс на 11,6 млрд грн (або на 27,5 %); податок на прибуток підприємств – на 12,1 млрд грн (або на 33,6 %); ПДВ із вироблених в Україні товарів – на 31,6 млрд грн (або на 31,7 %); ПДВ із ввезених на територію України товарів – на 48,5 млрд грн (або на 37,8 %); акцизний податок із вироблених в Україні товарів – на 8,7 млрд грн (або на 21,8 %); рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів – на 10,1 млрд грн (або на 34,3 %); ввізне мито – на 2,8 млрд грн (або на 19,3 %).

Збільшилися також і неподаткові надходження – на 47,8 млрд грн, або більш ніж удвічі. Це сталося, в першу чергу, внаслідок перерахування Національним банком України 30,0 млрд грн коштів відповідно до Закону України «Про Національний банк України», а також збільшення надходжень дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, на 13,8 млрд грн, або більше ніж у 10 разів.

Щомісячна динаміка надходжень до державного бюджету загалом подібна до тенденції попереднього року (див. графік 3.1.1). Водночас, є й певні відмінності. Зокрема, досить значні надходження першого місяця року пов'язані з відсутністю відшкодування податку на додану вартість з бюджету: протягом місяця було відшкодовано лише 27,9 млн грн проти майже 8 млрд грн у січні попереднього року. А дворазове збільшення надходжень у квітні та підвищення на третину надходжень у серпні пов'язане з суттєвим збільшенням надходжень податку на прибуток підприємств. Таке стрибкоподібне збільшення надходжень пов'язане з тим, що саме на травень і серпень припадає граничний термін сплати податку за I і II квартал відповідно.



## СТРУКТУРА ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ

Найсуттєвішою зміною в структурі доходів як зведеного, так і державного бюджетів щодо відповідного періоду попереднього року стало значне збільшення частки податку на додану вартість – на 3,9 в. п. та 4,6 в. п. до 36,4 % та 46,3 % відповідно. ПДВ на сьогодні забезпечує майже половину всіх надходжень державного бюджету і більш як

третину зведеного. Водночас лишилися невирішеними проблеми притаманні адмініструванню цього податку в минулі роки, зокрема що стосується ручного управління відшкодуванням.

Іншим податком, чия частка збільшилася, стала рентна плата (приріст на 1,4 в. п. та 1,9 в. п. у зведеному і державному бюджетах відповідно).

Зменшення частки неподаткових надходжень (на 0,6 в. п. та 0,4 в. п. у зведеному та державному бюджетах), а також незначні зміни складових цього виду надходжень свідчать про їх стабілізацію на рівні 10 % загальних доходів.

Структура доходів зведеного та державного бюджетів наведена у таблиці 3.1.2.

**Таблиця 3.1.2**

**Структура доходів зведеного та державного бюджетів у  
січні – вересні 2015–2017 років**

(%)

| Доходи                                                                             | Роки | Зведений бюджет |             |             | Державний бюджет |             |                   |
|------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------------|-------------|-------------|------------------|-------------|-------------------|
|                                                                                    |      | 2015 рік        | 2016 рік    | 2017 рік    | 2015 рік         | 2016 рік    | 2017 рік          |
| <b>Податкові надходження, з них:</b>                                               |      | <b>76,8</b>     | <b>87,7</b> | <b>80,4</b> | <b>75,9</b>      | <b>89,3</b> | <b>76,0</b>       |
| — податок на доходи фізичних осіб                                                  |      | 15,0            | 18,7        | 17,8        | 8,4              | 10,2        | 9,3               |
| — податок на прибуток підприємств                                                  |      | 6,7             | 7,6         | 7,2         | 7,4              | 9,3         | 7,5               |
| — збори за спеціальне використання природних ресурсів                              |      | 5,0             | 6,0         | 5,6         | 5,7              | 7,4         | 6,1               |
| — податок на додану вартість                                                       |      | 27,8            | 31,3        | 30,2        | 34,1             | 43,3        | 38,5              |
| — акцизний податок                                                                 |      | 9,6             | 12,4        | 11,6        | 11,8             | 15,5        | 13,1              |
| — податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції                              |      | 5,9             | 2,8         | 2,4         | 7,1              | 3,5         | 2,9               |
| — місцеві податки і збори                                                          |      | 1,0             | 5,8         | 5,2         | 0,0              | —           | 0,2               |
| — інші податкові надходження                                                       |      | 5,8             | 3,1         | 0,4         | 0,2              | 0,1         | –1,6 <sup>6</sup> |
| <b>Неподаткові надходження, у т.ч.:</b>                                            |      | <b>22,5</b>     | <b>11,8</b> | <b>15,2</b> | <b>23,7</b>      | <b>10,4</b> | <b>17,0</b>       |
| — доходи від власності та підприємницької діяльності                               |      | 11,3            | 2,1         | 7,6         | 13,8             | 2,6         | 10,7              |
| — адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу |      | 3,2             | 1,5         | 1,3         | 3,4              | 1,3         | 1,2               |
| — власні надходження бюджетних установ                                             |      | 6,7             | 6,7         | 5,1         | 5,2              | 4,8         | 3,8               |
| — інші неподаткові надходження                                                     |      | 1,3             | 1,5         | 1,2         | 1,3              | 1,7         | 1,3               |
| <b>Доходи від операцій з капіталом</b>                                             |      | <b>0,3</b>      | <b>0,2</b>  | <b>0,2</b>  | <b>0,0</b>       | <b>0,0</b>  | <b>0,1</b>        |
| <b>Цільові фонди</b>                                                               |      | <b>0,1</b>      | <b>0,1</b>  | <b>4,0</b>  | <b>0,0</b>       | <b>0,1</b>  | <b>6,7</b>        |
| <b>Інші надходження</b>                                                            |      | <b>0,3</b>      | <b>0,2</b>  | <b>0,2</b>  | <b>0,4</b>       | <b>0,2</b>  | <b>0,2</b>        |

<sup>6</sup> Від’ємне значення в графі «інші податкові надходження» пов’язане з фінансуванням експерименту з реалізації заходів з розвитку автомобільних доріг загального користування у всіх областях та м. Києві, а також реалізації заходів з розвитку дорожньої інфраструктури у м. Києві. Так, пунктом 33 Прикінцевих і перехідних положень Бюджетного кодексу України передбачено, що для реалізації зазначених заходів у разі перевиконання щомісячних показників надходжень митних платежів (мити, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість з ввезених на митну територію України товарів (продукції)), 50 відсотків такого перевиконання зараховується до спеціальних фондів обласних бюджетів та бюджету м. Києва. За січень – вересень 2017 року до місцевих бюджетів за цією статтею було передано 8,0 млрд грн, що було відображено у дохідній частині бюджету зі знаком «мінус».

## ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ДО ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

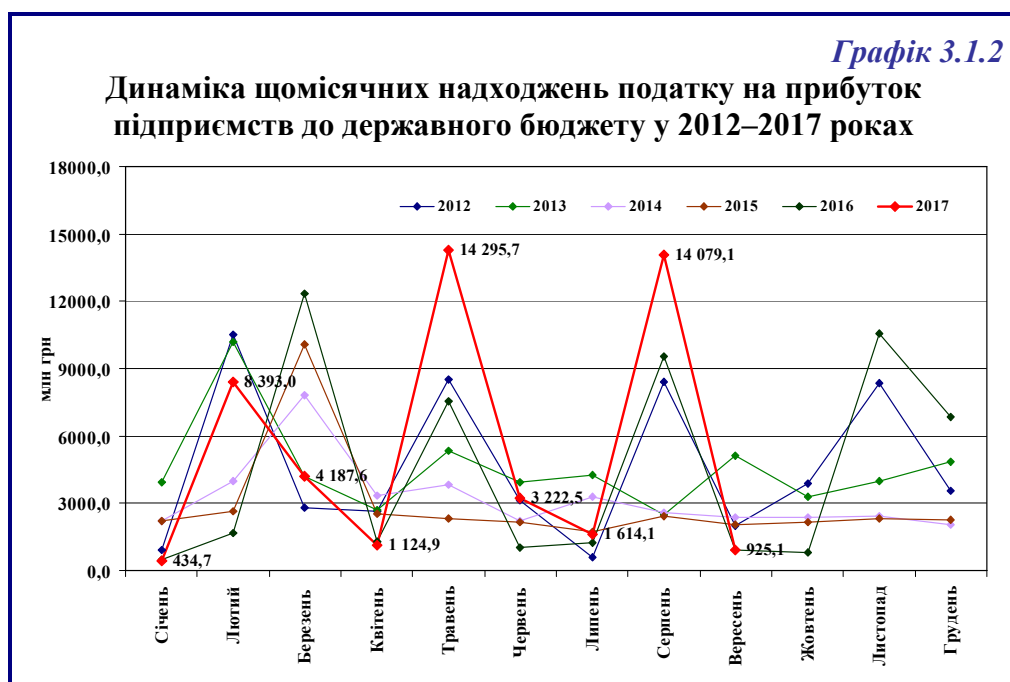
### ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

У січні – вересні 2017 року до державного бюджету надійшло 454,7 млрд грн **податкових надходжень**, що на 98,6 млрд грн, або на 27,7 %, більше відповідного показника минулого року.

Протягом періоду, що аналізується, зросли обсяги надходжень з усіх без винятку податкових джерел.

У 2017 році уперше за останні чотири роки було зафіксовано зростання обсягу надходжень податку на прибуток підприємств. Так, у січні – вересні 2017 року до державного бюджету надійшло 48,3 млрд грн цього податку, що на 12,1 млрд грн, або на 33,6 %, більше, ніж попереднього року. При цьому річний плановий показник виконано на 71,9 %, а план на перші три квартали перевиконано на 11,1 %.

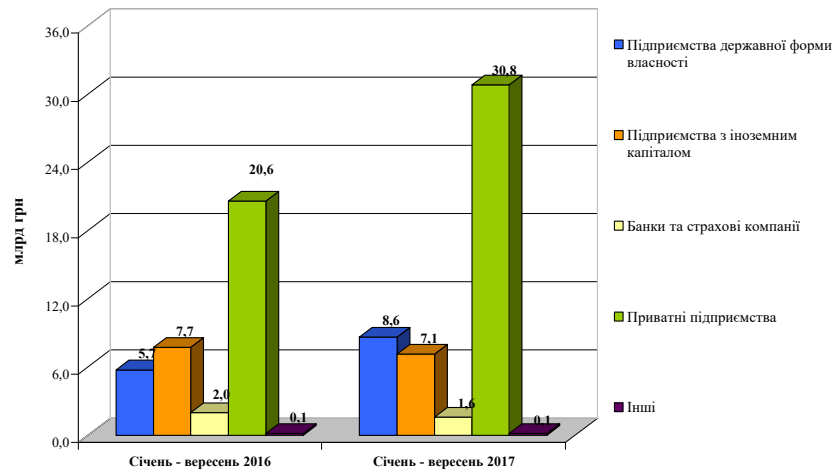
Щомісячна динаміка надходжень податку на прибуток підприємств дещо відрізняється від тенденцій попередніх років. Зокрема, на лютий припав пік надходжень податку у розмірі 8,4 млрд грн (див. графік 3.1.2). Це пояснюється тим, що розмір податкового зобов'язання визначається з огляду на результати попереднього року, остаточний перерахунок яких відбувається у лютому.



Щодо окремих складових податку, то відрахування до бюджету наростили, в першу чергу, приватні підприємства (10,2 млрд грн) та державні підприємства (2,9 млрд грн). Водночас скоротили такі відрахування компанії з іноземним капіталом (–0,6 млрд грн) і банки та страхові компанії (–0,4 млрд грн), див. діаграму 3.1.1.

Діаграма 3.1.1

### Надходження податку на прибуток підприємств різних форм власності у січні – вересні 2016–2017 років



### ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

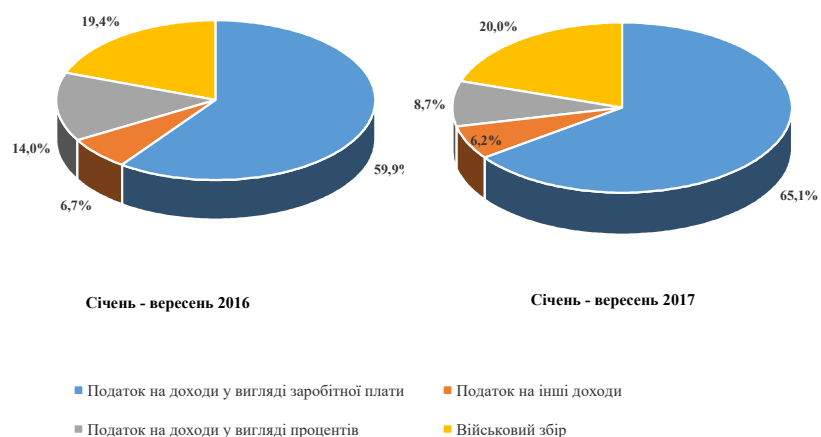
Надходження податку на доходи фізичних осіб за період, що аналізується, становили 53,6 млрд грн, що на 11,6 млрд грн, або на 27,5 %, більше, ніж у попередньому році.

Рівень виконання бюджету за цією статтею становить 69,5 %, при цьому план січня-вересня перевиконано на 1,4 млрд грн, або на 2,7 %.

Найбільшою частиною податку на доходи фізичних осіб – майже дві третини, або 34,9 млрд грн, лишається податок на доходи у вигляді заробітної плати. П'ята частина надходить у вигляді військового збору (10,7 млрд грн), введений у 2014 році як тимчасовий засіб наповнення бюджету у надзвичайних умовах. Крім того, суттєву частку становлять надходження від оподаткування відсотків (4,7 млрд грн), хоча, порівняно з попереднім роком вона дещо зменшилась (див. діаграму 3.1.2.).

Діаграма 3.1.2

### Структура надходжень податку на доходи фізичних осіб до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років



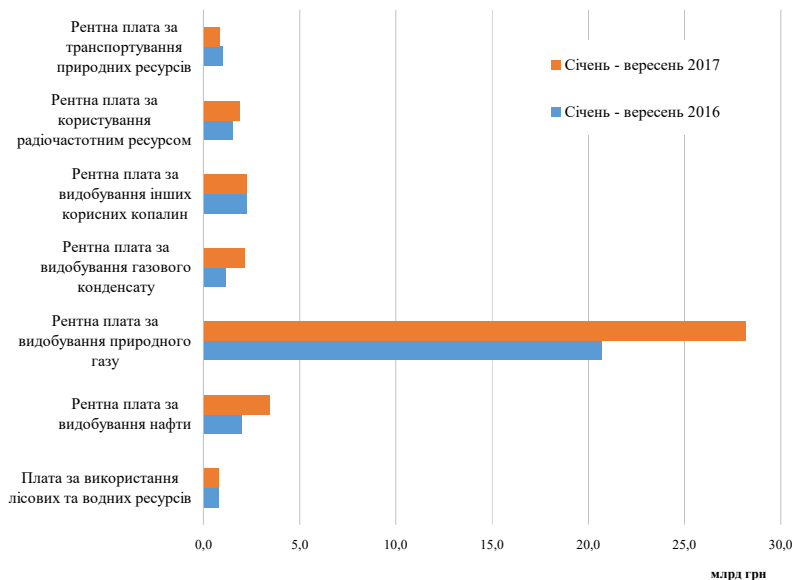
## ПЛАТА ЗА ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

У січні – вересні 2017 року надходження рентної плати продемонстрували зростання на третину, до 39,6 млрд грн, порівняно з аналогічним показником попереднього року. Річний план за цією статтею виконано на 79,8 %. Водночас план на перші три квартали виконано не було, недобір склав 1,7 млрд грн, або 4,1 %.

Хоча збільшення рентних доходів відбулося через зростання відрахувань рентної плати за видобування природного газу з 18,0 млрд грн до 28,2 млрд грн, саме за цією статтею план за січень – вересень виконано не було. Проте інші складові рентних платежів продемонстрували збільшення із перевищенням запланованих показників. Зокрема, було дещо перевиконано план з надходжень рентної плати за видобування нафти, а план з надходжень ренти з видобування газового конденсату було перевиконано на 21, % (див. діаграму 3.1.3)

*Діаграма 3.1.3*

**Обсяги надходжень рентної плати та плати за використання інших природних ресурсів у січні – вересні 2016–2017 років**



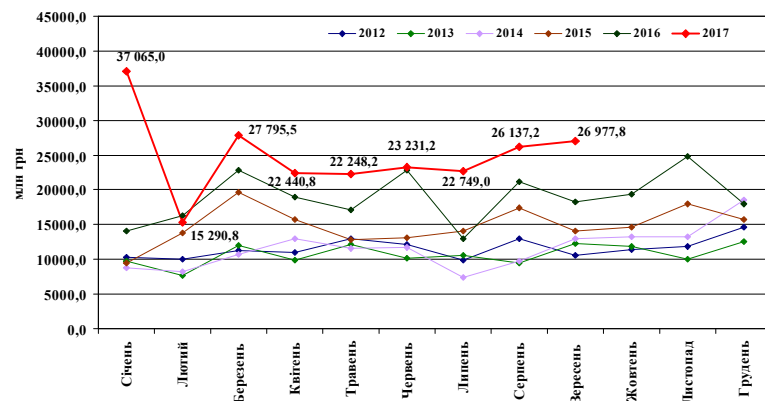
## ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

**Податок на додану вартість** лишається основним джерелом наповнення державного бюджету. У січні – вересні 2017 року надійшло 223,9 млрд грн цього податку, що на 59,5 млрд грн, або більш ніж на третину, перевищує відповідний показник попереднього року. Збільшення відбулося за всіма складовими податку: з вироблених в Україні товарів – на 31,6 млрд грн, або на 31,7 %; із ввезених на територію України товарів – на 48,5 млрд грн, або на 37,8 %.

Щомісячна динаміка надходжень податку на додану вартість представлена на графіку 3.1.3.

Графік 3.1.3

### Динаміка щомісячних надходжень податку на додану вартість до державного бюджету у 2012–2017 роках

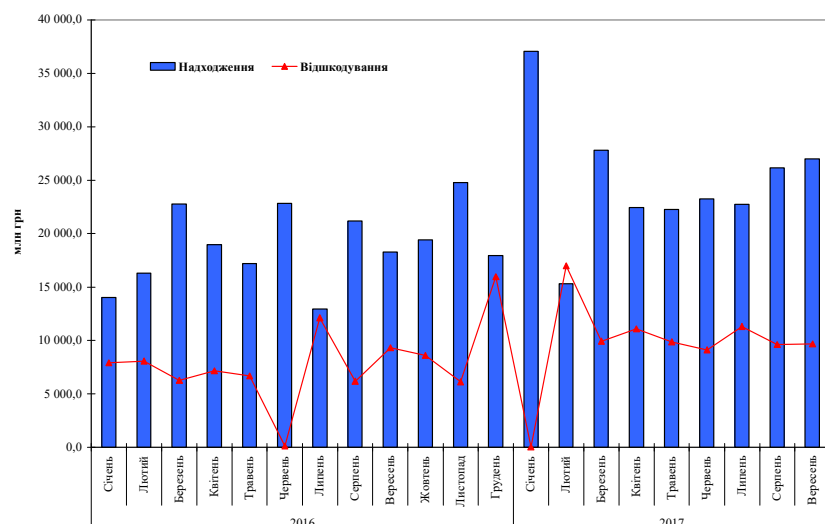


Збільшився проти відповідного періоду попереднього року також обсяг відшкодуваного податку з бюджету – на 23,8 млрд грн, або на 37,4 %. Попри певні проблеми з відшкодуванням податку з бюджету на початку року, у II та III кварталах вдалося стабілізувати його адміністрування. На це вказує вирівнювання місячних обсягів відшкодувань починаючи з середини року. Це, ймовірно, пов'язане із запровадженням нового порядку відшкодування ПДВ, передбаченого змінами до Податкового кодексу від 21 грудня 2016 року. Зокрема, цими змінами передбачено формування лише одного Реєстру заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

Можна припустити, що саме запровадження більш прозорої процедури відшкодування податку з бюджету спричинило збільшення місячних обсягів виплат. Так, у 2017 році середньомісячний обсяг відшкодування становив 9,7 млрд грн на місяць проти 7,9 млрд грн у 2016 році (див. діаграму 3.1.4.).

Діаграма 3.1.4

### Щомісячні обсяги надходжень податку на додану вартість та відшкодувань податку з бюджету в 2016–2017 роках



## ПОДАТКИ НА МІЖНАРОДНУ ТОРГІВЛЮ ТА ЗОВНІШНІ ОПЕРАЦІЇ

До державного бюджету надійшло 17,5 млрд грн **податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції**, що на 3,0 млрд грн, або на 20,7 %, більше відповідного показника минулого року. Причиною зростання надходжень із цього джерела стало збільшення обсягів імпорту на 27,3 % (див. діаграму 3.1.5).

Зросли всі складові податків на міжнародну торгівлю та зовнішні операції. Зокрема, ввізне мито (за винятком ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них) збільшилося на 1,2 млрд грн, або на 10,8 %. Надходження ввізного мита на нафтопродукти водночас зросли на понад 50 %. Вивізне мито збільшилося на 19,4 %.



Порівняно з аналогічним періодом попереднього року структура податків на міжнародну торгівлю зазнала певних змін у частині ввізного мита, а саме:

- частка надходжень ввізного мита (без нафтопродуктів) зменшилася на 6,4 в. п.;
- частка надходжень вивізного мита збільшилася на 1,1 в. п.;
- частка ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них збільшилася на 5,3 в. п.

## АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

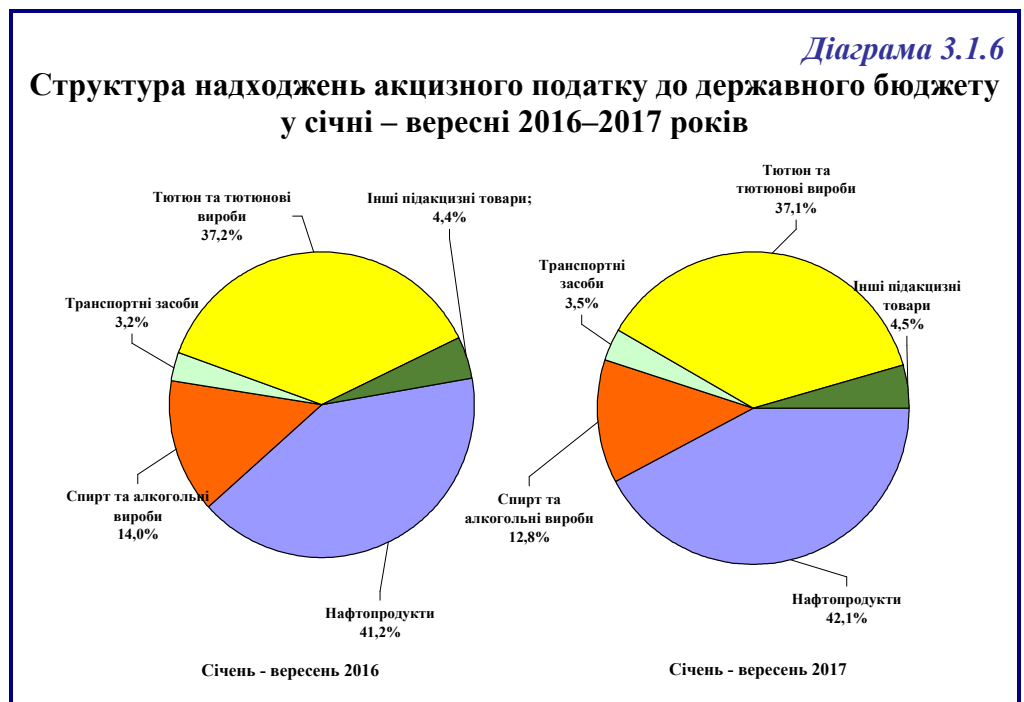
Надходження **акцизного податку** становило 78,2 млрд грн, що на 13,2 млрд грн, або на 20,2 %, більше відповідного показника минулого року. Акцизного податку з вироблених в Україні товарів надійшло 48,3 млрд грн, що на 8,7 млрд грн, або на 21,8 %, більше, ніж за відповідний період 2016 року; акцизного податку з ввезених на територію України товарів – 29,9 млрд грн, що на 4,5 млрд грн, або на 17,7 %, перевищує показник попереднього року.

При цьому частка надходжень акцизного податку з вироблених в Україні товарів збільшилася на 0,8 в. п. і становила 61,8 % від загальних надходжень податку.

Річний план щодо «внутрішнього» акцизу виконано на 67,5 % та на 71,7 % – щодо акцизного податку на ввезені товари. При цьому невиконано план на перші три квартали: за першим – на 5,4 % (недобір становив 2,7 млрд грн), за другим – на 1,2 % (відповідно, 0,3 млрд грн).

Зростання надходжень акцизного податку у 2017 році відбулося внаслідок підвищення ставок на більшість груп підакцизних товарів. Зокрема, на 2017 рік було збільшено такі ставки акцизного податку: на алкогольні напої – на 20%; на виноробну продукцію та пиво – на 12%; на тютюнові вироби – на 30% (специфічна ставка); на нафтопродукти (пальне) – на 12–25 %. Мінімальне акцизне податкове зобов'язання зі сплати акцизного податку з тютюнових виробів підвищено в 1,4 раза до 596,05 грн за 100 шт.

Структура акцизних надходжень представлена на діаграмі 3.1.6.



## НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Обсяг **неподаткових надходжень** склав 95,0 млрд грн, що на 47,8 млрд грн, або вдвічі, більше відповідного показника 2016 року. Річний план виконано при цьому на 84,8 %.

Зростання цієї категорії надходжень відбулося за всіма складовими. Водночас у січні – вересні 2017 року майже третину всіх неподаткових надходжень становили доходи у вигляді коштів, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України». У відповідному періоді попереднього року надходжень за цією статтею не було.

Завдяки цим коштам основною складовою неподаткових надходжень стали доходи від власності та підприємницької діяльності (62,9 %).

Іншою істотною складовою неподаткових надходжень стали збільшення надходжень дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, на 13,8 млрд грн, або у понад 10 разів.

Структура неподаткових надходжень представлена на діаграмі 3.1.7.



## ДОХОДИ ВІД ВЛАСНОСТІ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Доходів від власності та підприємницької діяльності** до державного бюджету надійшло 54,8 млрд грн, що на 44,7 млрд грн, або у понад 5 разів, більше відповідного показника минулого року.

Основною причиною цього стало перерахування до бюджету Національним банком України коштів відповідно до Закону України «Про Національний банк України». У січні – вересні було перераховано 30 млрд грн, при цьому в попередньому році за аналогічний період коштів від Національного банку України до бюджету не надходило.

Також збільшилися обсяги надходжень за такою статтею, як «дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність» – на 13,8 млрд грн, або майже в 10 разів. Це можна розглядати як результат зміни підходів до управління державними підприємствами. Річний план за цією статтею виконано фактично на 100,0 %.

## АДМІНІСТРАТИВНІ ЗБОРИ ТА ПЛАТЕЖІ

У січні – вересні 2017 року до державного бюджету за цією статтею надійшло 6,7 млрд грн, що на 1,2 млрд грн, або на 21,0 %, більше, ніж у відповідному періоді 2016 року.

Основним адміністративним збором лишається судовий збір. За вказаний період 2017 року його обсяг порівняно з попереднім роком збільшився на 10,0 % і становив 2,5 млрд грн. При цьому річний план з надходжень судового збору вже перевиконано на 18,2 %.

Збільшення надходжень адміністративних зборів і платежів відбулося завдяки надходженням збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами. Обсяг цих надходжень склав 0,7 млрд грн, що понад удвічі перевищує показник 2016 року.

## ВЛАСНІ НАДХОДЖЕННЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

## ІНШІ НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

## ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ

Обсяг **власних надходжень бюджетних установ** становив 26,2 млрд грн, що на 1,0 млрд грн, або на 3,9 %, більше аналогічного показника попереднього року.

Річний план за цим показником виконано на 72,2 %.

До державного бюджету надійшло 7,4 млрд грн **інших неподаткових надходжень**, що на 0,9 млрд грн більше, ніж у попередньому році. Причиною цього стало збільшення надходжень зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій: придбання автомобілів, нерухомого майна, користування послугами стільникового зв'язку тощо.

Річний план за цим показником виконано на 66,3 %.

У 2017 році збільшився обсяг **доходів від операцій з капіталом**. За цією статтею до бюджету надійшло 259,9 млн грн, що майже у 2,0 раза перевищує показник 2016 року.

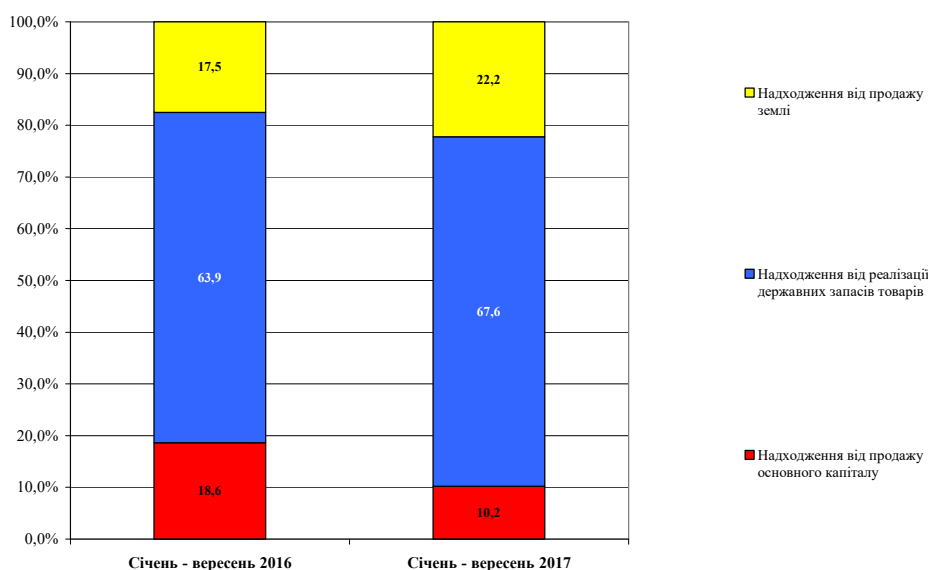
Основною причиною цього стало збільшення надходжень від реалізації державних запасів товарів та від продажу землі.

Відповідно, відбулися певні зміни у структурі доходів від операцій з капіталом: частки надходжень від продажу землі та від реалізації державних запасів товарів збільшилися на 4,7 в. п. та 3,7 в. п. відповідно, а частка надходжень від продажу основного капіталу зменшилася на 8,4 в. п.

Структура надходжень доходів від операцій з капіталом представлена на діаграмі 3.1.8.

*Діаграма 3.1.8*

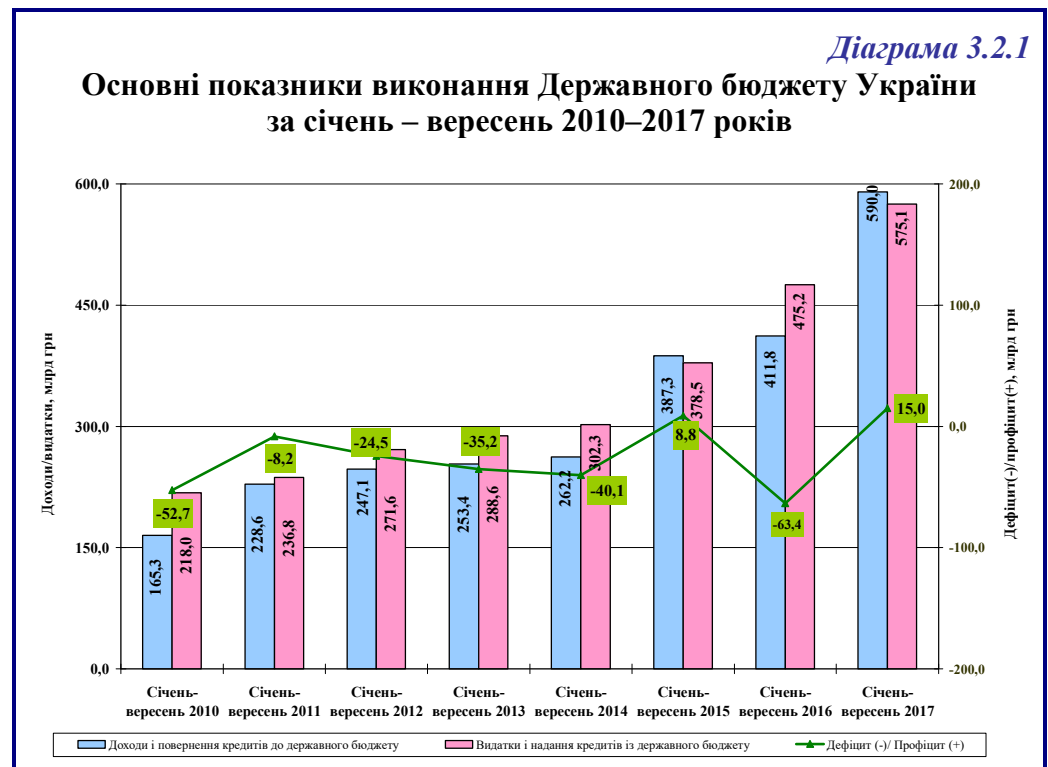
### Структура надходжень доходів від операцій з капіталом до державного бюджету у січні – вересні 2016–2017 років



### 3.2. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

#### ФІНАНСУВАННЯ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ

За аналізований період державний бюджет виконано з **профіцитом**, який становив 15,0 млрд грн (див. діаграму 3.2.1), тоді як Законом про Державний бюджет України розмір річного дефіциту бюджету було визначено на рівні 77,6 млрд грн. За останні 12 років профіцит державного бюджету за підсумками 9 місяців мав місце лише у 2008 і 2015 роках, але суми бюджетного профіциту тоді були суттєво меншими (3,0 і 8,8 млрд грн, відповідно). У поточному році досягнення бюджетного профіциту пояснюється як перевиконанням дохідної частини бюджету, так і недофінансуванням планованих видатків. Так, за січень–вересень 2017 року по загальному фонду державного бюджету план мобілізації доходів було перевиконано на 15,7 млрд грн (у тому числі, на 4,8 млрд грн за податком на прибуток підприємств і на 19,6 млрд грн за ПДВ із ввезених в Україну товарів), а сума недофінансування планових видатків цього фонду становила 56,7 млрд грн.



У розрізі структурних складових профіцит державного бюджету сформувався завдяки операціям спеціального фонду бюджету. Зокрема, по загальному фонду бюджету дефіцит становив 13,7 млрд грн, а по спеціальному фонду профіцит сягнув 28,7 млрд грн.

**Фінансування державного бюджету за борговими операціями** склало 80,5 млрд грн, що становить 63,8 % річного планового показника (див. таблицю 3.2.1). Порівняно з минулим роком цей показник збільшився на 13,3 млрд грн, або на 19,8 %. Державні запозичення здійснені у сумі 186,5 млрд грн, або 62,8 % річного планового показника. Із них річний план за внутрішніми запозиченнями виконано на 51,8 %, а за зовнішніми – на 77,2 %. Частка внутрішніх запозичень

складала 46,9 % (що суттєво відстає від показника минулого року), відповідно, частка зовнішніх запозичень – 53,1 %. Основними чинниками формування додатного сальдо фінансування за борговими операціями в умовах досягнення бюджетного профіциту були розміщення Урядом облігацій зовнішньої позики на 3 млрд дол. США та здійснення внутрішніх позик з метою поповнення статутних капіталів державних банків.

Таблиця 3.2.1

**Показники фінансування дефіциту державного бюджету  
за січень – вересень 2013–2017 років**

| Роки<br>Показники                                              | 2013 рік     | 2014 рік      | 2015 рік      | 2016 рік     | 2017 рік      |               |              |
|----------------------------------------------------------------|--------------|---------------|---------------|--------------|---------------|---------------|--------------|
|                                                                |              |               |               |              | Річний план   | Факт          | Виконання, % |
| <b>Загальне фінансування, млрд грн, у т.ч.:</b>                | <b>35,2</b>  | <b>40,1</b>   | <b>-8,8</b>   | <b>63,4</b>  | <b>80,6</b>   | <b>-15,0</b>  | <b>х</b>     |
| — загальний фонд                                               | 38,7         | 32,3          | -9,5          | 63,5         | 62,3          | 13,7          | 22,0         |
| — спеціальний фонд                                             | -3,5         | 7,8           | 0,7           | -0,1         | 18,2          | -28,7         | х            |
| <b>Фінансування за борговими операціями, млрд грн</b>          | <b>52,2</b>  | <b>155,5</b>  | <b>112,4</b>  | <b>67,2</b>  | <b>126,3</b>  | <b>80,5</b>   | <b>63,8</b>  |
| <b>Запозичення, млрд грн, у т.ч.:</b>                          | <b>107,0</b> | <b>226,3</b>  | <b>210,3</b>  | <b>170,3</b> | <b>297,2</b>  | <b>186,5</b>  | <b>62,8</b>  |
| — внутрішні запозичення                                        | 80,5         | 150,2         | 82,5          | 112,1        | 168,9         | 87,5          | 51,8         |
| частка, %                                                      | 75,2         | 66,4          | 39,2          | 65,8         | 56,8          | 46,9          | 82,5         |
| — зовнішні запозичення                                         | 26,5         | 76,1          | 127,8         | 58,2         | 128,4         | 99,1          | 77,2         |
| частка, %                                                      | 24,8         | 33,6          | 60,8          | 34,2         | 43,2          | 53,1          | 123,0        |
| <b>Погашення, млрд грн, у т.ч.:</b>                            | <b>-54,8</b> | <b>-70,8</b>  | <b>-97,9</b>  | <b>-84,1</b> | <b>-171,0</b> | <b>-111,3</b> | <b>65,1</b>  |
| — внутрішні зобов'язання                                       | -29,6        | -44,9         | -79,6         | -77,0        | -98,6         | -56,3         | 57,1         |
| частка, %                                                      | 54,1         | 63,5          | 81,3          | 91,6         | 57,7          | 50,6          | 87,7         |
| — зовнішні зобов'язання                                        | -25,2        | -25,9         | -18,3         | -7,1         | -72,3         | -55,0         | 76,0         |
| частка, %                                                      | 45,9         | 36,5          | 18,7          | 8,4          | 42,3          | 49,4          | 116,8        |
| <b>Надходження від приватизації державного майна, млрд грн</b> | <b>0,9</b>   | <b>0,1</b>    | <b>0,1</b>    | <b>0,1</b>   | <b>17,1</b>   | <b>3,3</b>    | <b>19,3</b>  |
| <b>Фінансування за активними операціями, млрд грн</b>          | <b>-17,9</b> | <b>-115,5</b> | <b>-121,3</b> | <b>-3,9</b>  | <b>-62,8</b>  | <b>-98,8</b>  | <b>157,2</b> |

**Обсяги запозичень до державного бюджету** збільшилися порівняно з відповідним періодом 2016 року на 16,2 млрд грн, або на 9,5 %. Із 186,5 млрд грн загальної суми запозичень 87,5 млрд грн було залучено із внутрішніх джерел, а 99,1 млрд грн – із зовнішніх. Упродовж січня–вересня 2017 року на первинному ринку розміщувалися короткострокові та середньострокові ОВДП (терміном від 1-го року до 3-х), дохідність яких коливалася від 14,4 % до 15,8 % річних. За даними Національного банку України, від розміщення гривневих ОВДП за січень – вересень 2017 року до державного бюджету надійшло 24,9 млрд грн, а від розміщення доларових ОВДП – 18,8 млрд грн. Порівняно з відповідним періодом 2016 року залучення до бюджету від розміщення гривневих ОВДП збільшилися на 11,0 млрд грн, або на 30,7 %, а від розміщення доларових ОВДП – зменшилися на 1,7 млрд дол. США, або в 2,9 раза.

Кошти від позик міжнародних фінансових організацій та органів управління іноземних держав надійшли у сумі 20,2 млрд грн, що перевищило показник 9 місяців 2016 року на 13,3 млрд грн або на 51,9 %. Указані надходження були забезпечені наданням траншу макрофінансової допомоги ЄС у сумі 16,7 млрд грн і залученням 3,4 млрд грн на реалізацію інвестиційних проектів від Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку, Європейського банку реконструкції та розвитку та банку «КфВ».

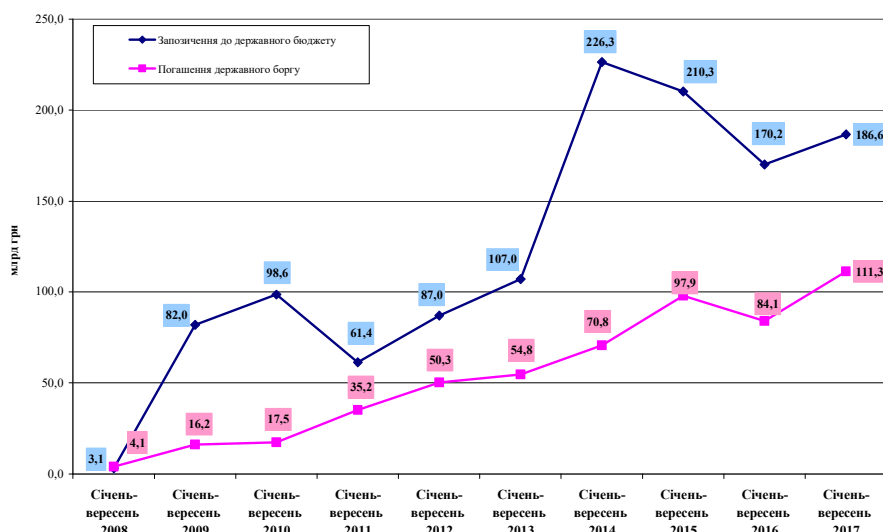
У вересні до бюджету надійшло 78,9 млрд грн. від розміщення облігацій зовнішньої державної позики (ОЗДП), з них 41,4 млрд грн було використано на дострокове погашення ОЗДП 2015 року, виплати за якими припадали на 2019–2020 роки. Залучення зовнішньої комерційної позики за наявності профіциту бюджету, з одного боку, збільшуватиме витрати на обслуговування державного боргу протягом терміну дії позики, проте, з іншого боку, зменшуватиме ризики пролонгації боргу і боргове навантаження на державні фінанси в 2019–2020 рр.

Таким чином, домінуючою формою державних запозичень у звітному періоді були зовнішні, частка яких у січні–вересні 2017 року становила 53,1 %, що веде до погіршення валютної структури державного боргу. Проте слід також зважати на те, що залучення урядом довгострокових позик іноземних кредиторів сприятиме вирівнюванню профілю боргових виплат з державного бюджету.

Внутрішні державні запозичення у сумі 48,9 млрд грн було використано на придбання акцій ПАТ «Приватбанк», ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» та ПАТ «Державний ощадний банк України». Дохідність ОВДП на збільшення статутного капіталу банків у поточному році становила 6 %, 6,9 % і 9,7 % річних. Такі фінансові впливання, з одного боку, запобігали банкрутству системно важливих банків, але, з іншого боку, призводили до підвищення ризиків платоспроможності держави, які можуть матеріалізуватися у майбутньому.

*Графік 3.2.1*

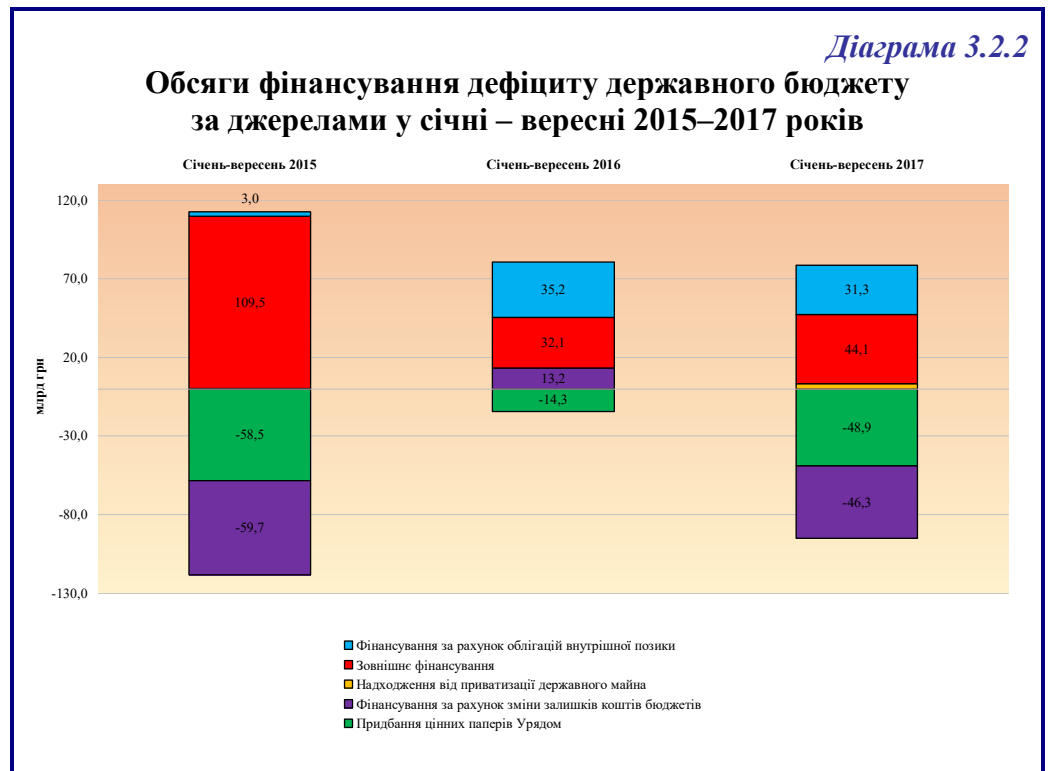
**Порівняння обсягів запозичень до державного бюджету та погашення державного боргу у січні – вересні 2008–2017 років**



**Погашення державного боргу** здійснено у сумі 111,3 млрд грн, що в 1,3 раза перевищувало показник минулого року (див. таблицю 3.2.1). Виконання річного планового обсягу склало 65,1 %, що було на 10,6 в. п. більше, ніж за аналогічний період 2016 року. Погашення внутрішнього боргу становило 56,3 млрд грн, або 57,1 % річного планового обсягу, а зовнішнього боргу – 55,0 млрд грн, або 76,0 % річного плану. Слід зазначити, що у поточному періоді спостерігалось зменшення розриву між обсягами запозичень та погашення боргу (див. графік 3.2.1) на 14,4 %, що призводило до скорочення темпів накопичення державного боргу.

Серед джерел фінансування державного бюджету найбільш вагомими компонентами з додатними значеннями стали зовнішнє фінансування (44,1 млрд грн) і фінансування за рахунок облігацій внутрішньої позики (31,3 млрд грн). При цьому на придбання внутрішніх цінних паперів Урядом було спрямовано 48,9 млрд грн запозичених коштів. Суттєвою складовою від'ємного фінансування бюджету стало також накопичення залишків бюджетних коштів на суму 46,3 млрд грн (див. діаграму 3.2.2). Від приватизації державного майна до бюджету надійшла сума в 3,3 млрд грн.

Слід зазначити, що хоча запозичення перевищили обсяги погашення державного боргу на 75,3 млрд грн, бюджет було виконано з профіцитом 15 млрд грн. Це означає, що обсяги вказаного перевищення державних запозичень над погашенням боргу спрямовувалися на приріст залишків бюджетних коштів і придбання Урядом цінних паперів державних банків.



При дефіциті загального фонду державного бюджету, як зазначено вище, у розмірі 13,7 млрд грн, капітальні видатки цього самого фонду становили 5,5 млрд грн. На підставі цього факту можна припустити, що в аналізованому періоді кошти, запозичені до загального фонду

державного бюджету, частково були спрямовані на поточне споживання.

Профіцит зведеного бюджету за 9 місяців 2017 року в 2,8 раза перевищив профіцит державного бюджету і сягнув величини 41,6 млрд грн. Сформований він був переважно за рахунок профіциту місцевих бюджетів. При цьому якщо припустити, що місцеві бюджети за січень – вересень 2017 року були б збалансованими і надлишок бюджетних доходів отримав інвестиційне спрямування, то капітальні видатки місцевих бюджетів могли б бути збільшені в 1,8 раза. Зазначене свідчить про нагальну необхідність посилення спроможності органів місцевого самоврядування з формування інвестиційної складової бюджету на середньострокову перспективу, підготовки та реалізації інвестиційних проектів, які могли б підвищити якість інфраструктури на місцевому рівні чи розгалуженість її мережі та стати рушійною силою економічного розвитку на місцевому рівні.

#### **ВИТРАТИ НА ПОГАШЕННЯ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ**

**Видатки на обслуговування державного боргу** становили 89,1 млрд грн, або 77,7 % річного планового показника (див. таблицю 3.2.2). Загальний обсяг виплат з погашення й обслуговування державного боргу становив 200,4 млрд грн, або 70,2 % річного плану. Питома вага видатків на обслуговування боргу в загальному обсязі видатків державного бюджету зменшилася з 16,5 % у січні – вересні 2016 року до 15,6 % у січні – вересні 2017 року. Знизилася також питома вага платежів за державним боргом у витратах бюджету (які включають видатки бюджету, надання кредитів, погашення державного боргу, придбання цінних паперів) з 28,2 % до 27,3 %. Щодо ВВП обсяг платежів за державним боргом знаходився на сталому рівні 9,7 % як у січні – вересні 2016 року, так і в січні – вересні 2017 року. Однак, порівняно з аналогічним періодом 2013 року, в останні роки спостерігалось помітне збільшення співвідношення платежів за державним боргом і ВВП. Дане співвідношення зросло з 7,5 % ВВП у січні – вересні 2013 року до 11,4 % у січні – вересні 2015 року і дещо зменшилося у 2016–2017 роках – до 9,7 % ВВП. Зменшення відносної величини боргових виплат після 2015 року пояснюється проведенням у вказаному році реструктуризації зовнішнього державного боргу, в ході якої погашення облігацій зовнішньої позики було перенесено з 2015–2018 років на наступні роки.

Слід зазначити, що відношення видатків на обслуговування боргу (відсоткових платежів) до загальних видатків державного бюджету за останні чотири роки збільшилося на 7,1 в. п.: з 8,5 % у січні – вересні 2013 року до 15,6 % у січні – вересні 2017 року. Таким чином, відносна величина відсоткових платежів за державним боргом вже перевищила гранично допустиме значення, яке за міжнародними стандартами дорівнює 10 % доходів бюджету. Такий показник, поряд з іншими індикаторами вразливості, використовується Міжнародною організацією вищих контрольних органів (INTOSAI) для оцінки боргових ризиків і якості управління державним боргом.<sup>7</sup>

Проблемним аспектом такої ситуації є те, що значні видатки бюджету на обслуговування державного боргу відволікають кошти

<sup>7</sup> INTOSAI. Debt Indicators. – Retrieved from:

[http://www.issai.org/data/files/C8/02/F3/E8/ 94C8851068C19585BA5818A8/issai\\_5411\\_f\\_appendix.pdf](http://www.issai.org/data/files/C8/02/F3/E8/ 94C8851068C19585BA5818A8/issai_5411_f_appendix.pdf)

держави від вирішення інших важливих соціально-економічних питань; це, у свою чергу, може призводити до зменшення доступності та зниження якості суспільних послуг для різних верств населення.

Таблиця 3.2.2

**Витрати бюджету на погашення та обслуговування державного боргу  
за січень – вересень 2013–2017 років**

| Період<br><br>Показники                                                                                     | 2013 рік | 2014 рік | 2015 рік | 2016 рік | 2017 рік    |       |                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------|----------|----------|-------------|-------|--------------------|
|                                                                                                             |          |          |          |          | Річний план | Факт  | Виконання плану, % |
| ПЛАТЕЖІ ЗА ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ, млрд грн, у т. ч.:                                                             | 79,1     | 104,2    | 160,2    | 161,6    | 285,6       | 201,1 | 70,2               |
| – внутрішнім                                                                                                | 46,3     | 67,7     | 122,6    | 123,3    | 172,3       | 110,2 | 64,0               |
| – зовнішнім                                                                                                 | 32,8     | 36,5     | 37,6     | 38,3     | 113,3       | 90,9  | 80,3               |
| Погашення державного боргу*, млрд грн, у т. ч.:                                                             | 54,8     | 70,8     | 97,9     | 84,1     | 171,0       | 111,3 | 65,1               |
| – внутрішнього                                                                                              | 29,6     | 44,9     | 79,6     | 77,0     | 98,6        | 56,3  | 57,1               |
| – зовнішнього                                                                                               | 25,2     | 25,9     | 18,3     | 7,1      | 72,3        | 55,0  | 76,1               |
| Видатки на обслуговування боргу, млрд грн, у т. ч.:                                                         | 24,3     | 33,4     | 62,3     | 77,5     | 114,6       | 89,8  | 77,7               |
| – внутрішнього                                                                                              | 16,7     | 22,8     | 43,0     | 46,3     | 73,7        | 53,9  | 73,2               |
| – зовнішнього                                                                                               | 7,6      | 10,6     | 19,3     | 31,2     | 41,0        | 35,9  | 87,7               |
| ВИТРАТИ БЮДЖЕТУ, млрд грн (видатки, надання кредитів, погашення державного боргу, придбання цінних паперів) | 356,4    | 469,7    | 535,0    | 573,5    | 1110,7      | 735,2 | 66,2               |
| Питома вага платежів за державним боргом у витратах бюджету, %                                              | 22,2     | 22,2     | 29,9     | 28,2     | 25,7        | 27,3  | x                  |
| ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ, млрд грн                                                                                   | 285,3    | 298,8    | 373,4    | 470,8    | 860,4       | 571,1 | 66,4               |
| Питома вага відсоткових виплат за державним боргом у видатках бюджету, %                                    | 8,5      | 11,2     | 16,7     | 16,5     | 13,3        | 15,6  | x                  |
| Відношення платежів за державним боргом до річного ВВП, %                                                   | 7,5      | 9,1      | 11,4     | 9,7      | x           | 9,7   | x                  |

\* до погашення за борговими зобов'язаннями у 2016-2017 рр. віднесено коригування за зовнішніми і внутрішніми зобов'язаннями.

## ДЕРЖАВНИЙ І ГАРАНТОВАНИЙ ДЕРЖАВОЮ БОРГ

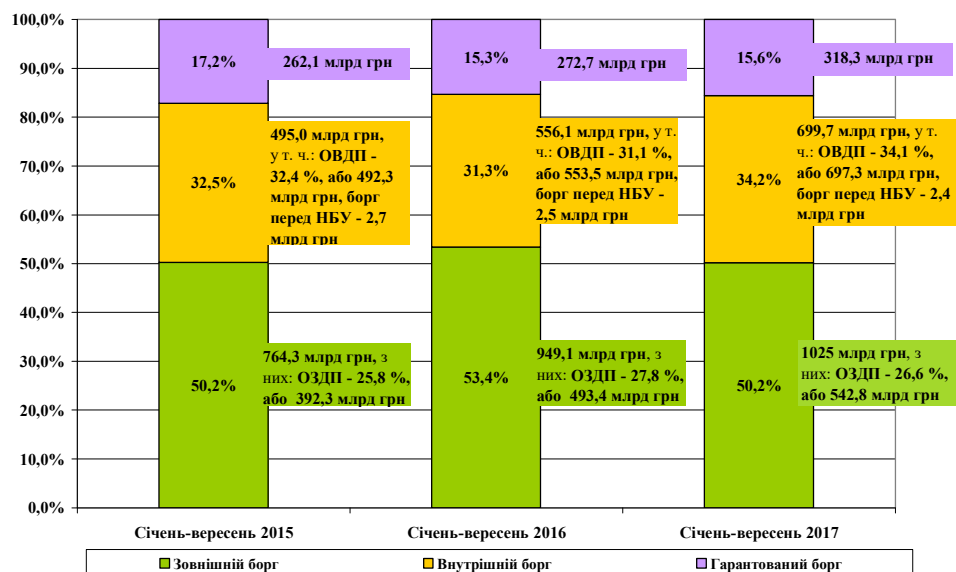
На кінець вересня 2017 року **державний та гарантований державою борг України** становив 2 043,0 млрд грн, з них 64,8 % (1 323,3 млрд грн) припадає на державний та гарантований державою зовнішній борг, а 35,2 % (719,7 млрд грн) – на внутрішній. У загальній **структурі державного і гарантованого боргу** 34,2 % займає прямий внутрішній борг, 50,2 % – прямий зовнішній борг, а 15,6 % – гарантований борг (див. діаграму 3.2.3). Найбільшими кредиторами держави за прямими позиками до бюджету були Міжнародний валютний фонд (МВФ, сума боргу – 5,2 млрд дол. США), Міжнародний банк реконструкції та розвитку – 4,9 млрд дол., ЄС – 3,3 млрд дол., а також інвестори в облігації зовнішньої державної позики 2015 року – 12,47 млрд дол. та інвестори в ОЗДП 2013 року – 3 млрд дол. США.

Порівняно з кінцем 2016 року загальна сума державного і гарантованого боргу збільшилася на 113,2 млрд грн, або на 5,9 %. Обсяг державного і гарантованого боргу на кінець вересня 2017 року щодо прогнозованого ВВП 2017 року досяг рівня 71,8 %, а щодо доходів

державного бюджету – 265 %. Для порівняння: станом на кінець 2016 року рівень боргу складав 81,0 % і 313,1 % відповідно. Отже, у поточному році абсолютна сума державного боргу збільшувалася, проте відносні показники боргового навантаження дещо покращилися. Основними складовими номінального приросту державного боргу за січень – вересень 2017 року стали зобов'язання за облігаціями внутрішньої позики (приріст боргу на 29,2 млрд грн), гарантовані зобов'язання за кредитами МВФ (на 28,2 млрд грн), а також прямі зобов'язання перед ЄС (на 25,0 млрд грн) і зобов'язання за облігаціями зовнішньої позики (на 25,0 млрд грн).

Діаграма 3.2.3

### Структура державного та гарантованого державою боргу за січень – вересень 2015–2017 років



Згідно з прогнозом МВФ, валовий борг загального уряду в Україні станом на кінець 2017 року сягне величини 86,2 % ВВП.<sup>8</sup> Зазначимо, що показник валового боргу загального уряду відрізняється від показника державного і гарантованого державою боргу, який оприлюднюється Міністерством фінансів України, на величину боргів місцевих органів влади і фондів соціального страхування. За методикою МВФ, граничний рівень боргу загального уряду, який застосовується при аналізі боргової стійкості країн з ринками, що формуються, які мають доступ до ринку капіталів, складає 60 % ВВП.<sup>9</sup> Отже, основні загрози для боргової стійкості в Україні пов'язані з доволі високим розміром боргу загального уряду, який на 26,2 % ВВП перевищує граничне значення.

З теорії відомо, що небезпека високого боргового навантаження може, зокрема, спричинити виникнення таких наслідків:

1) підвищення ступеню економічної непевності та зменшення в економіці приватних інвестицій, внаслідок дії ефекту витіснення, що гальмує темпи економічного зростання країни;

<sup>8</sup> International Monetary Fund. Fiscal Monitor, October 2017. - Retrieved from: [http://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2017/10/05/fiscal-monitor-october-2017#Methodological & Statistical Appendix](http://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2017/10/05/fiscal-monitor-october-2017#Methodological%20&%20Statistical%20Appendix)

<sup>9</sup> International Monetary Fund. Staff guidance note for public debt sustainability analysis in market-access countries. - Retrived from: <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/050913.pdf> (p.44).

2) збільшення видатків бюджету на обслуговування боргу, внаслідок чого зменшуються видатки на соціально-економічні потреби, що в багатьох випадках призводить до погіршення якості соціального капіталу в країні;

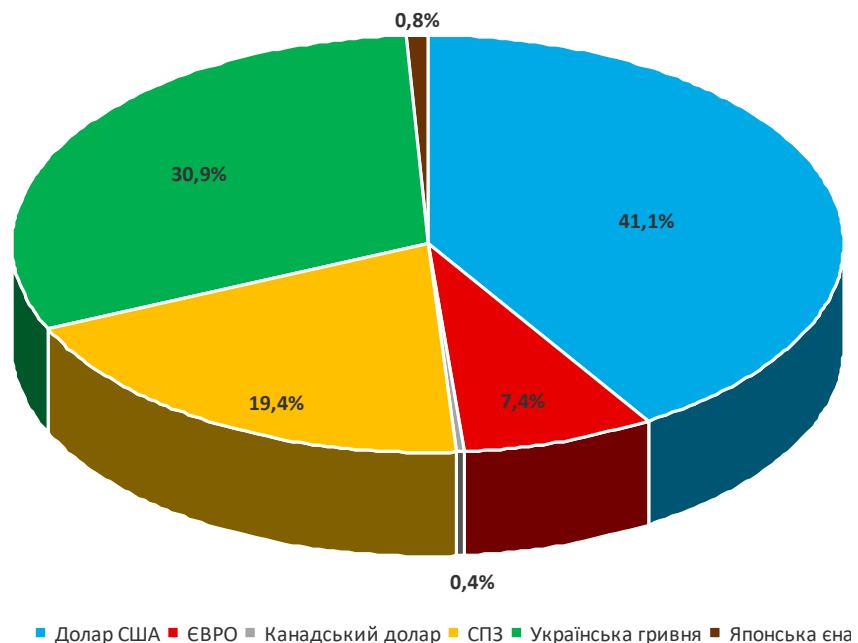
3) підвищення ризиків рефінансування державного боргу: уряд раптово може втратити доступ до позичкового фінансування, що породжуватиме кризу ліквідності та генеруватиме кризові імпульси для економіки;

4) посилення вразливості економіки до впливу зовнішніх шоків – відсоткових ставок, цін на експортовані товари, попиту в країнах-партнерах, несприятливі зміни яких можуть стати причиною дефолту.

**Гарантований державою борг** на кінець вересня 2017 року становив 318,3 млрд грн, або 15,6 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу. Як і раніше, найбільша частка припадала на гарантований зовнішній борг – 14,6 %, який становив 298,3 млрд грн. Гарантований внутрішній борг складав 20,0 млрд грн, або 1 % від загальної суми державного та гарантованого державою боргу. Основними кредиторами за гарантованими державою позиками виступали МВФ (сума боргу – 7,4 млрд дол. США) та Експортно-імпортний банк Китаю (1,5 млрд дол. США).

*Діаграма 3.2.4*

**Валютна структура державного та гарантованого державою боргу станом на 30.09.2017 року**



Під час аналізу **структури державного боргу України за типом кредитора** привертає увагу низька частка внутрішнього прямого боргу, яка зазнає незначних коливань з кінця 2015 року: 32,3 % станом на 31.12.2015 року і 34,2 % станом на 30.09.2017 року. Такі показники свідчать про високі валютні ризики, властиві структурі державного боргу України, і про слабку участь внутрішніх інвесторів у фінансуванні

бюджетного дефіциту. При цьому частка зовнішнього боргу (з урахуванням гарантованого) – 65,8 % станом на 30.09.2017 року – все ще залишається досить високою.

Станом на 30.09.2017 року частка боргових зобов'язань, номінованих у гривні, становила 30,6 % загальної суми державного і гарантованого державою боргу (див. діаграму 3.2.4). Порівняно з кінцем 2016 року **валютна структура державного боргу** майже не змінилася; однак порівняно з кінцем 2013 р. зазначена структура суттєво погіршилася: частка гривневих зобов'язань зменшилася на 11 в. п. Найбільш значущою валютою номінації державних боргових зобов'язань на сьогодні залишається долар США, його частка становить 42,1 %; помітною є також частка спеціальних прав запозичення – 18,7 % загальної суми державного і гарантованого боргу.

Тобто валютна структура державного боргу України засвідчує доволі високу вразливість національних державних фінансів до ризиків коливань валютного курсу гривні. У найближчі роки покращення валютної структури державного боргу України залишатиметься одним із пріоритетних завдань управління державним боргом. Його вирішення вимагатиме як досягнення макрофінансової стабільності в країні, так і вжиття комплексу організаційно-фінансових заходів, націлених на підвищення ліквідності ринку ОВДП та їх інвестиційної привабливості для внутрішніх інвесторів.

### 3.3. АНАЛІЗ ВИДАТКІВ І КРЕДИТУВАННЯ ЗВЕДЕНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТІВ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

#### ЗВЕДЕНИЙ БЮДЖЕТ

Видатки зведеного бюджету виконані у сумі 699,7 млрд грн, що становить 64,4 % річного планового показника, у тому числі видатки загального фонду – 613,7 млрд грн (68,0 %), видатки спеціального фонду – 86,0 млрд грн (46,6 %) (див. таблицю 3.3.1).

Як свідчать дані таблиці, рівень виконання видатків зведеного бюджету дещо нижчий (на 1,2 в. п.) за показник попереднього року. Основним чинником цього було зменшення рівня виконання видатків як загального фонду бюджету (на 0,5 в. п.), так і спеціального фонду (на 1,1 в. п.).

Таблиця 3.3.1

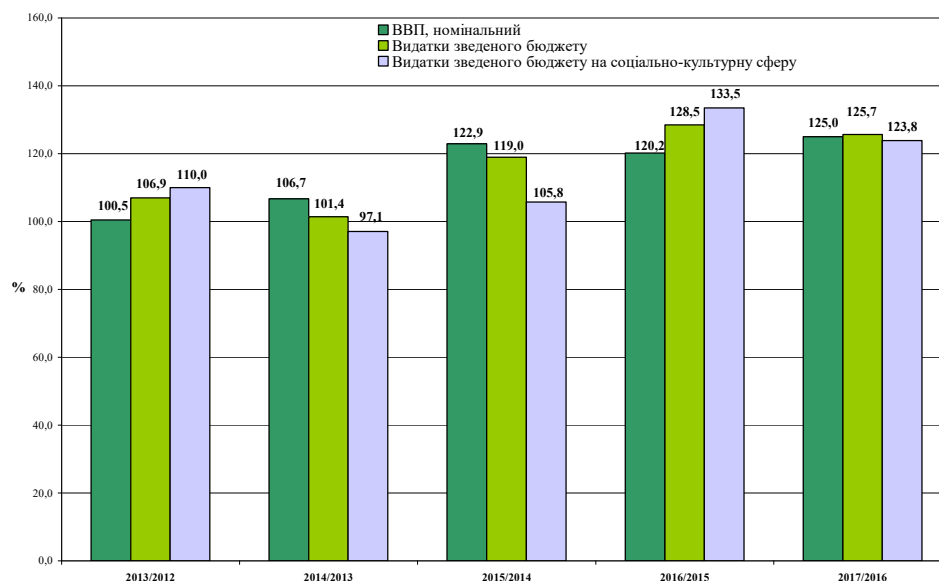
#### Видатки зведеного, державного та місцевих бюджетів за січень – вересень 2015–2017 років

| Роки<br>Видатки                                                      | 2015 рік             |               |              | 2016 рік             |               |              | 2017 рік             |               |              |
|----------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------|--------------|----------------------|---------------|--------------|----------------------|---------------|--------------|
|                                                                      | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % |
| Зведений бюджет, у т. ч.:                                            | 692 178,5            | 433 190,0     | 62,6         | 848 501,9            | 556 683,2     | 65,6         | 1 087 116,2          | 699 658,2     | 64,4         |
| – загальний фонд                                                     | 606 025,4            | 387 921,3     | 64,0         | 729 815,3            | 500 005,3     | 68,5         | 902 628,6            | 613 658,2     | 68,0         |
| – спеціальний фонд                                                   | 86 153,1             | 45 268,7      | 52,5         | 118 686,6            | 56 677,9      | 47,8         | 184 487,6            | 86 000,0      | 46,6         |
| Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.: | 411 740,8            | 257 418,2     | 62,5         | 502 049,7            | 335 116,8     | 66,7         | 588 279,6            | 372 975,7     | 63,4         |
| – загальний фонд                                                     | 372 949,3            | 237 772,0     | 63,8         | 452 761,3            | 309 418,2     | 68,3         | 510 195,9            | 333 460,6     | 65,4         |
| – спеціальний фонд                                                   | 38 791,5             | 19 646,2      | 50,6         | 49 288,4             | 25 698,6      | 52,1         | 78 083,8             | 39 515,1      | 50,6         |
| Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:  | 280 437,7            | 175 771,8     | 62,7         | 346 452,2            | 221 566,4     | 64,0         | 498 836,6            | 326 682,5     | 65,5         |
| – загальний фонд                                                     | 233 076,1            | 150 149,3     | 64,4         | 277 054,0            | 190 587,1     | 68,8         | 392 432,7            | 280 197,6     | 71,4         |
| – спеціальний фонд                                                   | 47 361,6             | 25 622,5      | 54,1         | 69 398,2             | 30 979,3      | 44,6         | 106 403,9            | 46 484,9      | 43,7         |
| Державний бюджет (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), у т. ч.:  | 594 984,8            | 373 357,0     | 62,8         | 690 654,8            | 470 765,6     | 68,2         | 677 625,8            | 571 093,9     | 84,3         |
| – загальний фонд                                                     | 554 591,5            | 352 974,2     | 63,6         | 640 290,3            | 445 030,4     | 69,5         | 584 951,6            | 528 253,3     | 90,3         |
| – спеціальний фонд                                                   | 40 393,3             | 20 382,8      | 50,5         | 50 364,5             | 25 735,2      | 51,1         | 92 674,2             | 42 840,6      | 46,2         |
| Міжбюджетні трансферти, разом                                        | 183 243,9            | 115 938,8     | 63,3         | 188 605,2            | 135 648,8     | 71,9         | 272 078,2            | 198 118,2     | 72,8         |

Темп зростання видатків зведеного бюджету знизився на 2,8 в. п. порівняно з минулорічним показником і становив 125,7 % (див. діаграму 3.3.1). Темп зростання ВВП на 0,7 в. п. вище за темпи зростання видатків.

Діаграма 3.3.1

### Темпи приросту ВВП і видатків зведеного бюджету за січень – вересень 2012–2017 років



Зважаючи на наведене, частка видатків зведеного бюджету у ВВП збільшилася на 0,2 в. п. і становила 33,9 %. Водночас слід зазначити, що співвідношення між видатками зведеного бюджету та ВВП, яке склалось у поточному році, незначно відрізняється від річних показників, що спостерігалися протягом останніх років.

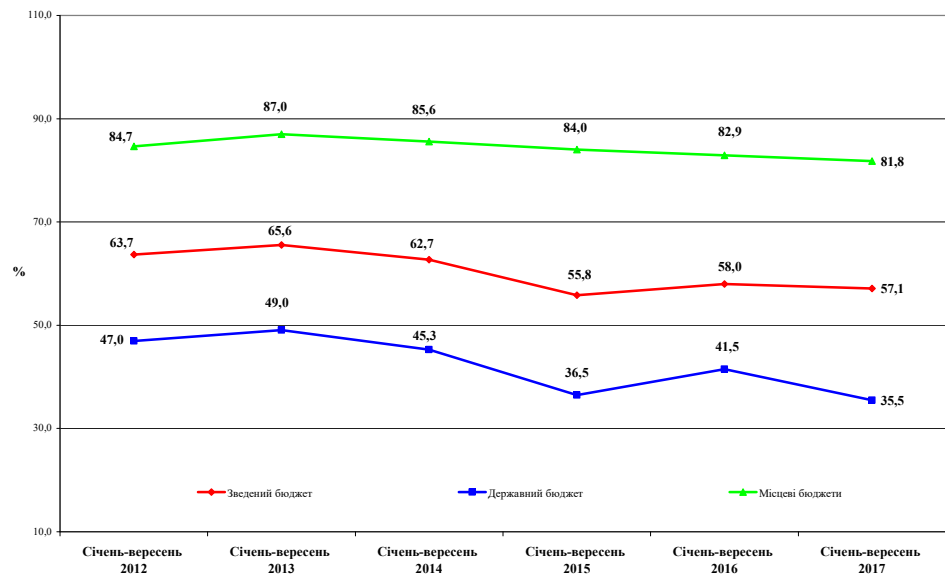
**Видатки соціального спрямування<sup>10</sup> зведеного бюджету** становили 399,5 млрд грн. Порівняно з минулим роком вони збільшилися на 23,8 % (у минулому році збільшення становило 33,5 %). Водночас темпи приросту загального обсягу видатків зведеного бюджету становили 25,7 %. Це, зокрема, пов'язано зі зменшенням на 16,5 %, або на 16,4 млрд грн, видатків Пенсійного фонду України за рахунок коштів державного бюджету.

Частка видатків соціального спрямування у зведеному бюджеті зменшилася на 0,9 в. п. щодо показника попереднього року та склала 57,1 % (див. графік 3.3.1). Зменшення частки видатків соціального спрямування пов'язано зі значним скороченням обсягів видатків на соціальний захист пенсіонерів – на 15,2 млрд грн, або на 14,8 %. При цьому за іншими видатками зросли тільки частки видатків на економічну діяльність (на 1,5 в. п.) та житлово-комунальне господарство (на 0,3 в. п.), незважаючи на те, що інші видатки загалом зросли на 28,2 % порівняно з відповідним періодом минулого року.

<sup>10</sup> До видатків соціального спрямування належать видатки на охорону здоров'я, освіту, духовний та фізичний розвиток, соціальний захист і соціальне забезпечення.

Графік 3.3.1

**Частка видатків соціального спрямування у структурі видатків  
зведеного, державного та місцевих бюджетів  
за січень – вересень 2012–2017 років**



Із графіка видно, що частки видатків соціального спрямування у зведеному, державному та місцевих бюджетах<sup>11</sup> зменшилися порівняно з минулим роком (0,9 в. п., 6,0 в. п. та 1,1 в. п. відповідно).

Слід відмітити уповільнення темпів зростання видатків соціального спрямування зведеного та державного бюджетів. Видатки місцевих бюджетів зросли на 21,1 в. п.

Темпи зростання видатків на житлово-комунальне господарство у зведеному та місцевих бюджетах збільшилися в 1,1 раза, у державному бюджеті – в 1,4 раза (див. таблицю 3.3.2). Це пов'язано зі збільшенням, порівняно з минулим роком, фінансування субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот майже у 2 раза. У звітному періоді ця субвенція профінансована у сумі 55,7 млрд грн, тоді як за 9 місяців 2016 року її обсяг становив 28,5 млрд грн.

Темпи зростання видатків зведеного та державного бюджетів уповільнилися за рахунок зменшення видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення.

<sup>11</sup> Місцеві бюджети спрямовують у соціально-культурну сферу значно більшу частку видатків, ніж державний бюджет. Це пояснюється структурою витрат місцевих бюджетів, згідно з Бюджетним кодексом України.

Таблиця 3.3.2

Темпи зростання окремих видів видатків зведеного, державного та місцевих бюджетів за січень – вересень 2015–2017 років порівняно з попереднім періодом

(%)

| Роки<br>Видатки згідно з функціональною класифікацією               | 2015 рік        |                  |                 | 2016 рік        |                  |                 | 2017 рік        |                  |                 |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------|-----------------|-----------------|------------------|-----------------|-----------------|------------------|-----------------|
|                                                                     | Зведений бюджет | Державний бюджет | Місцеві бюджети | Зведений бюджет | Державний бюджет | Місцеві бюджети | Зведений бюджет | Державний бюджет | Місцеві бюджети |
| Разом видатків (без урахування міжбюджетних трансфертів), з них на: | 119,0           | 124,5            | 111,7           | 128,5           | 130,2            | 126,1           | 125,7           | 111,3            | 147,4           |
| – житлово-комунальне господарство                                   | 85,2            | 7,2              | 85,8            | 128,9           | 114,0            | 129,0           | 147,2           | 163,5            | 147,1           |
| – охорону здоров'я                                                  | 115,0           | 88,6             | 119,7           | 103,4           | 104,8            | 103,3           | 141,4           | 173,9            | 137,1           |
| – духовний і фізичний розвиток                                      | 104,9           | 130,9            | 92,9            | 107,4           | 83,8             | 122,6           | 142,3           | 147,5            | 140,0           |
| – освіту                                                            | 105,8           | 98,2             | 108,9           | 115,3           | 121,3            | 113,1           | 138,2           | 114,2            | 147,6           |
| – соціальний захист і соціальне забезпечення                        | 102,5           | 100,4            | 105,6           | 160,8           | 163,9            | 156,4           | 111,0           | 85,1             | 148,9           |

## ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ

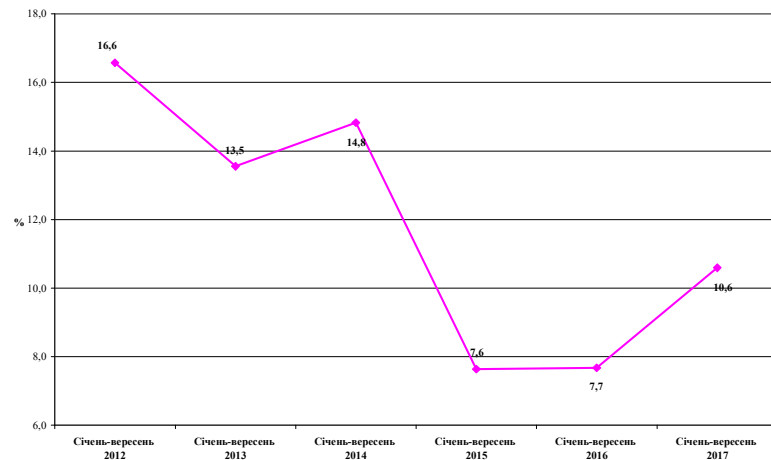
**Видатки Державного бюджету України** з урахуванням міжбюджетних трансфертів становили 571,1 млрд грн, що на 21,3 % більше, ніж за 9 місяців 2016 року. Рівень виконання річного плану збільшився на 16,1 в. п. і становив 84,3 % (див. таблицю 3.3.1). При цьому, видатки загального фонду порівняно з планом на січень – вересень недофінансовані майже на 10,0 %, або на 56,7 млрд грн, 40%, або 22,7 млрд грн, з яких недофінансування Пенсійного фонду, а 13,3%, або 7,6 млрд грн – міжбюджетних трансфертів.

Видатки державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів склали майже 373,0 млрд грн, що на 37,9 млрд грн, або на 11,3 %, більше показника минулого року. Рівень виконання річного плану знизився на 3,3 в. п порівняно з минулорічним показником і становив 63,4 %. Видатки загального фонду профінансовані у сумі 333,5 млрд грн, спеціального фонду – у сумі 39,5 млрд грн, і збільшилися на 7,8 % та 53,8 % відповідно.

Значне збільшення частки видатків спеціального фонду щодо минулорічного показника (див. графік 3.3.2) пов'язано, в основному, зі збільшенням видатків спеціального фонду на міжбюджетні трансферти – вони зросли у 90,9 раза, або на 3,3 млрд грн. Крім того, у 6,3 раза (на 13,6 млрд грн) збільшилися видатки на економічну діяльність, в основному за рахунок зростання у 23,9 раза (на 10,5 млрд грн) видатків на дорожнє господарство.

Графік 3.3.2

**Динаміка частки видатків спеціального фонду державного бюджету без урахування міжбюджетних трансфертів за січень – вересень 2012–2017 років**



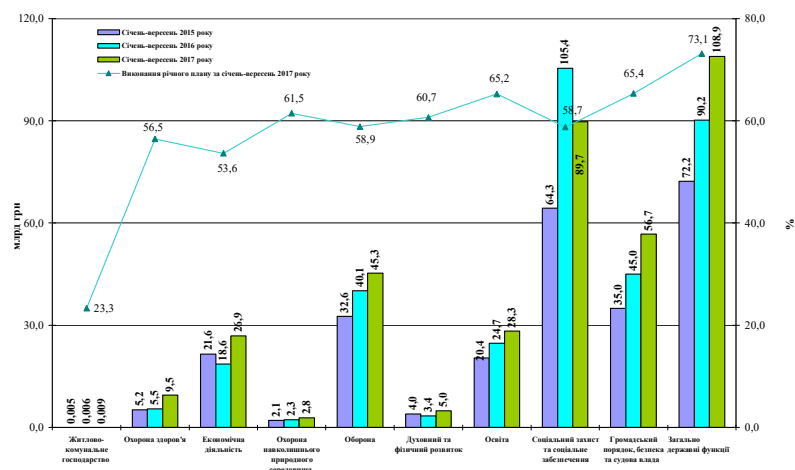
На зростання частки видатків спеціального фонду вплинуло також і те, що суттєво збільшилися видатки на економічну діяльність. Вони зросли порівняно з відповідним періодом минулого року майже у 8 разів, або на 7,4 млрд грн. Частка цих видатків у загальній сумі видатків спеціального фонду підвищилася на 28,9 в. п. до 36,3 %, і наразі вона є першою за величиною.

### ВИДАТКИ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

Упродовж 9 місяців 2017 року найкраще фінансувалися видатки на загальнодержавні функції (73,1 % річного планового обсягу), міжбюджетні трансферти (72,8 %), громадський порядок, безпеку та судову владу (65,4 %) (див. діаграму 3.3.2). Дуже низьким є фінансування видатків на житлово-комунальне господарство. Цього року на зазначені цілі було витрачено 9,1 млрд грн, або 23,3 % від річного плану.

Діаграма 3.3.2

**Динаміка видатків державного бюджету січень – вересень 2015–2017 років у розрізі функціональної класифікації**



Видатки соціального спрямування державного бюджету становили 132,4 млрд грн, що менше минулорічного показника на 6,7 млрд грн, або на 4,7 %. Рівень їх виконання становив 59,9 %, що на 6,6 в. п. нижче за минулорічний показник. Зменшення видатків соціального спрямування відбулось за рахунок зниження видатків на соціальний захист пенсіонерів на 16,4 млрд грн, або на 16,5 % від минулорічного показника.

У структурі видатків порівняно з відповідним періодом 2016 р. мають місце деякі зміни (див. таблицю 3.3.3). Як і в минулому році, найбільша частка припадає на міжбюджетні трансферти (34,7 %) і вона збільшилася на 5,9 в. п.

Таблиця 3.3.3

**Видатки державного бюджету за січень – вересень 2015–2017 років  
у розрізі функціональної класифікації видатків та кредитування**

| Роки<br><br>Видатки згідно<br>з функціональною<br>класифікацією                | 2015 рік         |                  |                    | 2016 рік         |                  |                    | 2017 рік         |                  |                    |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|
|                                                                                | План,<br>млн грн | Факт,<br>млн грн | Частка<br>факт., % | План,<br>млн грн | Факт,<br>млн грн | Частка<br>факт., % | План,<br>млн грн | Факт,<br>млн грн | Частка<br>факт., % |
| Загальнодержавні функції, з них:                                               | 113 302,9        | 72 244,1         | 19,3               | 123 940,3        | 90 187,4         | 19,2               | 148 869,9        | 108 868,5        | 19,1               |
| • обслуговування боргу                                                         | 92 672,5         | 60 006,5         | 16,1               | 99 056,3         | 76 294,3         | 16,2               | 113 268,4        | 88 286,5         | 15,5               |
| Оборона                                                                        | 53 255,4         | 32 634,0         | 8,7                | 61 764,8         | 40 063,4         | 8,5                | 76 945,7         | 45 305,4         | 7,9                |
| Громадський порядок, безпека та судова влада                                   | 54 408,8         | 34 969,8         | 9,4                | 65 126,4         | 45 021,3         | 9,6                | 86 795,5         | 56 741,9         | 9,9                |
| Охорона навколишнього природного середовища                                    | 4 240,6          | 2 063,9          | 0,6                | 4 172,4          | 2 263,6          | 0,5                | 4 491,0          | 2 760,9          | 0,5                |
| Житлово-комунальне господарство                                                | 483,0            | 4,9              | 0,0                | 38,7             | 5,5              | 0,0                | 38,8             | 9,1              | 0,0                |
| Охорона здоров'я                                                               | 12 331,7         | 5 199,2          | 1,4                | 12 525,4         | 5 451,2          | 1,2                | 16 794,9         | 9 481,8          | 1,7                |
| Духовний та фізичний розвиток                                                  | 7 506,4          | 4 033,7          | 1,1                | 4 987,0          | 3 379,6          | 0,7                | 8 217,1          | 4 984,1          | 0,9                |
| Освіта                                                                         | 32 255,1         | 20 390,6         | 5,5                | 36 467,9         | 24 738,6         | 5,3                | 43 307,6         | 28 253,7         | 4,9                |
| Соціальний захист та соціальне забезпечення, з них:                            | 90 948,0         | 64 296,8         | 17,2               | 154 954,0        | 105 405,6        | 22,4               | 152 706,5        | 89 699,8         | 15,7               |
| • соціальний захист пенсіонерів                                                | 80 811,6         | 58 648,6         | 15,7               | 145 404,3        | 99 253,4         | 21,1               | 141 078,9        | 82 879,6         | 14,5               |
| Економічна діяльність, у т.ч.:                                                 | 43 008,9         | 21 581,2         | 5,8                | 38 072,8         | 18 600,4         | 4,0                | 50 112,6         | 26 870,6         | 4,7                |
| • сільське господарство, лісове господарство та мисливство, рибне господарство | 5 023,0          | 3 048,2          | 0,8                | 4 448,4          | 2 903,0          | 0,6                | 11 581,1         | 6 686,3          | 1,2                |
| • паливно-енергетичний комплекс                                                | 3 642,9          | 1 309,1          | 0,4                | 1 324,7          | 1 114,2          | 0,2                | 2 498,1          | 1 717,7          | 0,3                |
| • транспорт                                                                    | 25 054,8         | 13 517,7         | 3,6                | 1 324,7          | 1 114,2          | 0,2                | 21 409,3         | 11 887,1         | 2,1                |
| • інші видатки на економічну діяльність                                        | 9 288,2          | 3 706,2          | 1,0                | 30 974,9         | 13 469,0         | 2,9                | 14 624,0         | 6 579,5          | 1,2                |
| Міжбюджетні трансферти                                                         | 183 244,0        | 115 938,8        | 31,0               | 188 605,2        | 135 648,8        | 28,8               | 272 078,2        | 198 118,2        | 34,7               |
| Усього                                                                         | 594 984,8        | 373 357,0        | 100,0              | 690 654,9        | 470 765,4        | 100,0              | 860 357,8        | 571 093,9        | 100,0              |

Наступною за розміром є частка видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення (15,7 %), яка знизилась на 6,7 в. п. у зв'язку з зменшенням видатків Пенсійного фонду України.

Значна частка бюджетних коштів була спрямована на загальнодержавні функції (19,1 %), що пов'язано з борговим навантаженням на бюджет у формі обслуговування боргу (15,5 % усіх видатків). Сума, витрачена на зазначені цілі за 9 місяців поточного

## ВИДАТКИ ЗА ЕКОНОМІЧНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

року, у 32,0 раза перевищує видатки на охорону навколишнього природного середовища, у 17,7 раза – на духовний та фізичний розвиток, у 9,3 раза – на охорону здоров'я, у 3,3 раз – на економічну діяльність, у 3,1 раза – на освіту.

Загалом слід зазначити, що порівняно з відповідним періодом минулого року збільшення часток видатків, крім зазначеного збільшення за видатками на міжбюджетні трансферти, відбулося тільки по громадському порядку, безпеці та судовій владі (0,3 в. п.), охороні здоров'я (0,5 в. п.), духовному та фізичному розвитку (0,2 в. п.) та економічній діяльності (0,7 в. п.).

У розрізі економічної класифікації відбулося зростання за всіма статтями поточних та капітальних видатків.

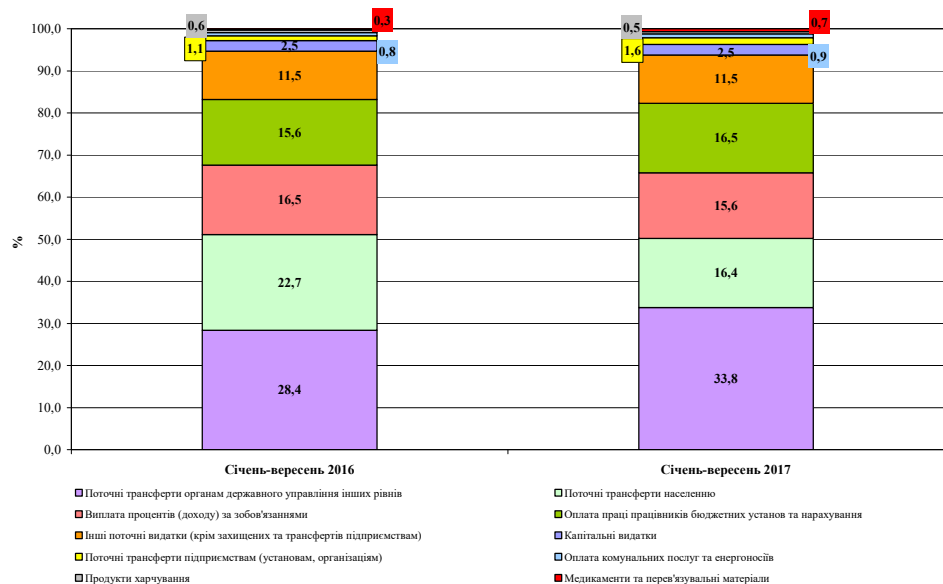
Із загального обсягу збільшення видатків (100,3 млрд грн) найбільша частка (59,0 %) припадає на поточні трансферти органам державного управління інших рівнів. На оплату праці працівників бюджетних установ припадає 17,0 % збільшення, на інші поточні видатки – 11,7 %, на обслуговування боргових зобов'язань – 11,6 %.

Вищенаведене зумовило зростання часток відповідних видатків у загальному їх обсязі (див. діаграму 3.3.3). У цілому частка поточних видатків у загальній структурі не зазнала змін і залишилась на рівні 97,5 %.

Збільшились обсяги капітальних видатків. Вони становили 14,1 млрд грн, що на 2,5 млрд грн, або на 21,3 %, більше, ніж у січні – вересні 2016 року. Однак рівень їх виконання знизився на 10,5 в. п. і склав 30,8 %. Зростання капітальних видатків передусім пов'язано зі збільшенням на 53,4 % обсягу видатків на капітальні трансферти, які склали 7,8 млрд грн порівняно з 5,1 млрд грн у січні – вересні 2016 року.

Діаграма 3.3.3

### Структура видатків державного бюджету за січень – вересень 2016–2017 років у розрізі економічної класифікації



Зменшилася частка видатків на захищені статті, вона становила 84,4 % усіх видатків державного бюджету, що на 0,5 в. п. нижче показника 2016 року (для порівняння, у минулому році було збільшення на 3,3 в. п.).

Виконання видатків на захищені статті за січень – вересень 2017 року склало 70,4 % річного плану, що на 1,4 в. п. більше минулорічного показника. Видатки розвитку виконані на 50,8 % порівняно з 69,9 % за видатками споживання.

## ВИДАТКИ ЗА ПРОГРАМНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

Виконання бюджетних програм Державного бюджету України за січень – вересень 2015–2017 років викладено у додатку А. У цілому на 2017 рік у державному бюджеті затверджена 535 бюджетних програм (491 бюджетна програма у відповідному періоді 2016 року), з них 26 – з надання субвенцій місцевим бюджетам та 3 – дотації з державного бюджету місцевим бюджетам.

За 9 місяців 2017 року на 100,0 % профінансовано 6 бюджетних програм на загальну суму 248,7 млн грн. У звітному періоді найбільші обсяги видатків здійснено за такими бюджетними програмами головних розпорядників коштів:

- «Обслуговування державного боргу» (88,3 млрд грн); «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу» (38,7 млрд грн); «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот» (55,7 млрд грн); «Додаткові дотації з державного бюджету місцевим бюджетам» (11,3 млрд грн) Міністерства фінансів України;
- «Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду» (82,9 млрд грн) Міністерства соціальної політики України;
- «Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» (38,7 млрд грн); «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» (14,3 млрд грн) Міністерства освіти і науки України;
- «Забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовка військ» (36,2 млрд грн) Міністерства оборони України;
- «Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам» (40,8 млрд грн) Міністерства охорони здоров'я України;
- «Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування» (8,5 млрд грн) Державного агентства автомобільних доріг України;

- «Забезпечення діяльності підрозділів, установ та закладів Національної поліції України» (14,4 млрд грн); «Матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України та утримання її особового складу» (5,3 млрд грн); «Забезпечення виконання завдань та функцій Національної гвардії України» (5,1 млрд грн) Міністерства внутрішніх справ України.

Протягом 9 місяців 2017 року не фінансувалося 62 бюджетні програми на загальну суму майже 12,0 млрд грн.

### НАДАННЯ КРЕДИТІВ З БЮДЖЕТУ / ПОВЕРНЕННЯ КРЕДИТІВ ДО БЮДЖЕТУ

Обсяг наданих із державного бюджету кредитів становить 4,0 млрд грн, або 28,8 % річного плану, а обсяг повернутих кредитів – 4,3 млрд грн, або 68,8 % (див. таблицю 3.3.4). Рівень виконання річного плану з надання кредитів збільшився на 2,7 в. п., з повернення кредитів – на 4,6 в. п. зменшився порівняно з відповідним періодом минулого року.

Таблиця 3.3.4

#### Показники надання і повернення кредитів з / до бюджету за січень – вересень 2015–2017 років

| Роки<br>Показники     | 2015 рік             |               |              | 2016 рік             |               |              | 2017 рік             |               |              |
|-----------------------|----------------------|---------------|--------------|----------------------|---------------|--------------|----------------------|---------------|--------------|
|                       | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % | Річний план, млн грн | Факт, млн грн | Виконання, % |
| Кредитування, у т.ч.: | 11 175,9             | 2 177,8       | x            | 11 041,6             | 187,8         | x            | 7 510,8              | -313,5        | x            |
| – надання кредитів    | 16 003,2             | 5 212,5       | 32,6         | 16 735,1             | 4 366,9       | 26,1         | 13 717,6             | 3 955,7       | 28,8         |
| – повернення кредитів | -4 828,3             | -3 034,7      | 62,9         | -5 693,5             | -4 179,0      | 73,4         | -6 206,9             | -4 269,2      | 68,8         |

Найбільше кредитів із державного бюджету протягом аналізованого періоду було надано у сфері економічної діяльності (у паливно-енергетичному комплексі та транспорті) та житлово-комунального господарства, зокрема:

- Міністерству енергетики та вугільної промисловості України – за бюджетними програмами: «Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька – Каховська» – 364,9 млн грн; «Підвищення надійності постачання електроенергії в Україні» – 101,9 млн грн; «Будівництво ПЛ 750 кВ Рівненська АЕС – Київська» – 284,4 млн грн; «Реконструкція гідроелектростанцій ПАТ «Укргідроенерго» – 565,4 млн грн;
- Державному агентству автомобільних доріг України – за бюджетною програмою «Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору» – 1 138,8 млн грн;
- Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – за бюджетними програмами: «Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці» – 365,0 млн грн; «Державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» – 30,0 млн грн.

- Міністерство фінансів України надало кредитів у рамках бюджетної програми «Виконання державою гарантійних зобов'язань за позичальників, що отримали кредити під державні гарантії» у сумі 987,7 млн грн.

**Повернення кредитів**, в основному, відбулось у сфері економічної діяльності (інша економічна діяльність, інші галузі економіки, сільське, лісове, рибне господарство, мисливство).

У розрізі бюджетних програм найбільше повернення кредитів мало місце за такими головними розпорядниками:

- Міністерству фінансів України – за бюджетними програмами: «Повернення позик, наданих для фінансування проектів розвитку за рахунок коштів, залучених державою» – 3 983,2 млн грн; «Повернення бюджетних коштів, наданих на поворотній основі на виконання окремих заходів» – 5,8 млн грн.

- Міністерству енергетики та вугільної промисловості України – за бюджетною програмою «Повернення коштів, наданих публічному акціонерному товариству «Укргідроенерго» на поворотній основі для реалізації проектів соціально-економічного розвитку» – 216,2 млн грн;

- Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України – за бюджетними програмами: «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла, і пеня» – 21,8 млн грн; «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла» – 31,6 млн грн;

- Міністерству аграрної політики та продовольства України – за бюджетною програмою «Повернення кредитів, наданих з державного бюджету фермерським господарствам» – 6,6 млн грн.

### 3.4. ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА СІЧЕНЬ – ВЕРЕСЕНЬ 2017 РОКУ

#### ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

За даними Державного казначейства України, до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) у січні – вересні 2017 року надійшло 358,2 млрд грн, що на 39,7 %, або на 101,8 млрд грн, більше за відповідний показник минулого року.

Без урахування міжбюджетних трансфертів надійшло 160,0 млрд грн, що на 39,3 млрд грн, або на 32,5 %, більше, ніж у 2016 році. Річний план доходів, затверджений місцевими радами, виконано на 79,4 %.

Виконання доходної частини місцевих бюджетів характеризують дані, наведені у таблиці 3.4.1.

Таблиця 3.4.1

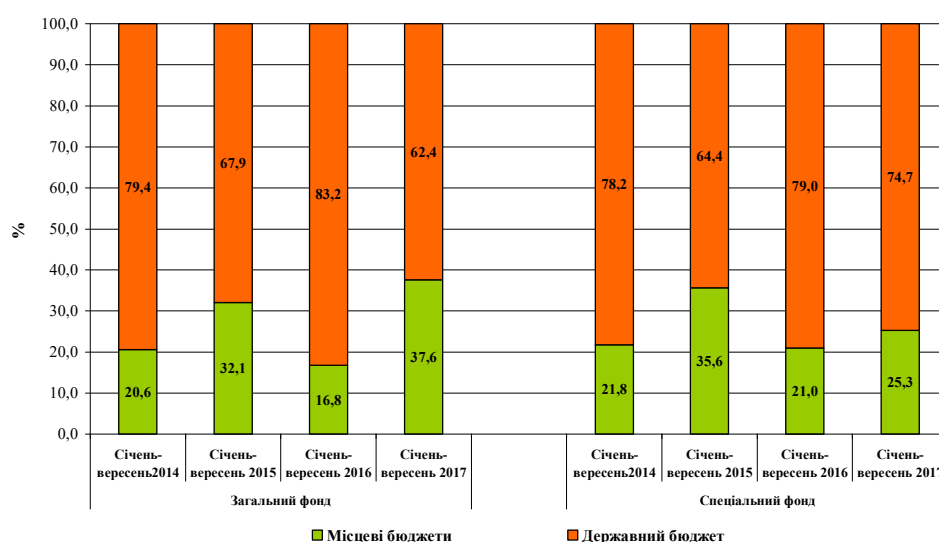
Надходження доходів до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2015–2017 років

| Доходи                   | Факт за січень-вересень 2015 року | Факт за січень-вересень 2016 року | Затверджено місцевими радами на 2017 рік | Факт за січень-вересень 2017 року | Виконання планів, затверджених місцевими радами, % |
|--------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------------------------------|
| Усього, млн грн, у т.ч.: | 85 966,1                          | 120 744,1                         | 201 450,3                                | 160 039,8                         | 79,4                                               |
| – загальний фонд         | 72 295,1                          | 105 038,8                         | 174 187,3                                | 135 504,8                         | 77,8                                               |
| – спеціальний фонд       | 13 671,0                          | 15 705,3                          | 27 263,0                                 | 24 535,0                          | 90,0                                               |

Частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 21,0 %, що на 1,3 в. п. менше рівня минулого року. При цьому відбулися зміни у структурі доходів за фондами бюджету (див. діаграму 3.4.1).

Діаграма 3.4.1

Частка доходів у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету за січень – вересень 2014–2017 років

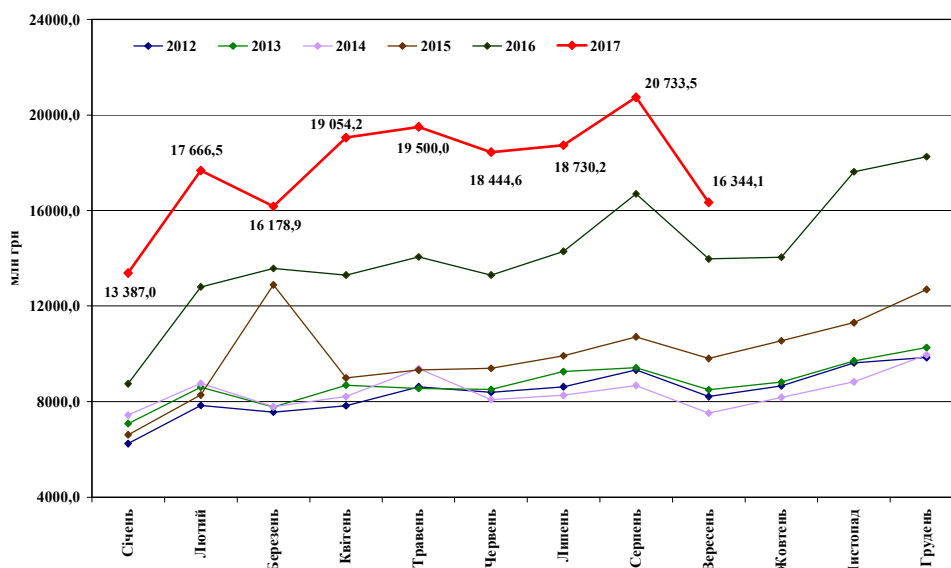


Щомісячні надходження доходів місцевих бюджетів з початку 2017 року демонструють досить стрімке зростання, їх середньомісячні

обсяги перевищують минулорічні в середньому на 30 % (див. графік 3.4.1). Це пояснюється збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб.

Графік 3.4.1

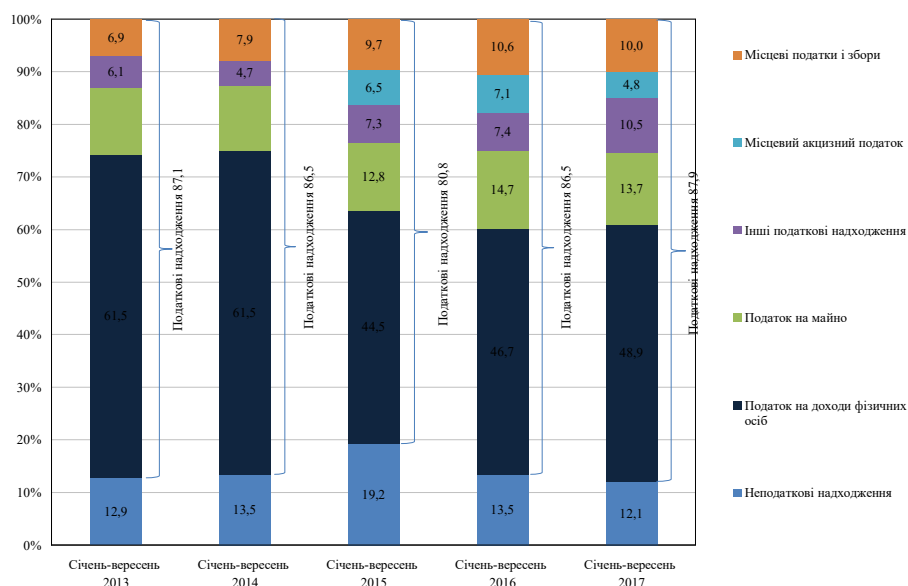
**Динаміка щомісячних надходжень доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у 2012–2017 роках**



Структура доходів місцевих бюджетів зазнала певних змін, насамперед у частині податкових надходжень через збільшення таких видів доходів, як податок на доходи фізичних осіб (+2,2 в. п.) та інші податкові надходження (+3,1 в. п.). Це привело, відповідно, до скорочення часток місцевого акцизного податку (на 2,3 в. п.), місцевих податків і зборів (на 0,6 в. п.) та неподаткових надходжень (на 1,4 в. п.) (див. діаграму 3.4.2).

Діаграма 3.4.2

**Структура доходів місцевих бюджетів за січень – вересень 2013–2017 років**



## ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

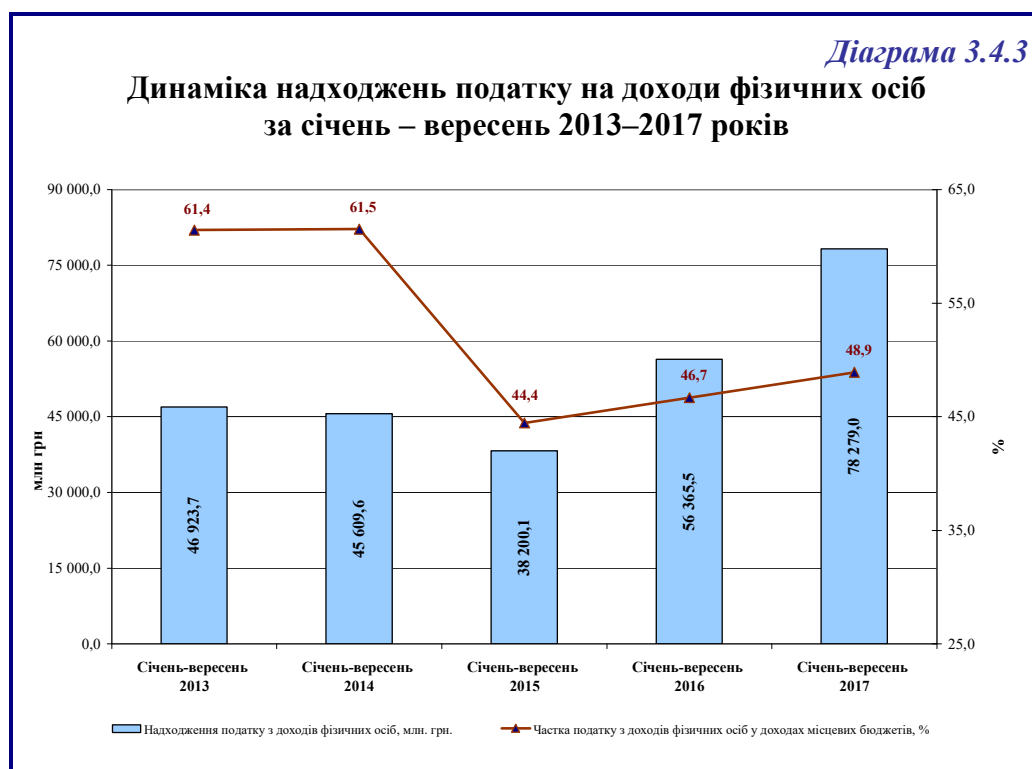
У січні – вересні 2017 року до місцевих бюджетів надійшло 140,8 млрд грн **податкових надходжень**, що на 36,3 млрд грн, або на 34,8 %, більше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Рівень виконання податкових надходжень становив 76,3 % від річного плану. Такий показник виконання плану дає підстави прогнозувати виконання останнього за результатами року або й певне перевиконання. Варто зазначити, що збільшення надходжень мало місце з усіх основних податкових джерел. Так, річні планові показники податку на доходи фізичних осіб виконано на 77,3 %, податку на прибуток підприємств – на 83,3 %, орендної плати на землю з юридичних осіб – на 77,3 %, єдиного податку – на 78,2 % тощо.

## ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

**Податок на доходи фізичних осіб**, попри переспрямування його значної частки до державного бюджету, продовжує зберігати позицію найвагомішого за обсягом джерела доходної частини місцевих бюджетів, – 48,9 %. Причому, ця частка неухильно збільшується, починаючи з 2015 року, коли й було застосовано рішення про перерозподіл надходжень з цього джерела між державним і місцевими бюджетами. Надходження цього податку за аналізований період склали 78,3 млрд грн, що на 21,9 млрд грн, або на 38,9 %, більше за відповідний показник минулого року.

Динаміка надходжень податку на доходи фізичних осіб відображена на діаграмі 3.4.3.



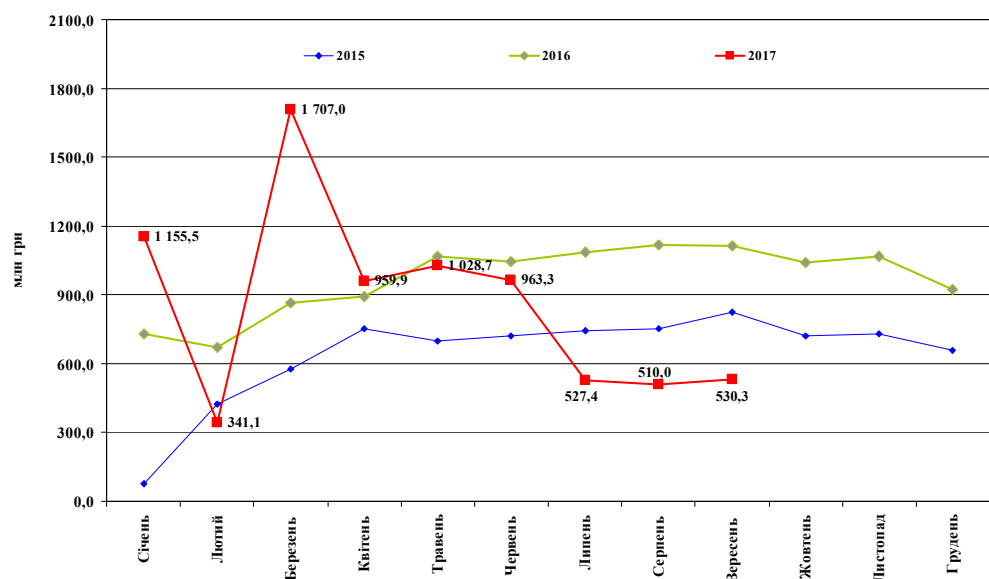
## АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК НА РОЗДРІБНИЙ ПРОДАЖ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ ТА ПАЛЬНЕ

У 2015 році було запроваджено таке джерело надходжень місцевих бюджетів, як **акцизний податок на роздрібний продаж підакцизних товарів (пального, тютюнових і алкогольних виробів)**. З 2017 року акцизний податок з пального було ліквідовано з одночасним збільшенням ставок загального акцизного податку на пальне. Водночас 8 лютого 2017 року Кабінет Міністрів затвердив постанову № 96 «Деякі питання зарахування частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування», якою було передбачено зарахування частини (13,44 %) акцизного податку з виробленого та ввезеного пального до місцевих бюджетів. Відтак, при аналізі надходжень місцевого акцизу враховувалися також надходження акцизу на пальне в частині, яка зараховується до місцевих бюджетів.

У січні – вересні 2017 року з вказаного джерела надійшло 7,7 млрд грн, що на 0,9 млрд грн, або на 10,1 %, менше, ніж у 2016 році. Якщо на початку року нестабільність надходжень податку пояснювалась відсутністю порядку зарахування частини акцизу на пальне, а потім його прийняттям, то падіння надходжень податку у III кварталі показало недостатність передбаченої частки, яка зараховується до місцевих бюджетів, для компенсації втрат (див. графік 3.4.2)

**Графік 3.4.2**

**Динаміка надходжень акцизного податку на роздрібний продаж підакцизних товарів у 2015–2017 роках**



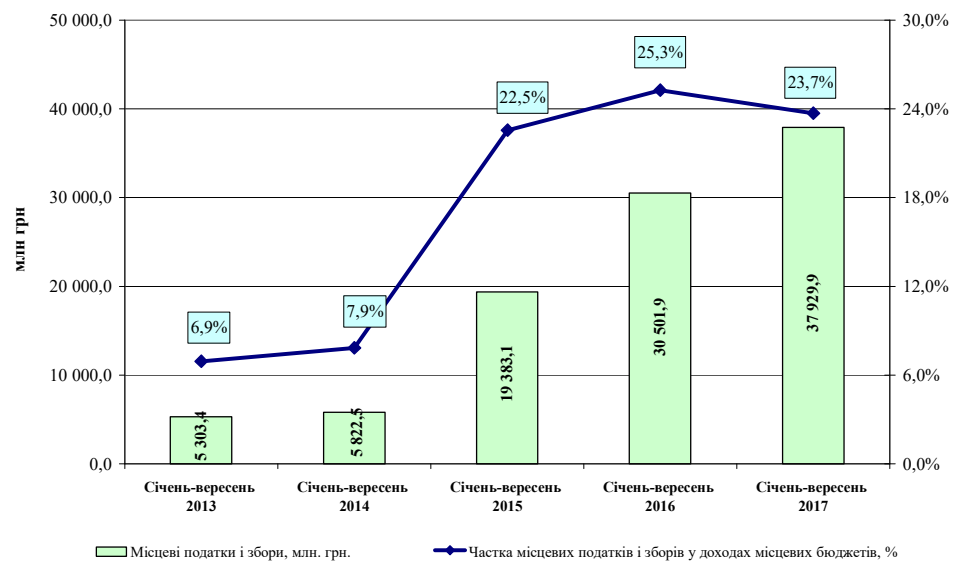
Відтак, можна стверджувати, що акцизні кошти, які зараховуються до місцевих бюджетів можуть припинити бути надійним і стабільним джерелом доходів із потенціалом до зростання.

## МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

За останні три роки місцеві податки і збори, до яких віднесено єдиний податок і податки на майно, стали другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів. Їх частка у загальній структурі доходів останніх у перших трьох кварталах 2017 року становила майже чверть, а обсяг – 37,9 млрд грн. (див. діаграму 3.4.4).

Діаграма 3.4.4

### Динаміка надходжень місцевих податків і зборів за січень – вересень 2013–2017 років

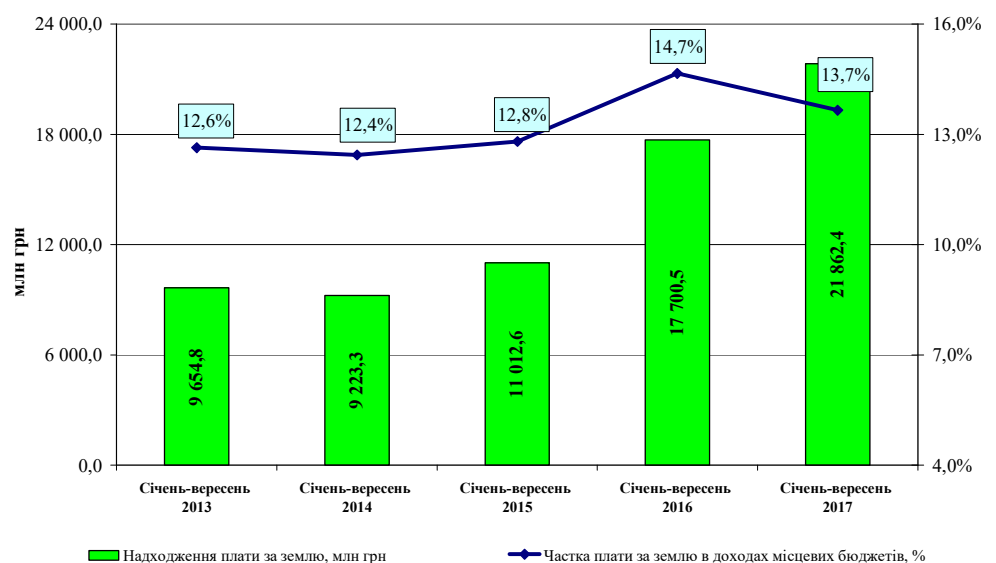


## ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК І ОРЕНДНА ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ

Основним за обсягом джерелом місцевих податків і другим податковим джерелом для місцевих бюджетів у цілому є податки на майно, зокрема земельний податок і орендна плата за землю, раніше плата за землю. У період, що аналізується з цього джерела надійшло 21,9 млрд грн, що на 13,7 % більше за відповідний показник минулого року (див. діаграму 3.4.5).

Діаграма 3.4.5

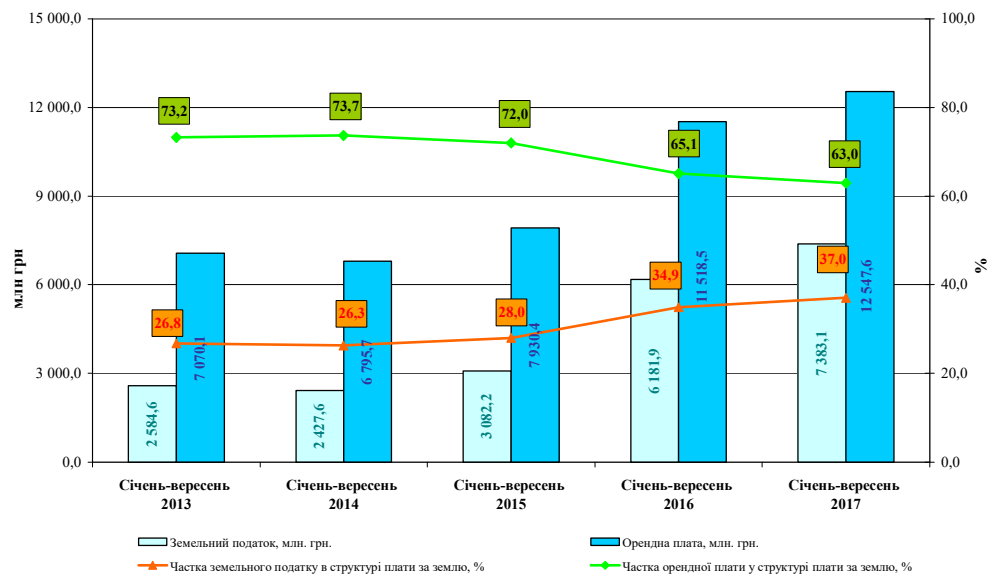
### Динаміка надходжень плати за землю за січень – вересень 2013–2017 років



У 2017 році частка орендної плати за землю скоротилася на 2,1 в. п. і збільшилася частка земельного податку (див. діаграму 3.4.6).

Діаграма 3.4.6

### Динаміка надходжень земельного податку та орендної плати за січень – вересень 2013–2017 років

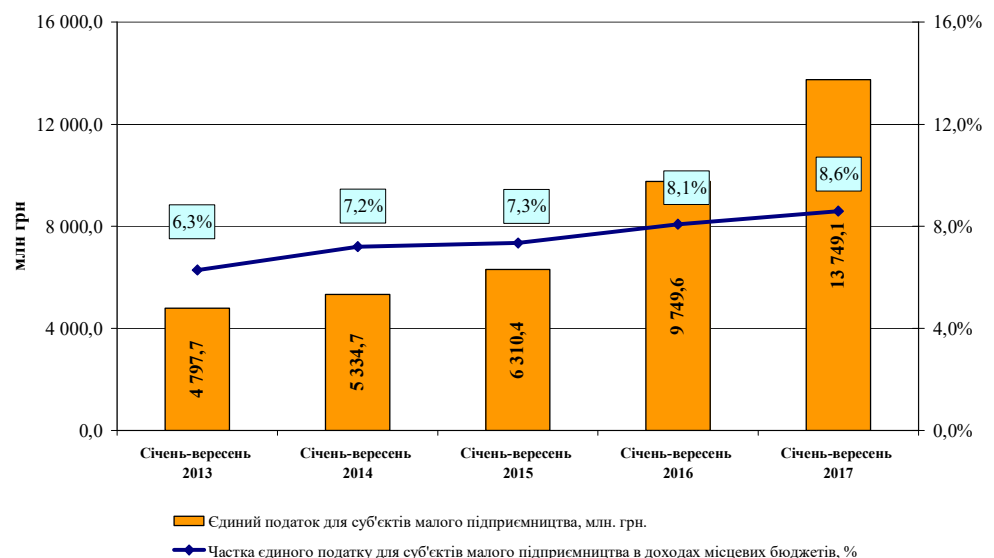


## ЄДИНИЙ ПОДАТОК ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Попри кризові явища в економіці, шостий рік поспіль продовжується зростання обсягів надходжень **єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва**. Це зробило зазначений податок другим за обсягом серед місцевих податків і зборів, його було сплачено 16,0 млрд грн, що на 38,9 % більше за обсяги надходжень 2016 року<sup>12</sup> (див. діаграму 3.4.7).

Діаграма 3.4.7

### Динаміка надходжень єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва за січень – вересень 2013–2017 років

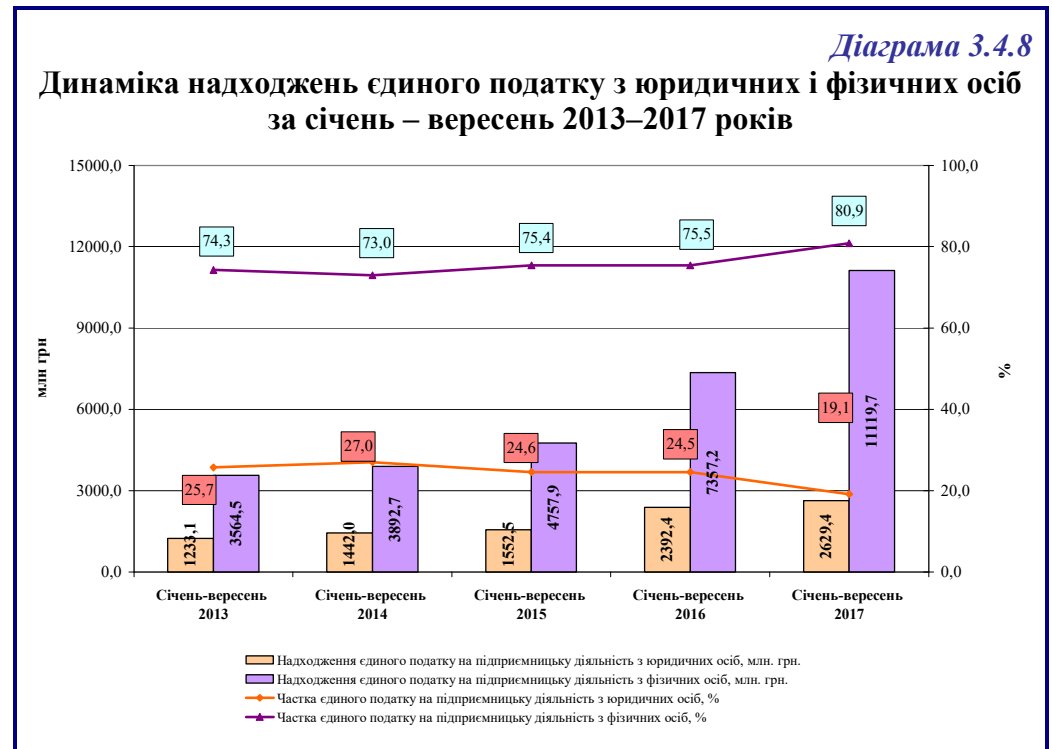


Таке зростання відбулося, зокрема, через зростання з січня 2017 року показника мінімальної заробітної плати до 3 200 грн, який

<sup>12</sup> З урахуванням надходжень сум єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників

використовується для розрахунку ставок єдиного податку для 2-ї групи єдиноплатників.

На діаграмі 3.4.8 представлена динаміка надходжень єдиного податку з юридичних та фізичних осіб.



Варто зазначити, що з 2015 року до складу єдиного податку включено податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %. За перші три квартали 2017 року цього податку надійшло 2,2 млрд грн, що майже удвічі більше, ніж у попередньому році. Аналогом цього податку у попередні періоди був фіксований сільськогосподарський податок.

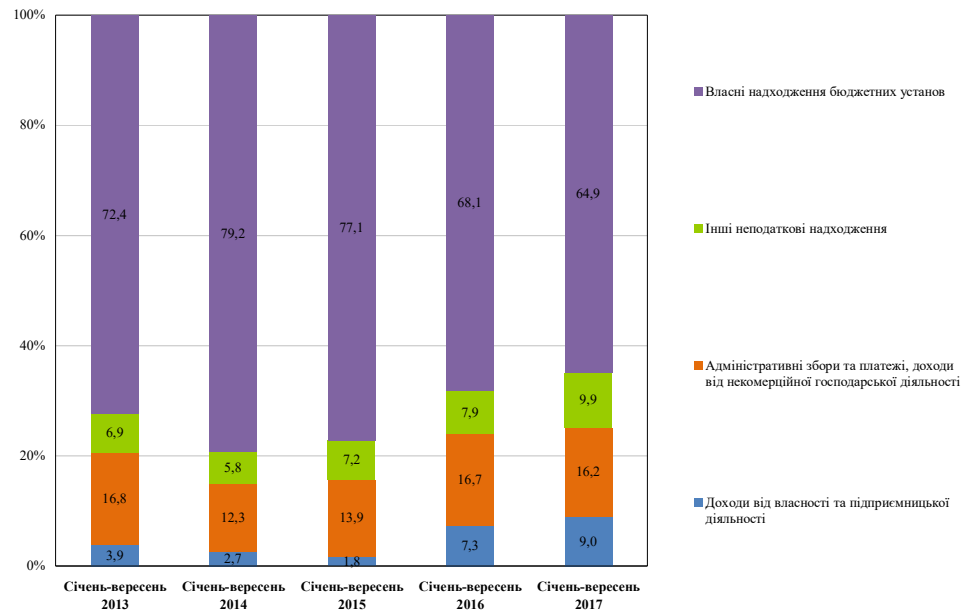
## НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Обсяг **неподаткових надходжень** місцевих бюджетів склав 17,6 млрд грн, що на 2,6 млрд грн, або на 17,4 %, більше за відповідний показник 2016 року. Це пов'язано зі збільшенням усіх складових неподаткових надходжень.

У структурі неподаткових надходжень відмічається зменшення частки власних надходжень бюджетних установ і адміністративних зборів та платежів на 3,2 в. п. та 0,5 в. п. відповідно та зростання частки інших складових: доходи від власності та підприємницької діяльності – на 1,7 в. п., інших неподаткових надходжень – на 2,0 в. п. (див. діаграму 3.4.9).

Діаграма 3.4.9

### Структура неподаткових надходжень місцевих бюджетів за січень – вересень 2013–2017 років



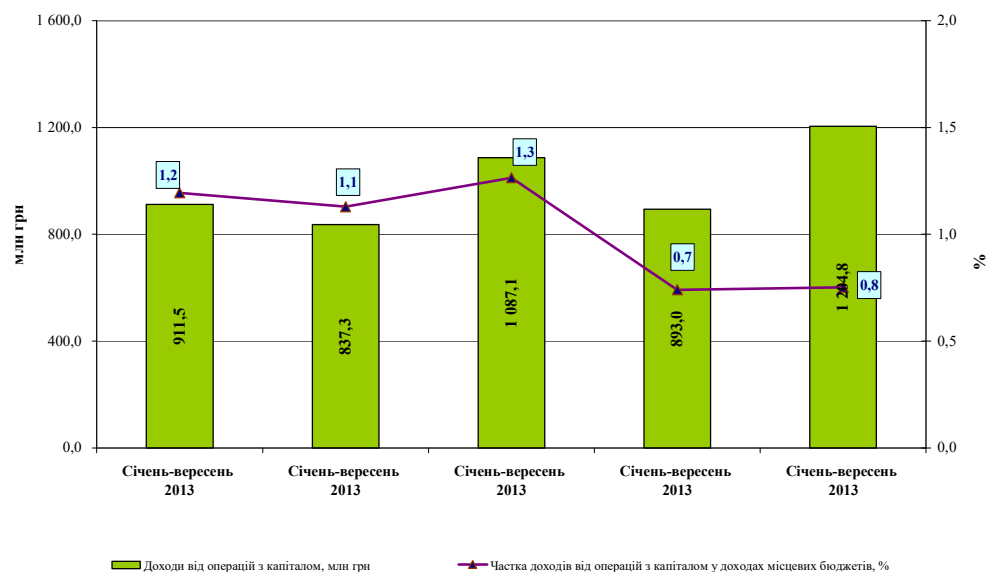
Найбільшою за обсягом статтею неподаткових надходжень до місцевих бюджетів продовжують бути **власні надходження бюджетних установ**. Їх обсяг становив 11,4 млрд грн, що на 1,2 млрд грн більше аналогічного показника минулого року.

У січні – вересні 2017 року обсяг **доходів від операцій з капіталом** виріс майже на 35 % порівняно з аналогічним періодом попереднього року і становив 1,2 млрд грн. Водночас частка доходів від операцій з капіталом у доходах місцевих бюджетів не змінилася, оскільки цей вид бюджетних доходів лишається незначним (див. діаграму 3.4.10).

## ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ

Діаграма 3.4.10

### Динаміка доходів від операцій з капіталом за січень – вересень 2013–2017 років

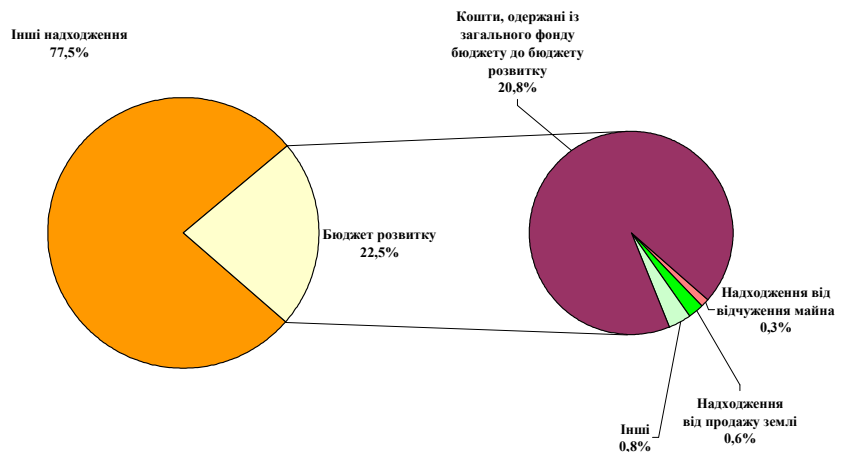


## БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ

Доходи бюджету розвитку місцевих бюджетів (з урахуванням коштів, одержаних із загального фонду бюджету до бюджету розвитку) у січні – вересні 2017 року склали 35,1 млрд грн, що на 11,6 млрд грн, або на 49,4 %, більше від показника 2016 року. Водночас частка доходів бюджету розвитку у загальній структурі доходів місцевих бюджетів збільшилася на 2,4 в. п. і становила 24,9 % (див. діаграми 3.4.11 і 3.4.12).

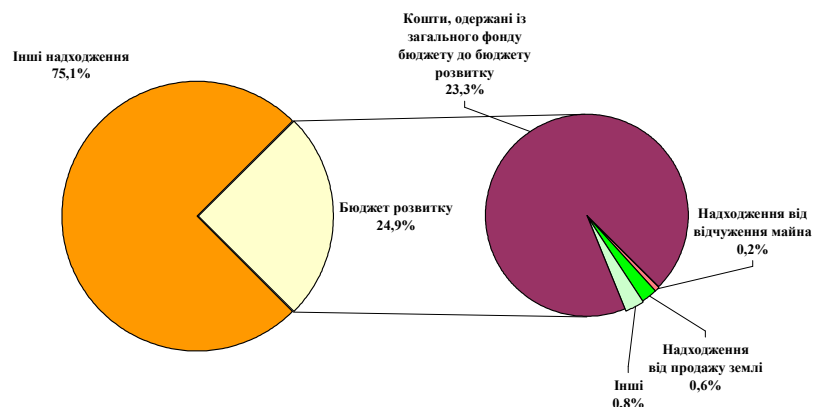
*Діаграма 3.4.11*

**Частка доходів бюджету розвитку за видами надходжень в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2016 року**



*Діаграма 3.4.12*

**Частка доходів бюджету розвитку за видами надходжень в доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) за січень – вересень 2017 року**



Основним джерелом наповнення бюджету розвитку стали кошти, одержані із загального фонду бюджету, що становили 93,5 % обсягу надходжень.

Також значними джерелами доходів були надходження від продажу землі (824,6 млн грн, або 2,3 %) та від відчуження майна, що знаходиться у комунальній власності (367,5 млн грн, або 1,1 %).

Інші види надходжень склали 3,1 % усіх доходів бюджету розвитку місцевих бюджетів.

## ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

**Обсяг видатків місцевих бюджетів (з урахуванням коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) становив 331,3 млрд грн, що більше відповідного показника 2016 року на 48,5 %.**

**Обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) склав 326,7 млрд грн, що на 47,4 % перевищує показник попереднього року. Рівень виконання планових показників, затверджених місцевими радами на 2017 рік, становив 65,5 %, при цьому за видатками загального фонду – 71,4 %, спеціального фонду – 43,7 %.**

Виконання місцевих бюджетів за видатками характеризують дані, наведені у таблиці 3.4.2.

*Таблиця 3.4.2*

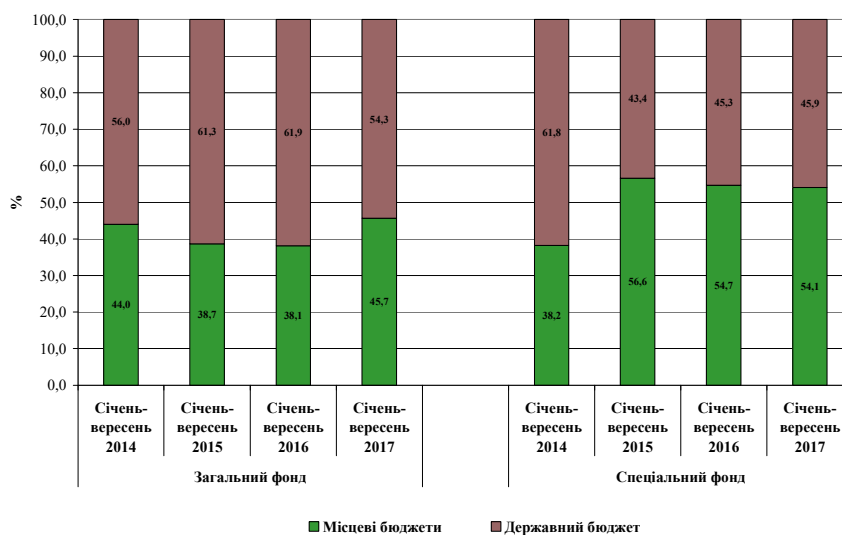
**Видатки місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) за січень – вересень 2015–2017 років**

| Видатки                   | Факт за січень – вересень 2015 року | Факт за січень – вересень 2016 року | Затверджено місцевими радами на 2017 рік | Факт за січень – вересень 2017 року | Виконання плану, затвердженого місцевими радами, % |
|---------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------------------------|
| Усього, млн грн, у т. ч.: | 175 771,8                           | 221 566,4                           | 498 836,6                                | 326 682,5                           | 65,5                                               |
| – загальний фонд          | 150 149,4                           | 190 587,1                           | 392 432,7                                | 280 197,6                           | 71,4                                               |
| – спеціальний фонд        | 25 622,4                            | 30 979,3                            | 106 403,9                                | 46 484,9                            | 43,7                                               |

Частка видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 46,7 %, що на 6,9 в. п. більше, ніж аналогічний показник 2016 року. При цьому частка видатків загального фонду порівняно з відповідним періодом попереднього року зросла на 7,6 в. п. і склала 45,7 %, частка видатків спеціального фонду зменшилася на 0,6 в. п. до 54,1 % (див. діаграму 3.4.13).

*Діаграма 3.4.13*

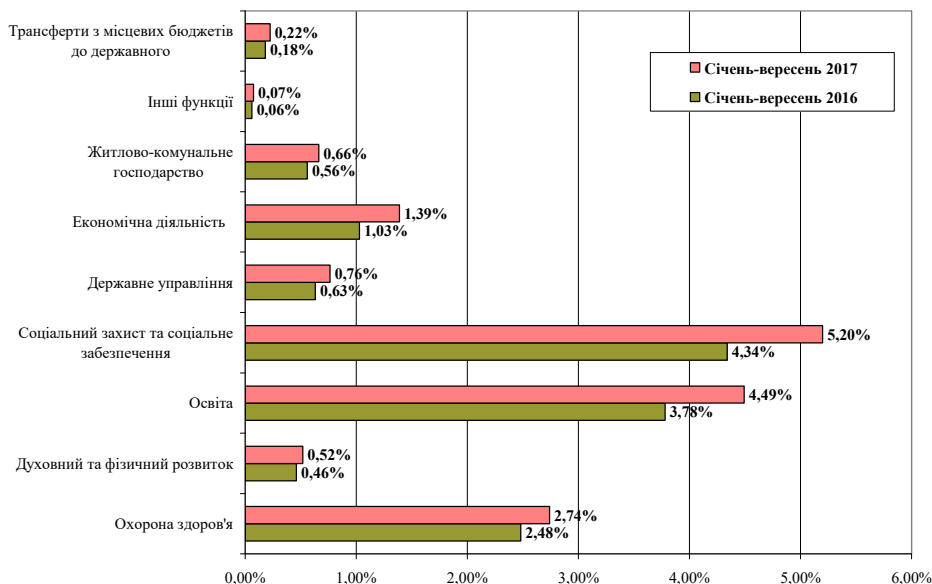
**Частки видатків у розрізі фондів державного та місцевих бюджетів у видатках зведеного бюджету за січень – вересень 2014–2017 років**



Рівень перерозподілу ВВП через місцеві бюджети України<sup>13</sup> за даними січня – вересня 2017 року становить 16,07 %, що на 2,54 в. п. більше за відповідний показник попереднього року. Найбільше зростання цього показника спостерігається за видатками на соціальний захист та соціальне забезпечення (+0,86 в. п.) та на освіту (+0,71 в. п.), див. діаграму 3.4.14.

Діаграма 3.4.14

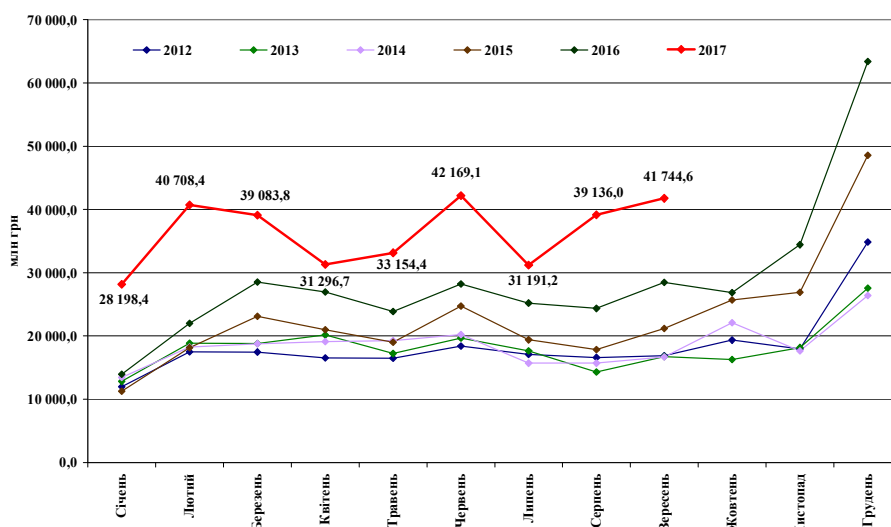
### Частка видатків місцевих бюджетів у ВВП за січень – вересень 2016–2017 років



Характер щомісячної зміни обсягів видатків місцевих бюджетів у цілому був подібний до минулорічної динаміки (див. графік 3.4.3). У червні спостерігалася традиційне щорічне зростання видатків місцевих бюджетів через виплату відпускних працівникам освіти та інших галузей.

Графік 3.4.3

### Динаміка щомісячних видатків місцевих бюджетів за 2012–2017 роки



<sup>13</sup> Частка місцевих бюджетів у ВВП.

## ЗАГАЛЬНИЙ ТА СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНДИ

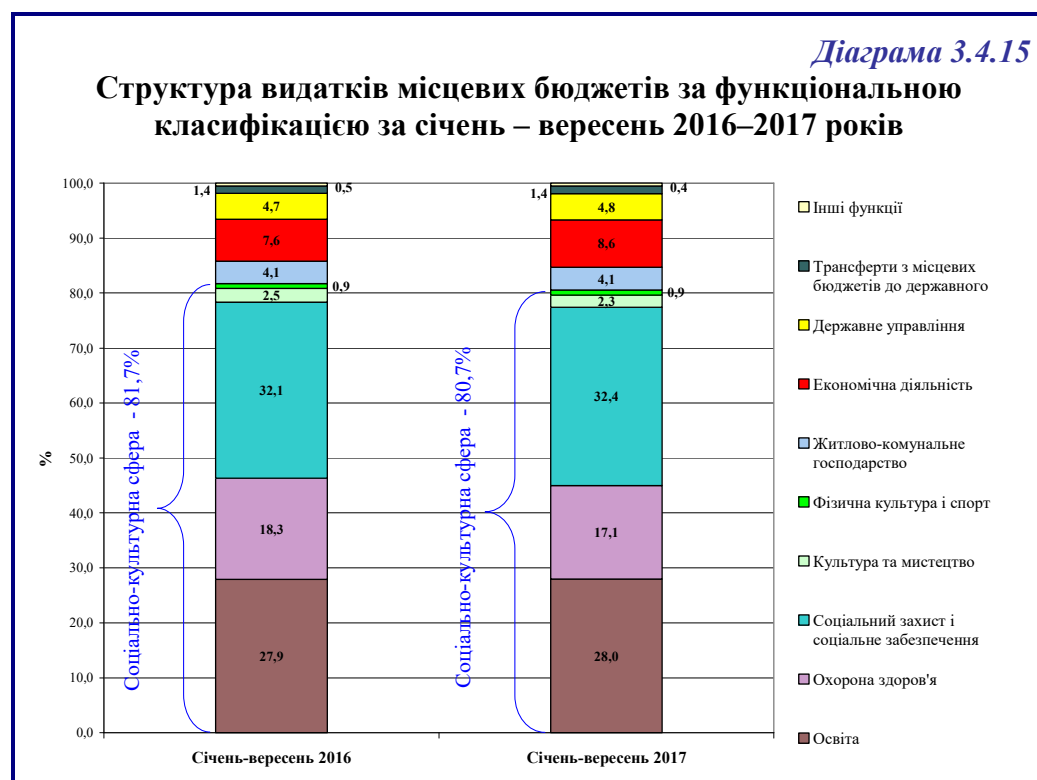
**Обсяг видатків загального фонду** місцевих бюджетів становив 280,2 млрд грн. Порівняно з відповідним показником минулого року він збільшився на 47,0 %.

**Видатки спеціального фонду** місцевих бюджетів профінансовано у сумі 46,5 млрд грн, що на 50,1 % більше, ніж аналогічний показник попереднього року.

## СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

Більшість видатків місцевих бюджетів традиційно спрямовується на соціально-культурну сферу (освіта, охорона здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення, культура та мистецтво, фізична культура і спорт). У звітному періоді сукупна частка цих видатків у структурі видатків місцевих бюджетів складала 80,7 %, що на 1,0 в. п. менше рівня відповідного періоду попереднього року (див. діаграму 3.4.15).

У структурі видатків місцевих бюджетів за функціональною класифікацією найбільші зміни відбулися за видатками на охорону здоров'я. Їх частка зменшилася на 1,2 в. п. і склала 17,1 %.

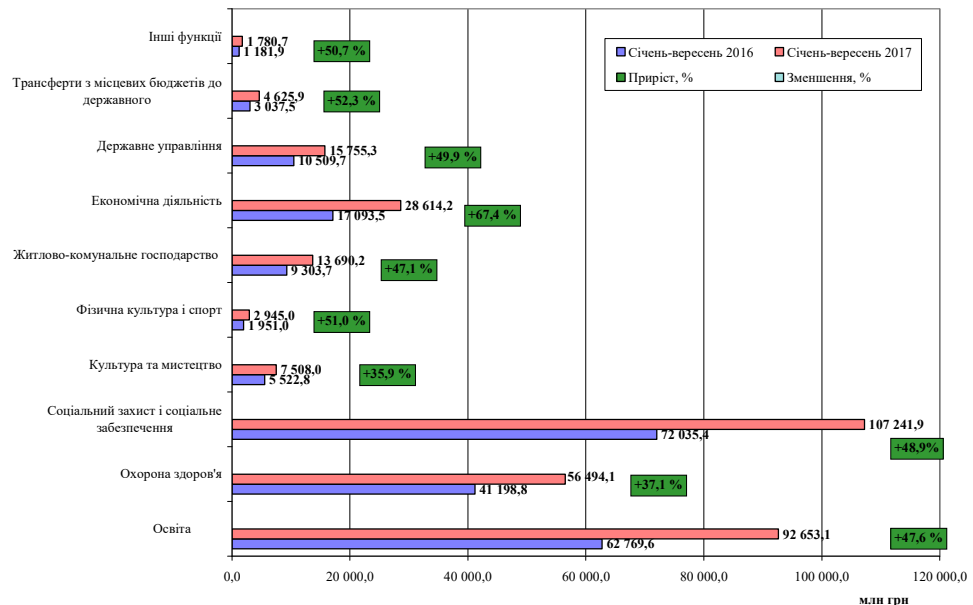


Частка видатків на освіту зросла на 0,1 в. п., на соціальний захист та соціальне забезпечення – на 0,3 в. п.

Загальний обсяг видатків на соціально-культурну сферу зріс майже на 45,4 % і склав 266,8 млрд грн. Серед них найбільшими за обсягом є видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення – понад 107,2 млрд грн (або 32,4 % від усіх видатків місцевих бюджетів), освіту – 92,7 млрд грн (або 28,0 %), охорону здоров'я – 56,5 млрд грн (або 17,1 %) (див. діаграму 3.4.16).

Діаграма 3.4.16

### Видатки місцевих бюджетів у розрізі функціональної класифікації за січень – вересень 2016–2017 років



Видатки на державне управління профінансовано у сумі 15,8 млрд грн, що на 49,9 % більше, ніж за січень – вересень 2016 року. При цьому їх частка у структурі видатків місцевих бюджетів зросла на 0,1 в. п. та становила 4,8 %.

Мало місце зростання видатків на житлово-комунальне господарство (+47,1 %) та на економічну діяльність (+67,4 %). Їх обсяг склав 13,7 млрд грн та 28,6 млрд грн відповідно. Зростання відбулося практично за усіма статтями видатків місцевих бюджетів за цими напрямками.

### СТРУКТУРА ВИДАТКІВ ЗА ЕКОНОМІЧНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ

У розрізі економічної класифікації 64,2 % усіх видатків місцевих бюджетів припадало на захищені статті, що менше за відповідний показник 2016 року на 13,9 в. п. (див. діаграму 3.4.17).

Найбільшою серед усіх видатків місцевих бюджетів стала частка поточних трансфертів населенню на соціальне забезпечення. Порівняно з минулим роком вона дещо зросла і становила 30,5 % (у січні – вересні 2016 року – 30,4 %). При цьому обсяги цих видатків зросли на 32,7 млрд грн, або на 47,8 %, та склали майже 101,0 млрд грн.

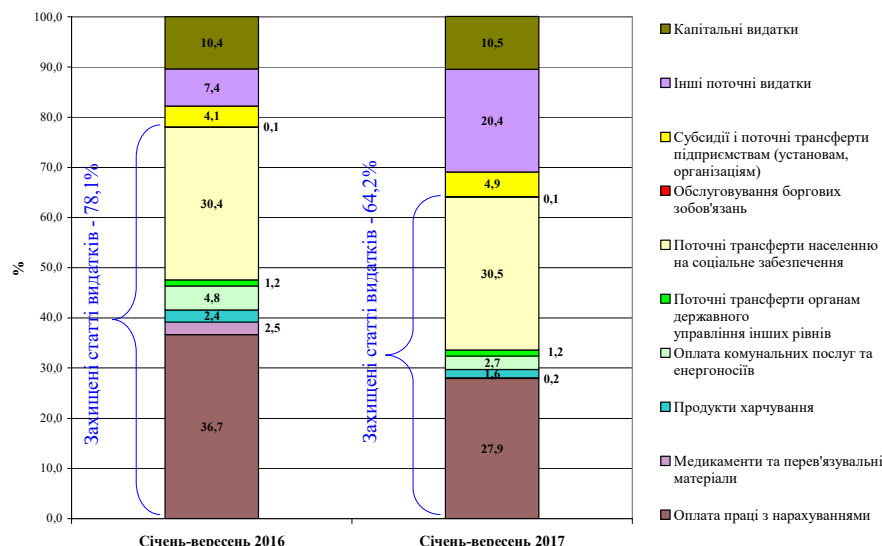
Наступна за обсягом частка видатків місцевих бюджетів припадає на оплату праці з нарахуваннями: 27,9 %, що на 8,8 в. п. менше, ніж у минулому році.

У січні – вересні 2017 року значно зросла частка інших поточних видатків – на 13,0 в. п. до 20,4 %. Це відбулося, в основному, через збільшення видатків за статтею «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку». Порівняно з відповідним показником минулого року їх обсяг збільшився з 2,6 млрд грн до майже 51,7 млрд грн. До цієї статті належать видатки вищих навчальних закладів та видатки закладів охорони здоров'я, що утримуються за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Ще за одним із вагомих напрямів видатків місцевих бюджетів – оплата комунальних послуг та енергоносіїв – частка дещо зменшилася: до 2,7 %, або на 2,1 в. п. Однак, слід ураховувати, що значний обсяг таких видатків за іншим кодом, як зазначено вище, здійснюють також заклади охорони здоров'я.

Діаграма 3.4.17

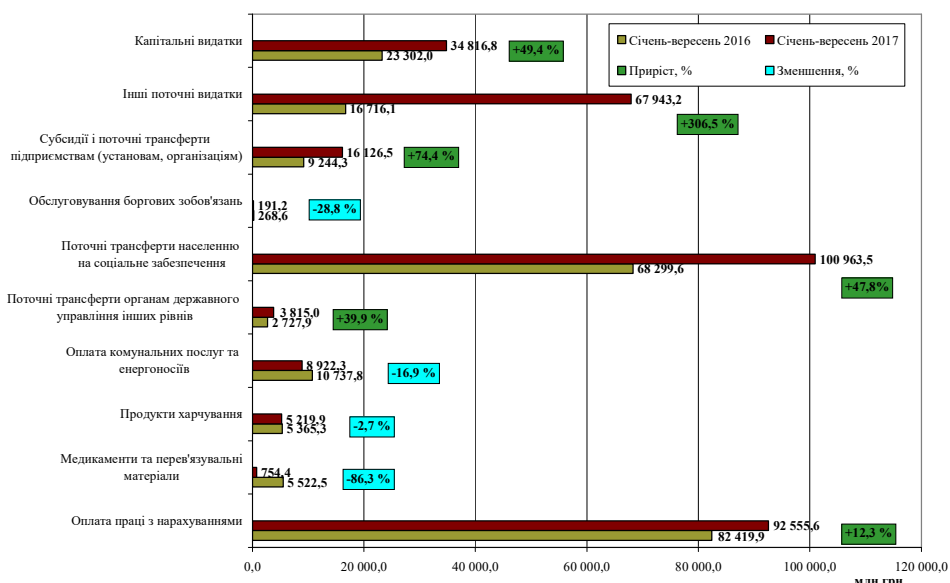
### Структура видатків місцевих бюджетів за економічною класифікацією за січень – вересень 2016–2017 років



У цілому поточні видатки місцевих бюджетів у січні – вересні поточного року становили 296,5 млрд грн, що на 47,3 % більше, ніж за 2016 рік. Капітальні видатки профінансовано у розмірі 34,8 млрд грн, їх обсяги зросли на 11,5 млрд грн, або на 49,4 % (див. діаграму 3.4.18), водночас частка зросла на 0,1 в. п.

Діаграма 3.4.18

### Видатки місцевих бюджетів за економічною класифікацією за січень – вересень 2016–2017 років



## МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ДО МІСЦЕВИХ

За даними Державного казначейства України, у січні – вересні 2017 року було перераховано 198,1 млрд грн міжбюджетних трансфертів із державного бюджету до місцевих бюджетів, що становить 72,8 % від планового річного обсягу (див. таблицю 3.4.3). Як видно з таблиці, практично вся сума надійшла до загального фонду місцевих бюджетів, це становило 75,7 % плану. До спеціального фонду надійшло 22,8 % від запланованого обсягу.

**Таблиця 3.4.3**

**Міжбюджетні трансферти, що надійшли з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2015–2017 років**

| Міжбюджетні трансферти    | Факт за січень – вересень 2015 року | Факт за січень – вересень 2016 року | План на 2017 рік | Факт за січень – вересень 2017 року | Виконання плану, % |
|---------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------------|-------------------------------------|--------------------|
| Усього, млн грн, у т. ч.: | 115 938,8                           | 135 648,8                           | 272 078,2        | 198 118,2                           | 72,8               |
| – загальний фонд          | 115 202,2                           | 135 612,2                           | 257 487,8        | 194 792,7                           | 75,7               |
| – спеціальний фонд        | 736,6                               | 36,6                                | 14 590,4         | 3 325,5                             | 22,8               |

Поточний рік є третім роком реалізації нової моделі міжбюджетних відносин, запровадженої у грудні 2014 року.

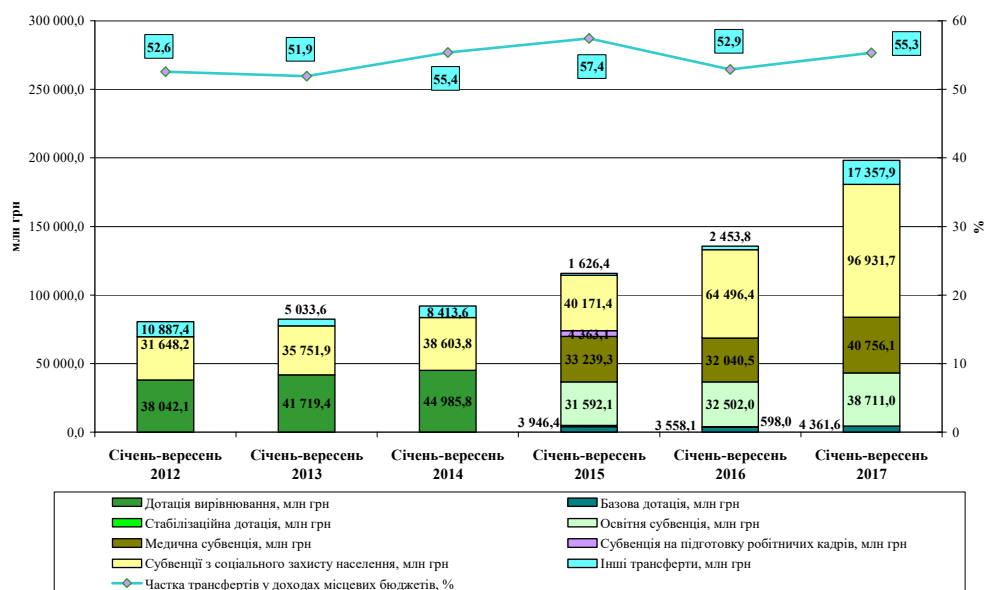
Головною відмінністю нової системи вирівнювання є скасування дотації вирівнювання (вилучення) і запровадження базової (реверсної) дотації, а також освітньої та медичної субвенцій.

У 2015–2016 роках діяв механізм, за якого держава шляхом надання спеціальних трансфертів (субвенцій) повністю бере на себе відповідальність щодо фінансового забезпечення поточних видатків установ медичної та освітньої сфери, що належать до повноважень місцевих бюджетів. Однак, відповідно до чергових змін Бюджетного кодексу України, кошти цих субвенцій у 2017 році мають спрямовуватися виключно на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників, утримання професійно-технічних навчальних закладів державної та комунальної власності в частині забезпечення видатків на здобуття повної загальної середньої освіти та оплати поточних видатків медичних закладів, крім видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв. Для фінансування інших видатків цих закладів вперше передбачено додаткову дотацію на фінансування переданих з державного бюджету видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я.

Частка міжбюджетних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів за аналізований період становить 55,3 % (див. діаграму 3.4.19), що більше показника минулого року на 2,4 в. п. Більшість трансфертів, що надійшли з державного бюджету, спрямовувалися на соціально-культурну сферу.

Діаграма 3.4.19

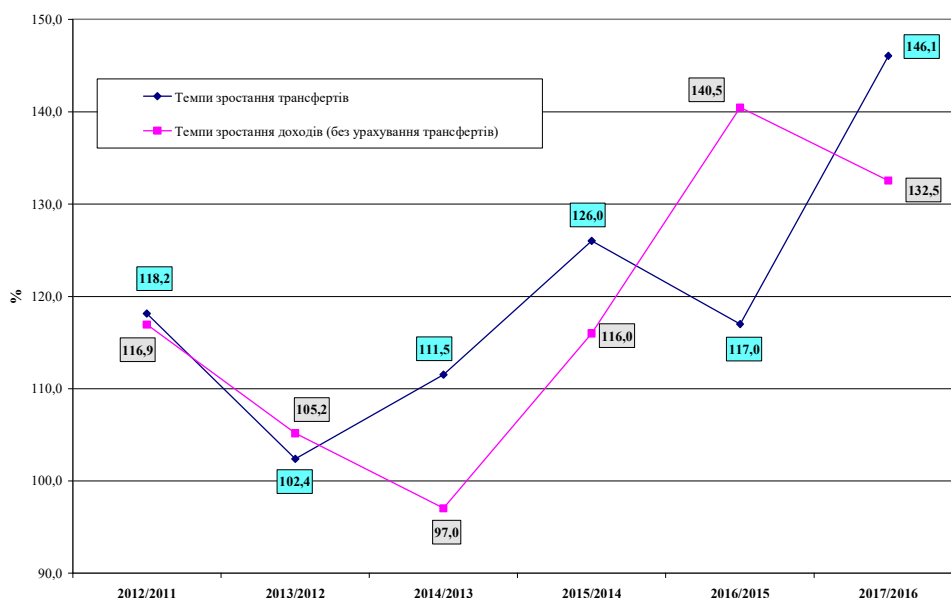
Динаміка перерахування трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2012–2017 років



Темп зростання обсягів міжбюджетних трансфертів за звітний період є значно вищим за минулорічний показник. Це зростання відбувалося одночасно з більш повільним зростанням доходів місцевих бюджетів (див. графік 3.4.4).

Графік 3.4.4

Темпи зростання міжбюджетних трансфертів та доходів місцевих бюджетів за січень – вересень 2012–2017 років



## БАЗОВА ТА РЕВЕРСНА ДОТАЦІЇ<sup>14</sup>

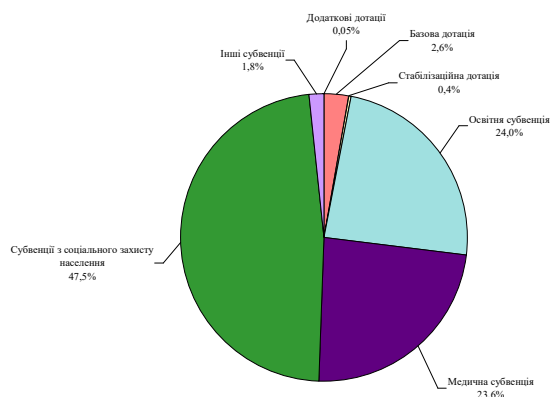
### СТРУКТУРА МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ

**Базова дотація** за аналізований період була перерахована в обсязі майже 4,4 млрд грн. Надходження до державного бюджету від перерахування **реверсної дотації** склали понад 2,9 млрд грн.

Загальна частка базової дотації, освітньої та медичної субвенцій у загальному обсязі міжбюджетних трансфертів склала 42,3 % (див. діаграми 3.4.20 та 3.4.21).

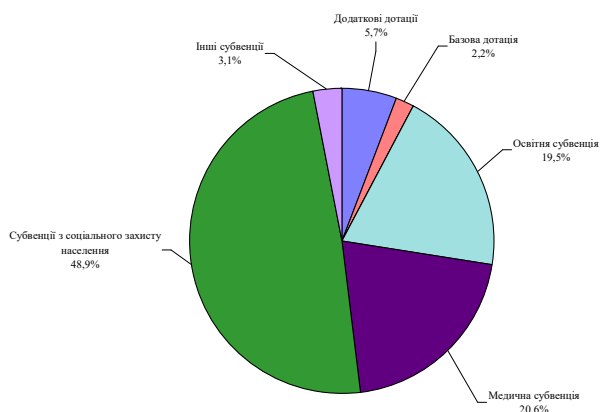
*Діаграма 3.4.20*

#### Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2016 року



*Діаграма 3.4.21*

#### Структура трансфертів, що передаються з державного бюджету до місцевих бюджетів, за січень – вересень 2017 року



<sup>14</sup> Для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій з початку 2015 року застосовуються базова та реверсна дотації. Базова дотація – це трансферт із державного бюджету до місцевих бюджетів, а реверсна дотація – це кошти, що передаються до державного бюджету з місцевих бюджетів.

Нова система вирівнювання залежить від індексу податкоспроможності відповідного бюджету, обчисленого у розрахунку на одного жителя. Нормативним вважається середній рівень таких надходжень по Україні на одного жителя  $\pm 10\%$ . У разі, якщо такий рівень буде перевищено на 10 %, 50 % надлишкових надходжень буде вилучено до державного бюджету (реверсна дотація). Якщо ж виникне зворотна ситуація, і надходження будуть на 10 % менші за середній рівень, то з державного бюджету буде компенсовано лише 80 % суми, необхідної для досягнення цього рівня.

Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів здійснюється окремо за податком на доходи фізичних осіб та податком на прибуток. Решта доходів місцевих бюджетів вирівнюванню не підлягають і залишаються у повному розпорядженні органів місцевої влади.

Традиційно у структурі трансфертів переважну частку займають субвенції з соціального захисту населення. За січень – вересень 2017 року вони становили 48,9 % від усіх міжбюджетних трансфертів, що надійшли з державного бюджету (у 2016 році ця частка склала 47,5 %).

## ІНШІ ДОТАЦІЇ

Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» передбачено надання:

- стабілізаційної дотації (річний план складає 2,0 млрд грн) – фінансування не розпочато;
- додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (річний план складає 14,9 млрд грн) – профінансовано 75,0 %;
- додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів унаслідок наданих державою податкових пільг зі сплати земельного податку суб'єктам космічної діяльності (річний план складає 135,2 млн грн) – профінансовано 75,0 %;
- додаткової дотації з державного бюджету міському бюджету міста Славутич на забезпечення утримання соціальної інфраструктури міста (річний план складає 10,0 млн грн) – профінансовано 75,0 %.

## МЕДИЧНА ТА ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЇ

На фінансування субвенцій для забезпечення видатків установ медичної та освітньої сфери, які належать до повноважень місцевих бюджетів, було спрямовано 79,5 млрд грн, що складає 73,2 % передбаченого на рік обсягу. Зокрема:

- медична субвенція профінансована у сумі 40,8 млрд грн;
- освітня субвенція – 38,7 млрд грн.

## СУБВЕНЦІЇ ІЗ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

**Субвенції соціального спрямування** за січень – вересень 2017 року були профінансовані в обсязі 96,9 млрд грн, або 81,7 % річного плану, у т. ч.:

- субвенція на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу – 38,7 млрд грн, що становить 71,8 % від планового показника;
- субвенція на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот – 55,7 млрд грн, або 91,0 % від планового показника;
- субвенція на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу – 1,8 млрд грн, або 73,4 % від планового показника;
- субвенція на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання

соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», оплату послуг із здійснення патронату над дитиною та виплату соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя – 0,5 млрд грн, або 67,6 % від планового показника.

Також у бюджеті на 2017 рік передбачена нова субвенція:

- на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих осіб, визначених абзацами 5–8 пункту 1 статті 10, а також для осіб з інвалідністю I–II групи, визначених абзацами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та осіб, які втратили функціональні можливості нижніх кінцівок, інвалідність яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, та потребують поліпшення житлових умов – 212,1 млн грн, або 64,3 % від планового показника.

## ІНШІ СУБВЕНЦІЇ

Згідно з даними Державної казначейської служби України, крім субвенцій соціального спрямування та нових субвенцій, які впроваджено на заміну дотації вирівнювання (медична та освітня субвенції), на 2017 рік передбачено надання місцевим бюджетам 19-ти видів **інших субвенцій** (див. Додаток Б). У цілому їх було профінансовано в обсязі 6,1 млрд грн, або 8,7 % від плану на рік.

Найбільшими показниками виконання річного плану характеризувалися субвенції на:

- модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів – 50,0 млн грн, або 100,0 % річного плану;
- придбання ангиографічного обладнання – 150,0 млн грн, або 89,9 % річного плану;
- виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовті Води – 6,4 млн грн, або 75,0 % річного плану;
- надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 152,3 млн грн, або 72,7 % річного плану.

## ТРАНСФЕРТИ З МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ДО ДЕРЖАВНОГО

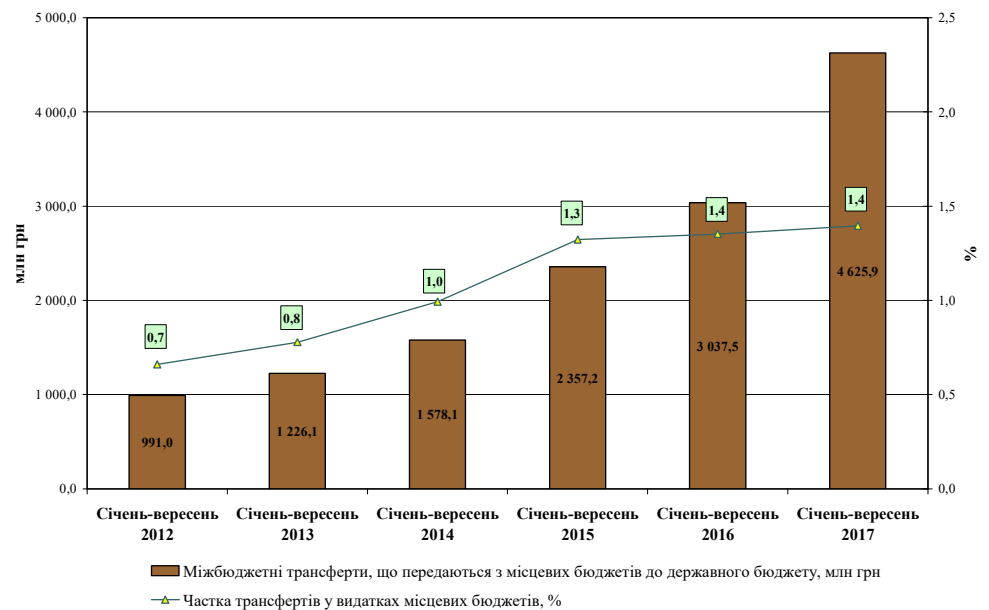
До Державного бюджету України з місцевих бюджетів надійшло 4,6 млрд грн **міжбюджетних трансфертів**, що на 52,3 % більше за відповідний показник попереднього року. При цьому частка трансфертів у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів не змінилась.

Реверсна дотація становила понад 2,9 млрд грн, або 74,5 % від запланованого показника на рік. Крім того, до складу міжбюджетних трансфертів, що надаються з місцевих бюджетів, входять субвенції на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів. Такі субвенції перераховано в обсязі 1,7 млрд грн.

У цілому загальний обсяг трансфертів до державного бюджету щодо аналогічних показників 2016 року збільшився на 1,6 млрд грн і склав 1,4 % усіх видатків місцевих бюджетів (див. діаграму 3.4.22).

Діаграма 3.4.22

### Динаміка перерахування трансфертів із місцевих бюджетів до державного бюджету за січень – вересень 2012–2017 років



**Видатки Державного бюджету за січень-вересень 2015-2017 років  
за програмною класифікацією**

| Видатки у розрізі програмної класифікації                                                                                                                                                                                                          | Січень-вересень 2015 |                  |                                  | Січень-вересень 2016 |                  |                                  | Січень-вересень 2017 |                  |                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------------------|----------------------------------|----------------------|------------------|----------------------------------|----------------------|------------------|-------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                    | План,<br>млн грн     | Факт,<br>млн грн | Виконання<br>річного<br>плану, % | План,<br>млн грн     | Факт,<br>млн грн | Виконання<br>річного<br>плану, % | План,<br>млн грн     | Факт,<br>млн грн | Виконання<br>річного<br>плану,<br>% |
| <b>Державна судова адміністрація України</b>                                                                                                                                                                                                       | <b>3 996,3</b>       | <b>3 019,3</b>   | <b>75,6</b>                      | <b>5 636,3</b>       | <b>3 979,4</b>   | <b>70,6</b>                      | <b>9 076,3</b>       | <b>5 122,4</b>   | <b>56,4</b>                         |
| Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами                                                                                                                                                       | 320,0                | 241,4            | 75,4                             | 5 383,0              | 3 817,2          | 70,9                             | 9 071,3              | 5 120,7          | 56,4                                |
| <b>Генеральна прокуратура України</b>                                                                                                                                                                                                              | <b>2 979,6</b>       | <b>1 863,6</b>   | <b>62,5</b>                      | <b>3 330,9</b>       | <b>2 057,9</b>   | <b>61,8</b>                      | <b>5 858,4</b>       | <b>3 544,7</b>   | <b>60,5</b>                         |
| Здійснення прокурорсько-слідчої діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів прокуратури                                                                                                                                               | 2 979,6              | 1 863,6          | 62,5                             | 3 253,8              | 2 034,4          | 62,5                             | 5 738,8              | 3 504,6          | 61,1                                |
| <b>Міністерство внутрішніх справ України</b>                                                                                                                                                                                                       | <b>36 285,9</b>      | <b>22 581,9</b>  | <b>62,2</b>                      | <b>46 271,1</b>      | <b>31 258,5</b>  | <b>67,6</b>                      | <b>56 322,4</b>      | <b>37 755,7</b>  | <b>67,0</b>                         |
| Матеріально-технічне забезпечення Державної прикордонної служби України та утримання її особового складу                                                                                                                                           | 4 759,4              | 3 386,4          | 71,2                             | 5 047,2              | 4 100,0          | 81,2                             | 7 097,7              | 5 262,8          | 74,1                                |
| Забезпечення виконання завдань та функцій Національної гвардії України                                                                                                                                                                             | 6 862,1              | 3 829,0          | 55,8                             | 8 479,4              | 5 110,0          | 60,3                             | 9 149,1              | 5 132,5          | 56,1                                |
| Забезпечення діяльності сил цивільного захисту                                                                                                                                                                                                     | 3 942,0              | 2 732,0          | 69,3                             | 4 521,0              | 3 295,6          | 72,9                             | 6 838,2              | 4 884,3          | 71,4                                |
| Забезпечення діяльності підрозділів, установ та закладів Національної поліції України                                                                                                                                                              | 0,0                  | 0,0              |                                  | 16 898,7             | 12 972,3         | 76,8                             | 18 654,7             | 14 401,7         | 77,2                                |
| <b>Міністерство енергетики та вугільної промисловості України</b>                                                                                                                                                                                  | <b>2 584,2</b>       | <b>1 678,5</b>   | <b>65,0</b>                      | <b>2 035,2</b>       | <b>1 530,0</b>   | <b>75,2</b>                      | <b>3 034,8</b>       | <b>2 069,4</b>   | <b>68,2</b>                         |
| Реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості                                                                                                                                                                                          | 593,9                | 75,5             | 12,7                             | 155,6                | 53,7             | 34,5                             | 568,1                | 113,0            | 19,9                                |
| Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції                                                                                                                      | 900,0                | 900,0            | 100,0                            | 450,0                | 450,0            | 100,0                            | 1 429,0              | 1 421,2          | 99,5                                |
| <b>Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                     | <b>1 946,6</b>       | <b>693,6</b>     | <b>35,6</b>                      | <b>3 578,3</b>       | <b>749,4</b>     | <b>20,9</b>                      | <b>3 411,0</b>       | <b>1 500,7</b>   | <b>44,0</b>                         |
| Виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції оборонного призначення | 0,0                  | 0,0              | 0,0                              | 785,2                | 0,0              | 0,0                              | 785,2                | 34,7             | 4,4                                 |
| Керівництво та управління у сфері статистики                                                                                                                                                                                                       | 499,8                | 349,4            | 69,9                             | 525,8                | 369,5            | 70,3                             | 951,1                | 673,2            | 70,8                                |
| <b>Міністерство закордонних справ України</b>                                                                                                                                                                                                      | <b>2 716,4</b>       | <b>1 586,4</b>   | <b>58,4</b>                      | <b>3 067,9</b>       | <b>1 773,8</b>   | <b>57,8</b>                      | <b>4 097,8</b>       | <b>2 334,3</b>   | <b>57,0</b>                         |
| Функціонування закордонних дипломатичних установ України та розширення мережі власності України для потреб цих установ                                                                                                                             | 1 968,3              | 1 146,1          | 58,2                             | 2 271,0              | 1 348,3          | 59,4                             | 3 026,2              | 1 716,8          | 56,7                                |
| <b>Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України</b>                                                                                                                                                 | <b>0,0</b>           | <b>0,0</b>       | <b>0,0</b>                       | <b>10,2</b>          | <b>5,2</b>       | <b>51,0</b>                      | <b>59,6</b>          | <b>24,7</b>      | <b>41,5</b>                         |
| Керівництво та управління з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб                                                                                                                                                   | 0,0                  | 0,0              | 0,0                              | 10,2                 | 5,2              | 51,0                             | 42,6                 | 24,7             | 58,1                                |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України                                                                      | 0,0                  | 0,0              | 0,0                              | 0,0                  | 0,0              | 0,0                              | 17,0                 | 0,0              | 0,0                                 |
| <b>Міністерство культури України</b>                                                                                                                                                                                                               | <b>2 519,1</b>       | <b>1 568,9</b>   | <b>62,3</b>                      | <b>2 738,3</b>       | <b>1 755,8</b>   | <b>64,1</b>                      | <b>4 373,7</b>       | <b>2 741,8</b>   | <b>62,7</b>                         |
| Підготовка кадрів для сфери культури і мистецтва вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації                                                                                                                                          | 630,5                | 414,4            | 65,7                             | 682,2                | 457,9            | 67,1                             | 890,9                | 600,3            | 67,4                                |
| Фінансова підтримка національних театрів                                                                                                                                                                                                           | 541,2                | 379,2            | 70,1                             | 547,8                | 404,5            | 73,8                             | 907,0                | 645,2            | 71,1                                |
| Забезпечення діяльності національних музеїв, національних і державних бібліотек та культурно-просвітницьких центрів                                                                                                                                | 321,6                | 217,2            | 67,5                             | 351,4                | 245,6            | 69,9                             | 553,9                | 367,8            | 66,4                                |
| <b>Міністерство оборони України</b>                                                                                                                                                                                                                | <b>48 949,6</b>      | <b>31 071,0</b>  | <b>63,5</b>                      | <b>57 411,2</b>      | <b>39 056,2</b>  | <b>68,0</b>                      | <b>71 492,1</b>      | <b>42 934,1</b>  | <b>60,1</b>                         |
| Забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовка військ                                                                                                                                                                                  | 37 766,7             | 25 232,2         | 66,8                             | 43 358,0             | 32 394,2         | 74,7                             | 54 462,7             | 36 210,0         | 66,5                                |
| Медичне лікування, реабілітація та санаторне забезпечення особового складу Збройних Сил України, ветеранів військової служби та членів їх сімей, ветеранів війни                                                                                   | 1 447,2              | 1 015,1          | 70,1                             | 1 932,6              | 1 526,0          | 79,0                             | 2 004,9              | 1 388,1          | 69,2                                |

| Видатки у розрізі програмної класифікації                                                                                                                                                                                                                 | Січень-вересень 2015 |                 |                            | Січень-вересень 2016 |                  |                            | Січень-вересень 2017 |                 |                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-----------------|----------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|----------------------|-----------------|----------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                           | План, млн грн        | Факт, млн грн   | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн   | Виконання річного плану, % |
| Підготовка військових фахівців у вищих навчальних закладах, підвищення кваліфікації та перепідготовка військових фахівців і державних службовців, початкова військова підготовка та патріотичне виховання молоді                                          | 1 489,4              | 869,6           | 58,4                       | 2 023,6              | 1 344,9          | 66,5                       | 2 424,9              | 1 648,2         | 68,0                       |
| Розвиток озброєння та військової техніки Збройних Сил України                                                                                                                                                                                             | 5 807,9              | 2 945,2         | 50,7                       | 5 359,8              | 3 382,1          | 63,1                       | 6 566,0              | 3 087,3         | 47,0                       |
| Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України                                                                                                                                                                                | 1 140,5              | 73,9            | 6,5                        | 698,3                | 136,2            | 19,5                       | 751,0                | 36,4            | 4,9                        |
| <b>Міністерство освіти і науки України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                              | <b>75 894,7</b>      | <b>52 884,7</b> | <b>69,7</b>                | <b>74 032,3</b>      | <b>52 976,4</b>  | <b>71,6</b>                | <b>86 817,6</b>      | <b>61 618,0</b> | <b>71,0</b>                |
| Підготовка кадрів вищими навчальними закладами I і II рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики                                                                                                                                       | 4 928,1              | 3 149,1         | 63,9                       | 5 174,5              | 3 389,5          | 65,5                       | 4 916,4              | 3 385,7         | 68,9                       |
| Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики                                                                                                                                     | 18 805,8             | 12 231,9        | 65,0                       | 20 767,0             | 14 649,4         | 70,5                       | 20 800,4             | 14 297,8        | 68,7                       |
| Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів                                                                                                                                                                             | 0,0                  | 0,0             |                            | 0,0                  | 0,0              |                            | 3 985,7              | 2 333,0         | 58,5                       |
| Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам                                                                                                                                                                                                  | 43 443,2             | 31 592,1        | 72,7                       | 44 604,6             | 32 502,0         | 72,9                       | 52 593,1             | 38 711,0        | 73,6                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами                                                                                                                                   | 0,0                  | 0,0             | 0,0                        | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 209,5                | 152,3           | 72,7                       |
| <b>Міністерство охорони здоров'я України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                            | <b>58 709,0</b>      | <b>38 162,3</b> | <b>65,0</b>                | <b>57 728,7</b>      | <b>37 544,6</b>  | <b>65,0</b>                | <b>76 145,9</b>      | <b>51 682,4</b> | <b>67,9</b>                |
| Проведення епідеміологічного нагляду (спостереження), діяльність лабораторних підрозділів Центру громадського здоров'я та заходи боротьби з епідеміями                                                                                                    | 0,0                  | 0,0             | 0,0                        | 1 171,2              | 723,6            | 61,8                       | 1 485,4              | 1 023,5         | 68,9                       |
| Підготовка і підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації                                                                                         | 2 798,6              | 1 581,7         | 56,5                       | 3 499,1              | 1 935,7          | 55,3                       | 4 925,7              | 2 644,5         | 53,7                       |
| Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій у закладах охорони здоров'я науково-дослідних установ та вищих навчальних медичних закладах Міністерства охорони здоров'я України                     | 851,2                | 567,9           | 66,7                       | 884,7                | 617,3            | 69,8                       | 1 301,0              | 785,2           | 60,4                       |
| Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру                                                                                                                                                      | 4 098,9              | 73,9            | 1,8                        | 3 965,2              | 0,0              | 0,0                        | 5 949,0              | 2 848,1         | 47,9                       |
| Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам                                                                                                                                                                                                  | 46 177,0             | 33 239,3        | 72,0                       | 44 433,7             | 32 040,5         | 72,1                       | 55 920,1             | 40 756,1        | 72,9                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей" | 129,7                | 0,0             | 0,0                        | 179,7                | 36,6             | 20,4                       | 1 500,0              | 522,2           | 34,8                       |
| <b>Міністерство екології та природних ресурсів України</b>                                                                                                                                                                                                | <b>5 702,4</b>       | <b>3 274,2</b>  | <b>57,4</b>                | <b>5 898,7</b>       | <b>3 677,0</b>   | <b>62,3</b>                | <b>7 253,1</b>       | <b>4 969,4</b>  | <b>68,5</b>                |
| Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами                                                                                                                                                                      | 2 122,7              | 1 632,0         | 76,9                       | 2 390,9              | 1 805,5          | 75,5                       | 3 466,9              | 2 620,2         | 75,6                       |
| Підтримка у безпечному стані енергоблоків та об'єкта "Укриття" та заходи щодо підготовки до зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС                                                                                                                      | 806,1                | 490,7           | 60,9                       | 998,2                | 634,0            | 63,5                       | 996,1                | 554,1           | 55,6                       |
| <b>Міністерство соціальної політики України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                         | <b>92 315,7</b>      | <b>65 508,6</b> | <b>71,0</b>                | <b>155 005,4</b>     | <b>105 790,3</b> | <b>68,2</b>                | <b>153 734,6</b>     | <b>90 805,2</b> | <b>59,1</b>                |
| Щорічна разова грошова допомога ветеранам війни і жертвам нацистських переслідувань та соціальна допомога особам, які мають особливі та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною                                                                       | 787,7                | 773,2           | 98,1                       | 1 036,0              | 1 034,3          | 99,8                       | 1 303,4              | 1 268,6         | 97,3                       |
| Виплата соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів                                                                                                                                                                              | 0,0                  | 0,0             | 0,0                        | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 993,0                | 426,7           | 43,0                       |
| Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи                                                                                                                                                                           | 2 105,4              | 1 122,8         | 53,3                       | 1 919,7              | 1 199,3          | 62,5                       | 1 919,7              | 1 303,3         | 67,9                       |

| Видатки у розрізі програмної класифікації                                                                                                                                                                                                                       | Січень-вересень 2015 |                  |                            | Січень-вересень 2016 |                  |                            | Січень-вересень 2017 |                  |                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                 | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % |
| Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг                                                                                                         | 3 360,0              | 2 495,3          | 74,3                       | 2 787,0              | 2 434,3          | 87,3                       | 3 226,7              | 2 141,4          | 66,4                       |
| Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду                                                                                                               | 80 811,6             | 58 648,6         | 72,6                       | 145 404,3            | 99 253,4         | 68,3                       | 141 078,9            | 82 879,6         | 58,7                       |
| Фонд соціального захисту інвалідів                                                                                                                                                                                                                              | 1 182,8              | 661,7            | 55,9                       | 1 338,6              | 861,6            | 64,4                       | 1 442,6              | 892,0            | 61,8                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих  | 600,1                | 386,3            | 64,4                       | 769,5                | 442,4            | 57,5                       | 773,2                | 522,3            | 67,6                       |
| <b>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                          | <b>8 494,4</b>       | <b>1 520,6</b>   | <b>17,9</b>                | <b>6 481,0</b>       | <b>2 630,1</b>   | <b>40,6</b>                | <b>18 721,7</b>      | <b>2 871,1</b>   | <b>15,3</b>                |
| Державний фонд регіонального розвитку                                                                                                                                                                                                                           | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 3 001,8              | 671,1            | 22,4                       | 3 500,0              | 809,5            | 23,1                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад                                                                                                                                                  | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 1 000,0              | 666,7            | 66,7                       | 1 500,0              | 1 000,0          | 66,7                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водо | 5 600,0              | 699,6            | 12,5                       | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 5 000,0              | 174,0            | 3,5                        |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України                                                                                                                        | 0,0                  | 0,0              |                            | 350,0                | 0,0              | 0,0                        | 2 145,0              | 0,0              | 0,0                        |
| <b>Міністерство аграрної політики та продовольства України</b>                                                                                                                                                                                                  | <b>2 441,1</b>       | <b>1 133,8</b>   | <b>46,4</b>                | <b>2 229,3</b>       | <b>1 185,9</b>   | <b>53,2</b>                | <b>9 612,1</b>       | <b>4 915,9</b>   | <b>51,1</b>                |
| Фінансова підтримка сільськогосподаровиробників                                                                                                                                                                                                                 | 0,0                  | 0,0              |                            | 0,0                  | 0,0              |                            | 4 774,3              | 2 326,5          | 48,7                       |
| <b>Міністерство інфраструктури України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                                    | <b>4 518,0</b>       | <b>2 150,6</b>   | <b>47,6</b>                | <b>993,5</b>         | <b>396,5</b>     | <b>39,9</b>                | <b>1 215,6</b>       | <b>652,7</b>     | <b>53,7</b>                |
| Забезпечення діяльності Державної спеціальної служби транспорту                                                                                                                                                                                                 | 328,2                | 188,9            | 57,6                       | 404,3                | 239,0            | 59,1                       | 504,1                | 360,9            | 71,6                       |
| <b>Державне агентство автомобільних доріг України</b>                                                                                                                                                                                                           | <b>24 847,1</b>      | <b>13 397,3</b>  | <b>53,9</b>                | <b>19 790,2</b>      | <b>9 355,1</b>   | <b>47,3</b>                | <b>20 977,8</b>      | <b>11 608,1</b>  | <b>55,3</b>                |
| Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування                                                                                                                                                                                        | 5 022,2              | 2 414,7          | 48,1                       | 9 101,7              | 5 049,1          | 55,5                       | 13 356,0             | 8 524,1          | 63,8                       |
| Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування                                                                                                   | 19 114,2             | 10 679,6         | 55,9                       | 10 445,2             | 4 296,8          | 41,1                       | 5 328,9              | 2 432,0          | 45,6                       |
| <b>Міністерство молоді та спорту України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                                  | <b>1 133,0</b>       | <b>692,9</b>     | <b>61,2</b>                | <b>1 422,1</b>       | <b>1 005,3</b>   | <b>70,7</b>                | <b>2 121,8</b>       | <b>1 401,1</b>   | <b>66,0</b>                |
| Підготовка і участь національних збірних команд в Паралімпійських і Дефлімпійських іграх                                                                                                                                                                        | 18,3                 | 14,1             | 77,1                       | 183,9                | 171,6            | 93,3                       | 329,9                | 314,6            | 95,4                       |
| Розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту                                                                                                                                                                                         | 693,1                | 399,5            | 57,6                       | 679,8                | 473,1            | 69,6                       | 1 204,0              | 697,9            | 58,0                       |
| <b>Міністерство фінансів України (із загальнодержавними витратами)</b>                                                                                                                                                                                          | <b>180 290,4</b>     | <b>106 207,9</b> | <b>58,9</b>                | <b>207 083,6</b>     | <b>151 462,7</b> | <b>73,1</b>                | <b>273 477,1</b>     | <b>210 661,3</b> | <b>77,0</b>                |
| Базова дотація                                                                                                                                                                                                                                                  | 5 358,0              | 3 946,4          | 73,7                       | 4 840,3              | 3 558,1          | 73,5                       | 5 911,6              | 4 361,6          | 73,8                       |
| Додаткові дотації з державного бюджету місцевим бюджетам                                                                                                                                                                                                        | 15,0                 | 7,5              | 50,0                       | 92,4                 | 67,4             | 73,0                       | 15 045,2             | 11 283,9         | 75,0                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових тер  | 24 414,2             | 7 756,5          | 31,8                       | 40 269,0             | 28 458,8         | 70,7                       | 61 173,7             | 55 665,6         | 91,0                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій                                                                                                                                   | 822,8                | 256,3            | 31,1                       | 1 940,0              | 1 252,6          | 64,6                       | 5 000,0              | 3 316,2          | 66,3                       |

| Видатки у розрізі програмної класифікації                                                                                                                                                                                                                         | Січень-вересень 2015 |                  |                            | Січень-вересень 2016 |                  |                            | Січень-вересень 2017 |                  |                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|----------------------|------------------|----------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                   | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % | План, млн грн        | Факт, млн грн    | Виконання річного плану, % |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу                                                                                    | 806,4                | 569,6            | 70,6                       | 1 205,2              | 932,3            | 77,4                       | 2 482,1              | 1 822,8          | 73,4                       |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами І чи ІІ групи внаслідок психічних | 42 916,4             | 30 356,6         | 70,7                       | 45 469,9             | 34 663,0         | 76,2                       | 53 929,9             | 38 708,9         | 71,8                       |
| Обслуговування державного боргу                                                                                                                                                                                                                                   | 92 672,5             | 60 006,5         | 64,8                       | 99 056,3             | 76 294,3         | 77,0                       | 113 268,4            | 88 286,5         | 77,9                       |
| <b>Міністерство юстиції України</b>                                                                                                                                                                                                                               | <b>7 218,6</b>       | <b>4 610,0</b>   | <b>63,9</b>                | <b>6 834,8</b>       | <b>4 391,4</b>   | <b>64,3</b>                | <b>9 517,7</b>       | <b>5 573,2</b>   | <b>58,6</b>                |
| Виконання покарань установами і органами Державної кримінально-виконавчої служби України                                                                                                                                                                          | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 4 071,0              | 2 631,6          | 64,6                       |
| <b>Міністерство інформаційної політики України</b>                                                                                                                                                                                                                | <b>6,8</b>           | <b>1,8</b>       | <b>27,2</b>                | <b>113,0</b>         | <b>68,2</b>      | <b>60,3</b>                | <b>262,3</b>         | <b>133,0</b>     | <b>50,7</b>                |
| Виробництво та трансляція телерадіопрограм для державних потреб, збирання, обробка та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, фінансування системи державного іномовлення України                                                                       | 0,0                  | 0,0              | 0,0                        | 109,2                | 65,5             | 60,0                       | 217,8                | 121,0            | 55,5                       |
| <b>Державне космічне агентство України</b>                                                                                                                                                                                                                        | <b>2 843,9</b>       | <b>2 283,6</b>   | <b>80,3</b>                | <b>3 414,8</b>       | <b>1 658,3</b>   | <b>48,6</b>                | <b>2 979,2</b>       | <b>2 065,4</b>   | <b>69,3</b>                |
| Виконання боргових зобов'язань за кредитом, залученим під державну гарантію для реалізації проекту "Створення Національної супутникової системи зв'язку"                                                                                                          | 2 357,4              | 1 988,2          | 84,3                       | 1 854,4              | 1 440,0          | 77,7                       | 1 497,3              | 1 422,7          | 95,0                       |
| Виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей на підприємствах космічної галузі для виготовлення продукції о   | 0,0                  | 0,0              |                            | 925,8                | 0,0              | 0,0                        | 941,2                | 356,0            | 37,8                       |
| <b>Служба безпеки України</b>                                                                                                                                                                                                                                     | <b>4 890,9</b>       | <b>3 541,5</b>   | <b>72,4</b>                | <b>5 728,0</b>       | <b>4 032,4</b>   | <b>70,4</b>                | <b>7 085,3</b>       | <b>4 858,4</b>   | <b>68,6</b>                |
| Забезпечення заходів у сфері безпеки держави та діяльності органів системи Служби безпеки України                                                                                                                                                                 | 4 452,1              | 3 331,5          | 74,8                       | 5 129,2              | 3 846,8          | 75,0                       | 6 476,1              | 4 627,5          | 71,5                       |
| <b>Національна академія наук України</b>                                                                                                                                                                                                                          | <b>3 008,6</b>       | <b>1 964,5</b>   | <b>65,3</b>                | <b>2 758,3</b>       | <b>1 859,6</b>   | <b>67,4</b>                | <b>3 590,4</b>       | <b>2 455,7</b>   | <b>68,4</b>                |
| Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка розвитку наукової інфраструктури та наукових об'єктів, щ   | 2 853,6              | 1 856,8          | 65,1                       | 2 601,5              | 1 753,1          | 67,4                       | 3 385,9              | 2 318,9          | 68,5                       |
| <b>Національна академія медичних наук України</b>                                                                                                                                                                                                                 | <b>1 615,9</b>       | <b>1 127,2</b>   | <b>69,8</b>                | <b>1 752,4</b>       | <b>1 178,5</b>   | <b>67,3</b>                | <b>2 446,1</b>       | <b>1 355,1</b>   | <b>55,4</b>                |
| Діагностика і лікування захворювань із впровадженням експериментальних та нових медичних технологій, спеціалізована консультативно-поліклінічна допомога, що надається науково-дослідними установами Національної академії медичних наук України                  | 1 226,9              | 860,7            | 70,2                       | 1 316,1              | 932,5            | 70,9                       | 1 697,3              | 1 022,5          | 60,2                       |
| <b>Національна академія аграрних наук України</b>                                                                                                                                                                                                                 | <b>648,5</b>         | <b>463,5</b>     | <b>71,5</b>                | <b>670,1</b>         | <b>508,0</b>     | <b>75,8</b>                | <b>891,1</b>         | <b>673,6</b>     | <b>75,6</b>                |
| Фундаментальні дослідження, прикладні наукові і науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка технічного забезпечен   | 611,7                | 436,3            | 71,3                       | 631,1                | 480,1            | 76,1                       | 842,2                | 636,9            | 75,6                       |
| <b>Інші головні розпорядники</b>                                                                                                                                                                                                                                  | <b>18 427,8</b>      | <b>10 368,7</b>  | <b>56,3</b>                | <b>14 639,2</b>      | <b>8 879,0</b>   | <b>60,7</b>                | <b>25 782,3</b>      | <b>14 766,7</b>  | <b>57,3</b>                |
| <b>Усього</b>                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>594 984,8</b>     | <b>373 357,0</b> | <b>62,8</b>                | <b>690 654,8</b>     | <b>470 765,6</b> | <b>68,2</b>                | <b>860 357,8</b>     | <b>571 093,9</b> | <b>66,4</b>                |

**Стан перерахування субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам  
за січень - вересень 2017 року**

(тис грн)

| Назва                                                                                                                                                                                                                                                           | Загальний фонд |              | Спеціальний фонд |             | Разом        |              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--------------|------------------|-------------|--------------|--------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                 | План           | Факт         | План             | Факт        | План         | Факт         |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічн | 53 929 901,3   | 38 708 860,2 | 0,0              | 0,0         | 53 929 901,3 | 38 708 860,2 |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових тери | 61 173 700,0   | 55 665 603,1 | 0,0              | 0,0         | 61 173 700,0 | 55 665 603,1 |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу                                                                                  | 2 482 113,7    | 1 822 781,7  | 0,0              | 0,0         | 2 482 113,7  | 1 822 781,7  |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам для реалізації проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України                                                                                                                       | 595 000,0      | 0,0          | 1 550 000,0      | 0,0         | 2 145 000,0  | 0,0          |
| Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Жовті Води на виконання заходів щодо радіаційного та соціального захисту населення міста Жовті Води                                                                                                       | 8 480,1        | 6 360,0      | 0,0              | 0,0         | 8 480,1      | 6 360,0      |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання медикаментів та виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги                                                                                                          | 137 992,3      | 100 358,4    | 0,0              | 0,0         | 137 992,3    | 100 358,4    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад                                                                                                                                                  | 500 000,0      | 333 333,0    | 1 000 000,0      | 666 666,0   | 1 500 000,0  | 999 999,0    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на розвиток системи охорони здоров'я у сільській місцевості                                                                                                                 | 0,0            | 0,0          | 4 000 000,0      | 0,0         | 4 000 000,0  | 0,0          |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання ангіографічного обладнання                                                                                                                                                                        | 150 000,0      | 150 000,0    | 0,0              | 0,0         | 150 000,0    | 150 000,0    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань                                                                                                                                 | 700 000,0      | 429 529,2    | 0,0              | 0,0         | 700 000,0    | 429 529,2    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання витратних матеріалів для закладів охорони здоров'я та лікарських засобів для інгалаційної анестезії                                                                                               | 18 972,6       | 13 798,4     | 0,0              | 0,0         | 18 972,6     | 13 798,4     |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів                                                                                                               | 50 000,0       | 50 000,0     | 0,0              | 0,0         | 50 000,0     | 50 000,0     |
| Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам                                                                                                                                                                                                        | 52 593 109,7   | 38 711 001,8 | 0,0              | 0,0         | 52 593 109,7 | 38 711 001,8 |
| Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам                                                                                                                                                                                                        | 55 920 108,4   | 40 756 056,7 | 0,0              | 0,0         | 55 920 108,4 | 40 756 056,7 |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво / капітальний ремонт / реконструкцію малих групових будинків, будинків підтриманого проживання, будівництво / придбання житла для дитячих будинків сімейного типу, соціального житла для дітей- | 277 726,7      | 0,0          | 0,0              | 0,0         | 277 726,7    | 0,0          |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій                                                                                                                                   | 2 500 000,0    | 1 221 161,0  | 2 500 000,0      | 2 095 061,3 | 5 000 000,0  | 3 316 222,3  |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України                                                                                   | 17 000,0       | 0,0          | 0,0              | 0,0         | 17 000,0     | 0,0          |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту "Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей"       | 0,0            | 0,0          | 1 500 000,0      | 522 247,0   | 1 500 000,0  | 522 247,0    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження                                                                                       | 137 499,5      | 91 666,2     | 0,0              | 0,0         | 137 499,5    | 91 666,2     |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами                                                                                                                                         | 209 458,3      | 152 333,2    | 0,0              | 0,0         | 209 458,3    | 152 333,2    |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих  | 773 195,9      | 522 315,7    | 0,0              | 0,0         | 773 195,9    | 522 315,7    |

| Назва                                                                                                                                                                                                                                                           | Загальний фонд       |                      | Спеціальний фонд    |                    | Разом                |                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|---------------------|--------------------|----------------------|----------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                 | План                 | Факт                 | План                | Факт               | План                 | Факт                 |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей загиблих осіб, визначених абзацами 5 - 8 пункту 1 статті 10, а також для осіб з інвалідністю I - II групи, визначених пункт | 329 812,8            | 212 108,3            | 0,0                 | 0,0                | 329 812,8            | 212 108,3            |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення різниці між фактичною вартістю теплової енергії, послуг з централізованого опалення, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водо | 1 500 000,0          | 153 877,1            | 3 500 000,0         | 20 154,9           | 5 000 000,0          | 174 031,9            |
| Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів                                                                                                                             | 305 187,9            | 28 128,9             | 0,0                 | 0,0                | 305 187,9            | 28 128,9             |
| Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпра на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі                                                                                                                                                | 108 088,0            | 0,0                  | 540 440,0           | 21 329,3           | 648 528,0            | 21 329,3             |
| Субвенція з державного бюджету міським бюджетам мм. Дніпра, Кисва, Львова та Одеси на проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг у форматі "Прозорий офіс"                               | 113 562,1            | 17 967,4             | 0,0                 | 0,0                | 113 562,1            | 17 967,4             |
| <b>Усього субвенцій</b>                                                                                                                                                                                                                                         | <b>234 530 909,3</b> | <b>179 147 240,2</b> | <b>14 590 440,0</b> | <b>3 325 458,5</b> | <b>249 121 349,3</b> | <b>182 472 698,7</b> |